

Cener

školski list X. gimnazije
"Ivan Supek" Zagreb

Zagreb/ siječanj 2015.
godina XIX



tema broja:

ČITANJE

O čitanju govore:

Zoran Ferić, Stanislav Habjan,
profesori i učenici

Intervju Boris Jokić

Potencijal postoji

Na premijeri filma Ničije dete

Izložba Naste Rojc u
Umjetničkom paviljonu

Istraživanje o motivaciji učenika



SADRŽAJ

VOLONTERSKI KLUB	2
DRŽAVNA NATJECANJA	6
ISTRAŽIVANJE	10
SIMPOZIJ	14
PRIZNANJA	17
GDJE SU, ŠTO RADE	18
PREDSTAVLJAMO	20
TRIBINA O OVISNOSTIMA	24
A.G. MATOŠ	26
TEMA BROJA - ČITANJE	28
DAN ŠKOLE	47
KULTURA	52
IN MEMORIAM	63
PUTOVANJA I RAZMJENE	64
ZDRAVLJE	70
SPORT	74
ZABAVNA RUBRIKA	76

IMPRESUM

Nakladnik: X. gimnazija „Ivan Supek“ Zagreb

Za nakladnika: Željka Frković, ravnateljica

Lektorica: Ružica Filipović, prof.

Urednica: Petra Đurđević, 3.a

Suradnici:

Tajana Matasović, prof., Silva Crnić, prof.,
Jelena Crnek, prof., Neli Mindoljević, prof.,
Martina Dorotek, prof., Renata Wilhem,
prof., Karmen Farac, prof., Ljerka Jurkić,
prof., dr. Ana Malnar, Boris Beck

Voditeljica novinarske družine:

Ružica Filipović, prof.

Novinarska družina:

Petra Đurđević, Ivana Bekavac-Basić, Anđela
Sliško, Nika Vugdragović, Marija Zefkić, Lucia
Janječić, Nina Čušić, Ira Horvat, Leo Vitasović,
Ante Jakelić, Klara Pešić, Katarina Širanović,
Jelena Kovačev, Kristofer Mäkinen, Vita
Starčević, Petra Švec, Vedrana Adamek, Mateja
Radoš, Ivana Mihaljević, Marina Sunara, Hana
Lučić, Petra Kuljiš, Karla Lemaić, Bernarda
Jurič, Božica Horvatić, Lea Gegić, Mihaela
Antolković, Fran Mihelin, Paula Brečak

UVODNA RIJEČ

PETRA ĐURĐEVIĆ, UREDNICA, 3.B



Bila je ovo burna godina za Desetu gimnaziju, stoga ovogodišnji „Cener“ obiluje raznim temama. Naši su učenici proteklu godinu bili na natjecanjima, putovanjima, razmjenama, promocijama, a mi smo sve pratili i bilježili.

U središtu pozornosti bilo nam je čitanje koje smo odabrali za temu broja. Intervjuirali smo književnike, umjetnike i popratili godišnjicu smrti A. G. Matoša.

Posjetili smo Svjetski festival književnosti, istražili smo koliko se danas čita te koliko naši učenici čitaju. Pripremili smo rezultate raznih istraživanja kao što je istraživanje o ovisnosti o internetu, istraživanje o motivaciji itd.

Razgovarali smo i s „najučenicima“ naše škole koji uz školske obveze ostvaruju vrhunske rezultate u sportu i drugim vannastavnim aktivnostima, s Leom i Filipom, našim učenicima koji se u svoje slobodno vrijeme već ozbiljno bave režiranjem kratkih filmova i sudjeluju u velikim filmskim projektima.

Saznali smo gdje su naši bivši učenici pa smo tako za vas pripremili priču o paru koji se prije deset godina upoznao u našoj školi, a ove su se godine vjenčali. Popratili smo i državna natjecanja, razredna putovanja te izvannastavne aktivnosti naše škole među kojima se ističe rad našeg volonterskog kluba koji broji preko 130 volontera, surađuje s mnogim udrugama, bolnicama, staračkim domovima i domovima za nezbrinutu djecu te više puta godišnje aktivira cijelu školu za prikupljanje raznih potrepština za siromašne i beskućnike.

Raznovrsnost tema ovoga broja ne ostavlja mjesta monotoniji i dosadi, stoga sa sigurnošću mogu reći da će svaki čitatelj u ovome broju naći nešto zanimljivo.

Zato, okrenite slijedeću stranicu i uživajte u zabavnim, zanimljivim i poučnim tekstovima koje smo ove godine za vas pripremili.

ANĐEO MALE IVANE

Dora Movrić, učenica, volonterka, sportašica, humanitarka

TEKST: NELI MINDOLJEVIĆ, PROF.

FOTO: DORA MOVRIĆ

“Da mogu, dala bi joj puno puno više!” napisala mi je nedavno učenica Dora Movrić kojoj sam razrednica, govoreći o maloj Ivani koju redovno posjećuje u Bolnici za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra. Dora se, naime, već duže vrijeme savjesno, često i s ljubavlju druži s bolesnom djecom, pomaže i uljepšava im svakodnevne teške trenutke. Ovo je njena poruka koju sam nedavno dobila:

“Dobro jutro! Ja danas idem u Bistru, želim doći što ranije tamo kako bih malo ukasila bolnicu i napuhala balone ;), mala Ivana slavi 6. rođendan, a kako je to curica s kojom sam uvijek kad sam tamo, molim Vas za onaj slobodan dan koji ste nam dali za sudjelovanje na Festivalu svjetske književnosti – želim ga posvetiti njoj! Danas ne pišemo nikakav test, slažete li se? Ispričavam se, prerano je... (6:30)”

Dora od prvoga dana u našoj školi pokazuje najbolje ljudske i učeničke vrline: draga je i dobra, savjesna, iznimno angažirana u razrednom i školskom životu, puna topline i empatije prema bližnjima i nepoznatima, s posebnim in-

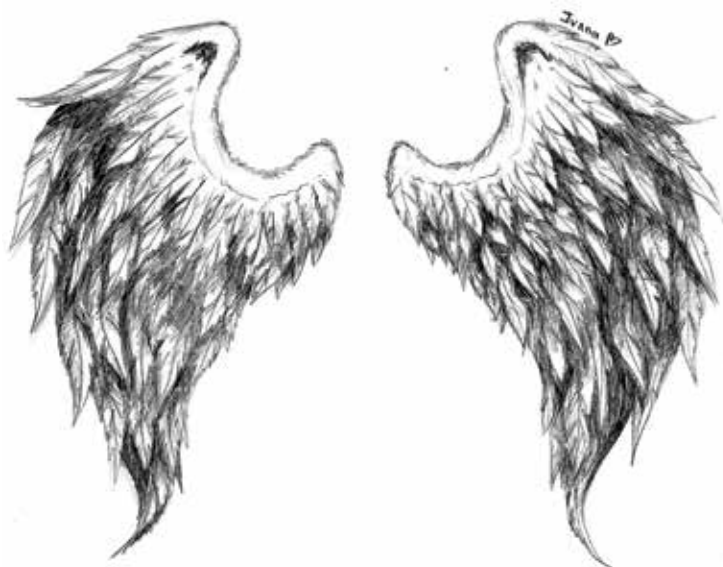
stinktom za potrebite. Uživa u dobru koje nesebično dijeli, velikodušna je i skromna, vedra duha kojim pozitivno djeluje ne samo na svoje vršnjake, nego i na nas, njezine nastavnike. Omiljena, savjesna, pristojna i dobro odgojena, karakterna i marljiva, vrhunska sportašica – aktivno se bavi sinkroniziranim klizanjem i atletikom, višekratno je nagrađivana. Voli raditi za druge, pomagati i poticati na pozitivne akcije. Članica je Volonterskog kluba koji vodi kolegica Smiljana Kranjčec. Dora uvijek prva pita: „Možemo li mi nešto napraviti?“ Sudjelovala je u prikupljanju pomoći za poplavljene, u školi i na Velesajmu, za siromašnu djecu na Borongaju, knjige i odjeću za potrebitu obitelj u Brinju... Uz brojne obveze, sve stigne i s veseljem napravi – među najboljim je učenicima, predsjednica je razreda, a od ove školske godine izabrana je i za predsjednicu Vijeća učenika naše velike škole, najveće gimnazije u R. Hrvatskoj. Pokrenula je i program e-bilježnica, sudjeluje u svim školskim humanitarnim aktivnostima, božićnim akcijama „Pomozimo najbližima“, uvijek prva.

A ovo je Dorina poruka nakon rođendana male Ivane: *“Draga razrednice! Puno Vam hvala na slobodnom danu, jučer smo imali predivan rođendan “moje” male princeze! Svaki njezin osmijeh je dodatni razlog za mene da budem naj sretnija osoba na svijetu, a jednog dana će i ona biti. Šaljem Vam par slika da vidite kako smo lijepu atmosferu imali. Lp Dora”*

Ovome se nema što dodati!



21. 11. 2014. Bolnica za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra: mala Ivana



Ivana Štuka 2.a

PROJEKT MLADI ZA MLADE

TEKST: LEO VITASOVIĆ, 4.G

FOTO: LEO VITASOVIĆ I ARHIV HTV-A

Inspirirani radom zaklade Vaša pošta mi - učenici srednjih škola - osnovali smo udrugu Dignitas te inicirali projekt Mladi za mlade. Cilj projekta je prikupljanje novca za bivše štíćenike domova za nezbrinutu djecu. Naši vršnjaci izlaze iz domova bez ikakve perspektive, početnog kapitala, prednosti pri zapošljavanju, kao i ostalih esencijalnih sredstava.

Snimanjem audio-vizualnih uradaka podići ćemo svijest građana RH o navedenoj problematici. Radi se o promotivnom videu kao i filmu radnog naslova Bez doma. Video je namijenjen medijskom populariziranju teme, a film za prikazivanje u školama diljem RH u sklopu nastavnih predmeta vjeronauka, etike i drugih društvenih predmeta. Ovim će putem mladi ljudi dobiti mogućnost pomaganja svojim vršnjacima kao i uvid u problematiku prikazanu na ciljanoj publici interesantniji način.

PROMOTIVNI RADOVI

Promotivni video traje do 2 min i sadrži dvije paralelne priče praćene naracijom.

Kroz isprepletene radnje prikazujemo dvije sudbine bazirane na kontrastu - jedna je osoba dobila pomoć dok druga nije. Postoji i kratka verzija prikladna prikazivanju na televizijskom programu. Kratkometražni film (trajanja oko 30 min) prikazuje sudbinu triju likova, dvojice prijatelja iz doma, ali i djevojke koja je posvojena. Prikazuje se njihova borba protiv stigme, borba za normalan život kakav je većini omogućen od početka.

Ideja je spojiti škole, fakultete i zakladu Vaša pošta. Učenici/studenti bi mjesečnom donacijom prikupljali novac za

određenog vršnjaka čije bi im ime, inicijali prezimena i mjesto prebivališta bili poznati. Program je uvršten u kurikulum više srednjih škola, a film ima funkciju približavanja problematike našim vršnjacima (što je ciljanoj skupini interesantnije od prezentacija). Po potrebi bi naši volonteri održavali sat razgovora o danoj temi. Novac bi se preko računa udruge uplaćivao na račun zaklade.

Nadamo se da ćemo realizacijom ovog projekta promijeniti mnoge sudbine na bolje.

Osim Filipa i mene, u projekt su uključeni i drugi učenici naše škole: Aleksandra Giljević, Ian Tomljenović, Filip Tomaso, Mihaela Lekić, Igor Jurdana.



Sa snimanja filma Pretinac govorne pošte - taj dan je s nama snimao Goran Grgić. Osim Gorana u filmu imamo i glumce Tarika Filipovića, Kseniju Marinković, te učenike, buduće polaznike dramske akademije: Iana Tomljenovića, Leona Dubroja, Lunu Mayer i Vini Jurčić.



Sa snimanja filma Pretinac govorne pošte - taj dan je s nama snimao Goran Grgić. Osim Gorana u filmu imamo i glumce Tarika Filipovića, Kseniju Marinković, te učenike, buduće polaznike dramske akademije: Iana Tomljenovića, Leona Dubroja, Lunu Mayer i Vini Jurčić.

VOLONTERSKI KLUB X. GIMNAZIJE “IVAN SUPEK”

U studenome 2013. godine u našoj školi osnovan je Volonterski klub. I prije tog datuma redovito smo provodili volonterske i humanitarne akcije, a formiranjem kluba one su poprimile novu dimenziju

TEKST I FOTO:MARIJA ROTH, PSIHOLGINJA



Ana, Leonarda, Nives i Anamarija iz 3.e razreda volontirale su u Dječjem domu Laduč



Naša volonterka Daria Mamić, 3.1 razred i fizioterapeutkinja Ana pomažu štićeniku doma pri hodanju, a štićenik im usput ispriča koju šalu.

KAKO JE SVE POČELO

Klub broji preko 130 volontera, a u pojedinim volonterskim akcijama taj broj raste i uključuje se gotovo cijela škola. Koordinatorice Volonterskog kluba su profesorica fizike Smiljana Kranjčec i psihologinja Marija Roth. Kroz volonterske projekte vrlo uspješno surađujemo s Volonterskim centrom Zagreb i Forumom za slobodu odgoja.

Jedan broj volontera, uz školske volonterske akcije, redovito volontira tijekom cijele godine u raznim ustanovama, organizacijama, udrugama i institucijama, a evo gdje su sve pomagali: u domovima za starije i nemoćne osobe Centar i Peščenica, u dječjim domovima Antun Gustav Matoš i Laduč, u Azilu za napuštene životinje grada Zagreba u Dumovcu, u Bolnici za kronične bolesti dječje dobi u Gornjoj Bistri, u Pučkoj kuhinji sestara Majke Terezije, a od ove godine zajedno s profesorom Josipom Kličinovićem i profesoricom Smiljanom Kranjčec pomažu u učenju djeci u Domu Ivan Goran Kovačić.

POSTIGNUĆA

U suradnji s ekološkom grupom profesorice Vesne Hercigone uredili smo Dnevni boravak na 4. katu naše škole.

Ove godine smo, u suradnji s učenicima profesorice Ivane Hojanić, Međunarodni dan volontera – 5.12.2014. obilježili prikupljanjem hrane za korisnike udruge Kap dobrote i dijeljenjem lijepih poruka učenicima i zaposlenicima Škole.

Kroz projekt Foruma za slobodu odgoja „Školski volonteri“ našem Volonterskom klubu pridružile su se vanjske suradnice - volonterke, koje su upravo našu školu odabrale za volontiranje. One su: Anja Jordanić - studentica 4.g.sociologije, Katarina Vučić, apsolvantica sociologije, Sunčica Hunjet, prof.hrvatskog i talijanskog jezika, Marcela Velf, apsolvantica engleskog jezika i pedagogije i Pamela Pavlin, politologinja.

Naša učenica Dora Movrić, 3.d i psihologinja Marija Roth proglašene su Vrlo važnim volonterima te su im na Volonterskoj 5.12.2014. uručene i nagrade.

Ostvarili smo suradnju i s udrugom Krila – terapijsko jahanje.



Nives, Leonarda, Anamarija, Antonia, Ana, Katarina, Marta, Amadea i Anamarija – vrlo aktivne volonterke iz 3.e razreda



Naše volonterke u udruzi Krila – terapijsko jahanje



Volonteri i učenici s profesoricom Ivanom Hojanić prikupljali su hranu za korisnike udruge Kap dobrote i tako obilježili Međunarodni dan volontera – 5.12.2014.



Dijeljenje lijepih poruka učenicima i zaposlenicima Škole; Ana Bogović, Valentina Mikuš i Kristina Kuhtić, 3.g sa „školskom volonterkom“ apsolventicom Marcelom Velfl.



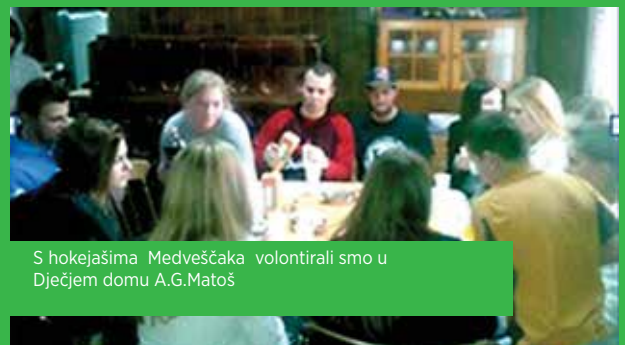
Učenici koriste „Dnevni boravak“



Profesorica Smiljana Kranjčec, Dora Movrić i Matija Umek, 3.d – izrada namještaja za Dnevni boravak



Dora Gorjan, 4.c Fran Mihelin, 3.d i Rok Mozbah, 3.d prisustvovali su dodjeli Volonterskog Oskara, a možda ga uskoro osvoji i netko od naših volontera.



S hokejašima Medveščaka volontirali smo u Dječjem domu A.G.Matoš



Daria Mamić, 3.i i Korina Miletić – gostovanje u emisiji Dobro jutro, Hrvatska! povodom konferencije i projekta „Pokreni sebe, promjeni svijet“ za koji je naša škola dobila priznanje.



Volonteri azila u Dumovcu održali su prezentaciju u našoj školi kako bi bolje upoznali učenike s volonteranjem u njihovoj ustanovi.

BILI SMO U PULI

Na 9. Festivalu matematike sa dvijema ekipama (2 x 4 učenika) iz prirodoslovno-matematičkih razreda

TEKST I FOTO:
M.DOROTEK, PROF, R.WILHELM, PROF

Ove su godine ekipama dodijeljena imena vezana za Istru, pa su tako naši bili ISTARSKI KUKURIJEK i RANKUN. "Cvijetići" su se plasirali na 19. mjesto (66% ...UPS!), a ovi drugi (rankun je istarski alat za krčenje drača) su stvarno „uzeli alate u ruke“ i lijepo riješili 79% zadataka. Za 120 min trebalo je riješiti 3x12 zadataka različite težine i broja bodova (6, 12 ili 18 ... ma, vidi pa to su višekratnici od 6), a za netočna rješenja gubila se trećina bodova. Ukupan broj srednjoškolskih ekipa koje su sudjelovale bio je ove godine 48, ali i 6 ekipa rezervi koje su se također natjecale.



Zasluženi odmor uz more

Naše „boje“ branili su: **KUKURIJEKI:** Marta Kubala, Martin Martinić, Kruno Bračun, Helena Latečki i **RANKUNI:** Sven Paprskar, Valerija Banić, Ante Jakelić, Magdalena Petrović.

ČESTITAMO sadašnjim sudionicima i veselimo se svim budućim!



Većernji obilazak Arene

DRŽAVNO NATJECANJE IZ MATEMATIKE

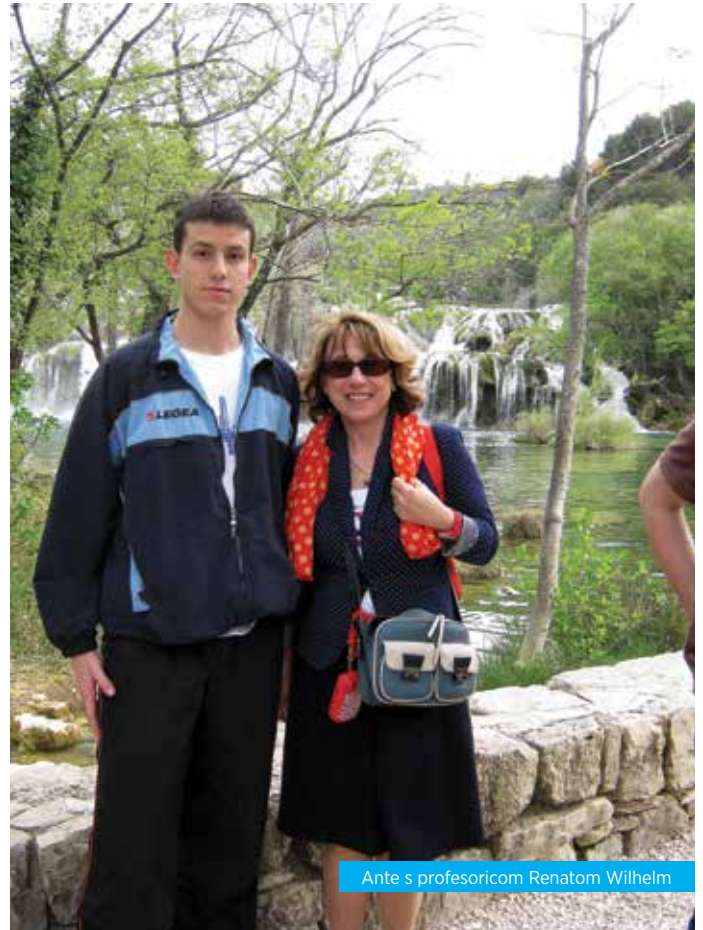
Šibenik 2. - 4. travnja

TEKST I FOTO: ANTE JAKELIĆ, 3. I

Zahvaljujući bodovima koje sam stekao na Županijskom natjecanju ove sam godine bio pozvan na Državno natjecanje! Bilo je to 55. po redu otkad se ona održavaju.

Mi natjecatelji (troznamenasti broj učenika u dvjema kategorijama) i naši mentori bili smo smješteni u hotelu Solaris nedaleko Šibenika, a škola domaćin natjecanja bila je OŠ Petra Krešimira IV. u gradskoj jezgri. Popodne nakon jutarnjeg „radnog dijela“ bio je organiziran izlet na slapove Krke... dojmljivo jer je u to doba godine rijeka najbogatija vodom!

Plasirao sam se na 11. mjesto od 25 pozvanih učenika trećih razreda A kategorije. Bilo mi je ovo prvo sudjelovanje na natjecanju iz matematike u gimnaziji pa nisam nezadovoljan rezultatom koji sam postigao. Mogu li bolje ??? Hm hm hm ... vidjet će se :).



Ante s profesoricom Renatom Wilhelm

DRŽAVNO NATJECANJE IZ BIOLOGIJE

TEKST I FOTO: KLARA PEŠIĆ, 3.L

Od 6. do 9. travnja 2014. održavalo se državno natjecanje iz biologije. X. gimnazija "Ivan Supek" na njemu je sudjelovala prvi put i to s tri kandidata koji su se natjecali iz znanja : Gracia Štefanić - 1e (mentor: prof. Smiljana Banić-Čobanov), Marin Ovčariček - 1i (mentor: Danijel Škrtić) i Klara Pešić - 2I (mentor: Bojana Borović). U Šibenik smo išli svi osim prof. Smiljane Banić-Čobanov. Smještaj je bio u Solarisu (hrana ok, obilata, a za cijene pića ne pitajte... Cola 17 kn...) Domaćin nam je bila simpatična OŠ "Vidici" koja nas je toplo dočekala i priredila nam priredbu. Bili smo u Tribunju i Vodicama. Raspored je bio dosta nakrcan tako da baš nismo imali previše slobodnog vremena, no budući da nam je trebalo nekoliko minuta od hotela do plaže, spustili smo se do mora...

I pitate nas kako je bilo? Super! Marin je osvojio 9., Gracia 8., a Klara 2. mjesto !



Profesori Bojana Borović i Danijel Škrtić s učenicima - natjecateljima

NATJECANJE U IGRI

Naša učenica Ana Marija Antolković pozvana je da sudjeluje u državnom natjecanju iz likovne umjetnosti LIK 2014.

Državno Natjecanje – izložba LIK 2014 održalo se 29. i 30. travnja 2014. godine u Zadru, u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te Škole primijenjene umjetnosti i dizajna iz Zadra, kao domaćina. Tema ovogodišnjeg Natjecanja bila je „Igra“, a autor teme je akademski slikar Marko Šošić, koji je ujedno i član Državnog povjerenstva. Na natjecanju je sudjelovalo pedeset dvoje učenika osnovnih i srednjih škola, koji su se natjecali u šest kategorija. Po završetku natjecanja, likovni radovi najuspješnijih učenika prikazani su publici na prigodnoj izložbi postavljenoj u Kazalištu lutaka Zadar.



Ana Marija Antolković i njena mentorica Karmen Farac

ISTRAŽIVAČKI RAD

Natjecanje se sastojalo od nekoliko faza, odnosno kategorija. U prvoj kategoriji natjecanja, učenici su mogli odabrati likovnu tehniku koju su koristili u svom radu, a tema je bila „Igra-kreativna akcija“. Djela su nastala crtačim, slikarskim, kombiniranim tehnikama, zatim fotografijom, računalnom grafikom, računalnom animacijom, kratkim filmskim radovima (do 3 min.) i trodimenzionalnim oblikovanjem u slobodno izabranom materijalu (glina, gips, drvo, žica...). U svim radovima pozvanima na državno natjecanje bio je primjetan istraživački rad vezan uz likovni jezik, stilska razdoblja i pravce u likovnoj umjetnosti, usmjeren na interdisciplinarni pristup, povezan sa fizikom, psihologijom, sociologijom, književnošću...

Učenici pozvani na državnu razinu natjecanja pristupali su drugoj fazi natjecanja gdje su pisali esej i predložili svoje istraživanje vezano uz likovni uradak na zadanu temu – poticaj iz prve kategorije. Najbolji radovi su nagrađeni, a svim učenicima sudionicima natjecanja dodijeljene su pohvalnice. Na kraju manifestacije upriličeno je svečano otvorenje izložbe najboljih učeničkih radova među kojima je bio i Ana Marijin rad „Igra crvenih i plavih polja“.

MONDRIAN I OP-ART

Ana Marija je svoj rad naslikala koristeći tradicionalnu slikarsku tehniku temperu, koju je upotpunila elementima nacrtanim flomasterima čime je tradicionalan pristup slikarskom djelu povezala s modernim vremenima. Djelo su inspirirali Mondrian i njegov apstraktni doživljaj svijeta kao i slikari op-arta, umjetnici čija djela se poigravaju našim umom i percepcijom stvarnosti. Čestitamo svim sudionicima natjecanja, a posebno Ana Mariji koja je postigla izvrsne rezultate na natjecanju, a od ove godine je studentica Agronomskog fakulteta, smjer hortikultura, na čemu joj također čestitamo!



Plakat



Ana Marija Antolković i novi prijatelj Luka Šestan učenik SŠ Prelog

DRŽAVNA RAZINA NOVINARSKA I DRAMSKA

U školskoj godini 2013./14. i kreativci desete gimnazije postigli su zapažene uspjehe. Ian Tomljenović pod mentorstvom prof. Andree Kosović sa svojom je recitacijom Život dječaka Howarda Kordera došao do državne razine Lidrana. Školski list Cener je također bio zapažen, ušao je među najbolje srednjoškolske listove i predstavio se na državnom Lidranu

TEKST: KATARINA ŠIRANOVIĆ 4.A

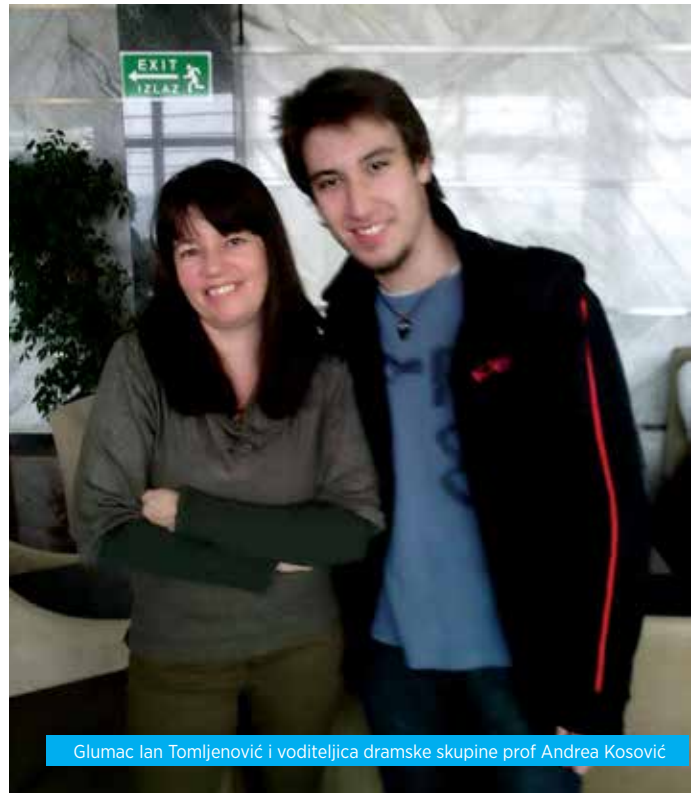
U ožujku, 2014. Godine održana je državna smotra LiDrano u prekrasnom hotelu Zora u Primoštenu. Naš list Cener po prvi put imao je priliku gostovati na toj smotri uz još 9 listova iz cijele Hrvatske. To su bila tri dana druženja nas novinara, izmjenjivanje iskustava i savjeta kako list učiniti još boljim. Zadnji dan smotre, stručna komisija prezentirala je svaki list koji je pristigao na državnu smotru i članovi komisije su iznijeli svoje mišljenje. Svaki urednik imao je priliku nešto reći o svom listu. To je bilo lijepo iskustvo, manifestacija koja spaja mlade koji vole novinarstvo.

ISKUSTVO IANA TOMLJENOVIĆA S MONOLOGOM NA DRŽAVNOM NATJECANJU

“Prije otprilike 3 godine puk'o me neki osjećaj da sam nekako prepašivan u kontekstu glume, pa sam si na internetu naš'o monolog i vježb'o ga u slobodno vrijeme za dušu. Prošle godine, kako se Lidrano sve više i više bližio, ja sam postajao sve očajniji i očajniji jer blage veze nisam im'o šta ću uzet' za monolog. Sjetih se ja već spomenutog monologa - Boy's life od Howard Kordera. Monolog je bio na engleskom tako da sam si ga preveo na hrvatski. Nisam ga prevodio doslovno jer je zvučalo užasno glupo ali poanta i misao monologa je definitivno ostala ista. Kad sam konačno odabra'o monolog i riješio se stresa odlučio sam si dati odmor od nekih tjedan dana jer me psihički umorilo to odabiranje monologa. Prvo sam samo čitao tekst i shvaćao ga. Shvaćao, ne u doslovnom smislu, nego u smislu da ga (tekst) osjećam sve više i više, da se nekako poistovjećujem s likom. Samim tim sam već praktički i naučio tekst i onda sam ga krenuo izvoditi. Izveo sam taj monolog valjda sto puta i svako malo bih doživio neko prosvjetljenje. Na dramskoj u školi su me gledali prijatelji i profesorica Kosović i davali mi kritike, neke sam iskoristio, neke ne, ali definitivno su mi pomogle. Super mi je što mi je profesorica Kosović dala jako veliku slobodu u izvedbi i nije mi režirala ništa. Kad je napokon stiglo to općinsko iz Lidrana, trema me užasno prala, a ja sam od treme iz nekog razloga umoran tako da sam cijeli taj dan prije nastupa konstanto zijevao i to me užasno živciralo. Prije samog nastupa su mi se usta već skroz osušila i mislio sam da će mi artikulacija biti katastrofa, al' kad sam izašao na pozornicu i krenuo nekak' je sve nestalo. Ne znam zašto, al' to je uvijek tak'...kad jednom kreneš nema treme. Kad sam završio izvedbu osjeć'o sam se super. Nisam baš nešto očekivao da ću proć' iako nemogu reć' da se nisam nad'o. Proš'o sam! Jeeeeeej! Uslijedio je opet mali odmor od monologa. Pred županijsko mi je taj monolog već užasno dosadio od silnog vježbanja, al' sam se zato osjeć'o jako sigurno. Županijsko se održavalo u Kerempuhu i tu tek

nisam očekivao da ću proći. U garderobi gdje smo svi čekali da počne, bila je neka jako nervozna atmosfera zbog silne treme u zraku, ali s druge strane i lijepa s obzirom da smo se svi međusobno bodrili. Tu sam shvatio da mrzim svoje prezime zbog tog glupog slova T zbog kojeg uvijek nastupam među zadnjih troje i uvijek moram trpiti tremu najdulje. Ali i to je prošlo, a okrugli stol je došao. Na okruglom stolu sam se jako nadao prolasku s obzirom da su mi prijatelji rekli da sam bio među najboljima, ali opet, bilo me strah da to nije ko ono kad ti mama kaže da si „najzgodniji dečko u razredu“. Normalno, i tu sam najdulje proživljavao stres s obzirom da su me pročitali kao zadnjeg koji prolazi. Ali proš'o sam!!! Činjenice da idem na državno, a još bitnije, na more na tri dana, postao sam svjestan tek par dana nakon... Išli smo u Primošten i imali smo super hotel sa super hranom. Monolog je opet prošao super i bio sam stvarno zadovoljan. Na državnom je definitivno bilo najzabavnije... reći ću samo da se nisam baš naspavao hahah.”

Ian Tomljenović. 4.h



Glumac Ian Tomljenović i voditeljica dramske skupine prof. Andrea Kosović

VELIKO ISTRAŽIVANJE O MOTIVACIJI

ZAŠTO SE TRUDIMO

Skupina djevojaka 4.a razreda pod okriljem izborne nastave sociologije i vodstvom prof. Silve Crnić osmislile su i provele anketu o pitanju motivacije otvarajući je pitanjem *Koji čimbenici utječu na stupanj motiviranosti učenika?* Projekt su provodile i osmislile Petra Jaklić, Iman Haidar Diab, Dora Tadžić, Angela Blaće i Jelena Kovačev.

TEKST I FOTO: JELENA KOVAČEV, 4.A

Kao maturanti postavili smo tezu da se tijekom školovanja zainteresiranost za određene predmete smanjuje, da profesori uvelike utječu na motiviranost i da razloži za učenje rijetko potječu od iskrene želje za unutarnjom izgradnjom. Vrlo zainteresirane za ishod istraživanja odabrale smo učenike prvih i četvrtih razreda očekujući da će stupanj motivacije s godinama opadati. U anketi je ukupno sudjelovalo 93 učenika iz 8 razreda, 4 prvih i 4 četvrtih. Htjeli smo postići raznovrsnost odgovora većim brojem razreda očekujući da će na njih velikim dijelom utjecati okolina i vanjski prostor. Vidjet ćemo koliko smo bili u pravu.

LOŠE PROROČANSTVO

Budući da nam je ovo prvo istraživanje, potkradale su se greške i dolazilo je do nesporazuma u nekim pitanjima, kao npr. utječe li manji broj učenika pozitivno na učenikovu želju za uspjehom. Iako je moguća povezanost između tih dviju stvari, iz rezultata smo uvidjeli nespretnost samog pitanja koja je zbunjivala mnoge. Sigurno nijedan učenik nije pomislio: „Ima previše učenika u razredu, moja želja za uspjehom je time znatno smanjena.“ Što se tiče atmosfere u razredu, ona više utječe na prvaše, njih 60%, a na četvrtaše malo manje, 40%.

Pokazalo se da na učenike i prvih i četvrtih razreda utječe način na koji profesor predaje, čak 70% njih. Potvrdila se i teza o samoispunjujućem proročanstvu o kojoj smo učili na satu izborne sociologije. Ako bi profesor doživljavao učenika kao lošijeg, on bi se automatski manje trudio za taj predmet. Iako je to, prema istraživanju, manje vidljivo kod prvih razreda, na četvrtaše ostavlja veći trag. Kad se radi o učenju predmeta koje ne vole, pokazalo se da su učenici spremni dati šansu predmetu slušanjem. Po očekivanjima, četvrtaša je bilo manje.

JESMO LI SPREMNI ZA FAKS

Najveća razlika u odgovorima pokazala se u pitanju priprema li nas naše srednjoškolsko obrazovanje dobro za faks. Prvi razredi su se većinom složili da je to istina, čak njih 68% dok je 0% četvrtaša zaokružilo *potpuno se slažem*. Ovo je zabrinjavajuća činjenica koja nas je zapanjila iako smo i sami maturanti. Toliko veliki sraz u odgovorima ukazuje da je nešto pošlo krivo. Jesu li maturanti samo pesimistični glede svog školovanja, nezadovoljni svojim trudom ili trudom svojih profesora? Ili je cijeli ovaj sustav školovanja apsurdan, možda nije stvar samo u našoj školi, već u cijeloj državi? Nadamo se da će se tim pitanjima škole i obrazovni sustav pozabaviti vrlo brzo.



Učenici koji su sudjelovali u anketi

Istražili smo i stanje u učionicama, to jest pitali što učenici misle o svom okruženju. Mnogo se njih žalilo na potrgane stolce (koji čupaju kosu) i rolete, išarane zidove, premalu prostoriju, neposjedovanje kompjutera. Na gotovo polovicu ispitanika stanje učionice utječe na njihovu volju za radom. Što se tiče navika učenja, u oba razreda učenici najčešće uče samo pred test, dok ima i onih vrijednih što uče redovito, a i vikendom. To naravno ovisi i o predmetu, raspoloženju i vremenu kojim raspolažu u tom trenutku.

ZA LJEPŠU OKOLINU

Čak 37% prvša i 50% četvrtaša uči jer to dokazuje koliko dobro poznaju taj predmet, za tim slijedi želja da roditelji budu ponosni na njih (više prvša nego četvrtaši), ili kako je rekao jedan učenik „jer me roditelji neće ubiti“, a njih najmanje uči jer će ih profesori pohvaliti. Potreba za dokazivanjem pozitivan je faktor u motivaciji, ali nije i jedini. Slijede ga i potpuno drugačiji razlozi: da ne moraju ispravljati taj predmet i da ga ne moraju više učiti kao i za dobru ocjenu.

Rezultati ovog istraživanja pozitivniji su nego što smo očekivali, ali nisu daleko od očekivanog. Razlike su u mišljenjima vidljive, ali ne velike i ne u svim pitanjima. Okolina dokazano utječe na sve ispitanike i voljeli bismo ju promijeniti. Na učenicima je, ali i na nadležnima da pokušaju svoju okolinu uljepšati i učiniti ugodnijim mjestom za život.

MINI INTERVJU SA SILVOM CRNIĆ, PROF.

NEMA ZNANOSTI BEZ ISTRAŽIVANJA

Što vas je ponukalo da predložite učenicima istraživanja?

U sklopu izborne nastave sociologije (kurikulum Cambridge International Examinations), uz ostale sociološke teme, dvije opsežne cjeline su metode istraživanja i obrazovanje koje sam željela učenicima iskustveno približiti.

Zašto mislite da su sociološka istraživanja bitna?

Nijedna znanstvena disciplina nije disciplina bez istraživanja. Sociološka istraživanja ukazuju na određene procese i pojave te složenosti društvenog ponašanja. U našem slučaju smo pokušali dobiti odgovore na pitanja koja su zanimala učenike.

Koliki je bio vaš doprinos u ovom istraživanju?

Učenici su odabrali temu istraživanja i sastavili anketu. Kao koordinatorica sam usmjeravala i pomogla uobličiti njihove ideje.

Hoće li biti još ovakvih istraživanja?

Bilo ih je, a bit će ih i u budućnosti. Mnogi učenici krenu sa svojim istraživanjem (misle da je „piece of cake“), a neke ga i ne dovrše jer je to složeni proces koji započinje s hipotezom, pilot istraživanjem, biranjem uzorka, sastavljanjem ankete, provedbom ankete, obradom podataka i evaluacijom. Trenutno su i ostale teme (uvid u učestalost bavljenja sportom i važnosti sporta među učenicima naše škole, percepcija učenika o dvojezičnoj nastavi, i određivanje faktora utjecaja na klimu u razredu) u raznim fazama istraživanja.

Što ste očekivali od ovog istraživanja o motivaciji?

Ja nisam očekivala ništa osim adekvatne primjene metoda istraživanja i objektivne interpretacije rezultata istraživanja o čimbenicima koji utječu na motivarnost učenika. Vjerujem da bi to pitanje bilo bolje postaviti našim učenicima koji su sudjelovali u istraživanju.



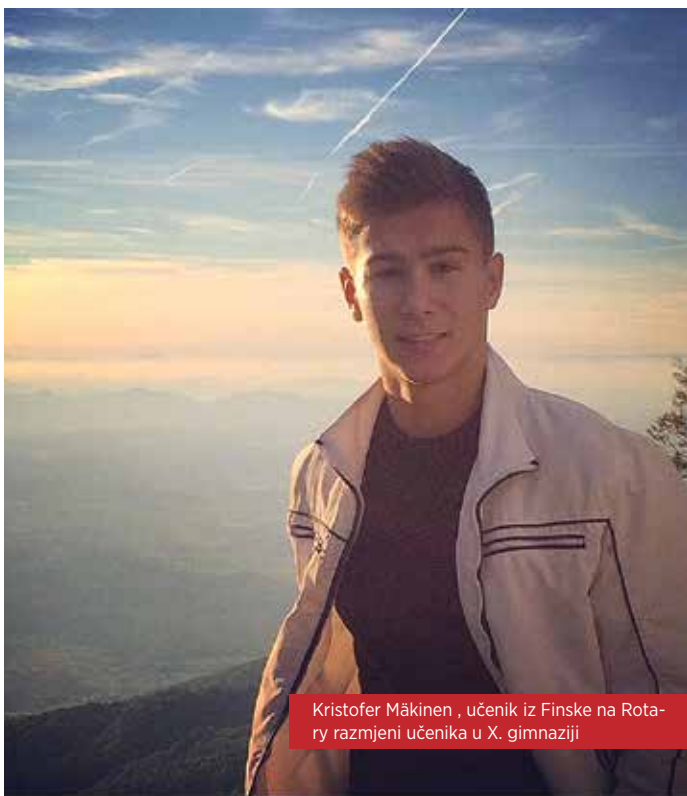
Silva Crnić, prof.

NASTAVAK ISTRAŽIVANJA

KOLIKO SMO MOTIVIRANI

TEKST I FOTO: KRISTOFER MÄKINEN , VITA STARČEVIĆ, PETRA ŠVEC I VEDRANA ADAMEK

U našoj je školi provedena anketa o motivaciji, zajedno sa školama u Finskoj. Anketu su proveli i analizirali: Kristofer Mäkinen, Vita Starčević, Petra Švec i Vedrana Adamek iz 4.h razreda kao projekt unutar sata izborne sociologije, pod mentorstvom profesorice Silve Crnić



Kristofer Mäkinen , učenik iz Finske na Rotary razmjeni učenika u X. gimnaziji

Ova anketa rađena je među učenicima trećih razreda srednjih škola "OulunLyseonLukio IB-linja", Oulu, Finska i X. gimnazija "Ivan Supek", Zagreb, Hrvatska. Sudjelovalo je ukupno 78 učenika, 38 finških i 40 hrvatskih. Cilj istraživanja bio je utvrditi postojanje razlika i sličnosti između dvije škole i općenito hrvatskog i finškog obrazovnog sustava. Naša hipoteza na početku bila je kako će se razina motivacije i volje za radom i učenjem poprilično razlikovati u finških i hrvatskih učenika.

ŠTO PITATI FINCA?

Susreli smo se s nekoliko problema pri pripremanju ankete jer su određena anketna pitanja bila neprilagođena za finške učenike. Na pitanje "U kakvom je stanju vaša učionica (ima/nema računalo, išarani zidovi/klupe, oštećeni stolci...)?" finški učenici nisu mogli odgovoriti jer nisu upoznati s lošijim stanjem u učionici, dok na pitanje "Ne učim predmete za koje znam da mi neće trebati" ne mogu odgovoriti jer oni predmete biraju i ne izabiru predmete koje ne vole/

koji im neće trebati.

Provodeći anketu zaključili smo da razlike između finških i hrvatskih učenika nisu toliko velike. Obje skupine učenika slažu se da razina motivacije ovisi o predmetu te profesoru koji ga predaje. Većina finških učenika, čak 70%, smatra da ih srednja škola dobro priprema za daljnje obrazovanje (fakultet, posao...), dok takvo mišljenje s njima dijeli tek 20% hrvatskih učenika. Za razliku od hrvatskih, finški učenici smatraju da veličina razreda utječe na razinu njihove motiviranosti za rad i preferiraju rad u manjim grupama. Također, finskim je učenicima atmosfera u razredu puno važnija nego hrvatskim. Očekivani podatak koji je ova anketa potvrdila je da finški učenici uče češće i redovitije od hrvatskih.

SLIČNOSTI I RAZLIKE

Zahvaljujući provedbi ove ankete zaključili smo da ne postoje prevelike razlike u razini motivacije između finških i hrvatskih učenika. Obje skupine učenika neće biti pozorni na satu ako ih predmet ne zanima, ali će češće i redovitije raditi ako žele biti uspješni. Također, većina iz obje skupine učenika se ne trudi na satovima profesora koji od njih ne očekuju puno, ispunjavajući tako samoispunjavajuće proćanstvo koje smo spominjali na satu sociologije. Na motivaciju učenika iz obje države jako utječu prijatelji, a nešto manje roditelji. Razlike između razine motivacije u finških i hrvatskih učenika temelje se na povjerenju u kvalitetu srednjoškolskog obrazovnog sustava, važnosti veličine razreda (broja učenika u njemu) i atmosfere u razredu.



Učenici koji su proveli anketu na izbornoj nastavi sociologije

NATRAG U KLUPE

PROFESIONALNI RAZVOJ NASTAVNIKA U NAŠOJ ŠKOLI

TEKST I FOTO: TAJANA MATASOVIĆ, PROF.

2014. profesorica Alma Zubović pokrenula je jednogodišnju radionicu Profesionalni razvoj nastavnika, koja se odvijala u 6 modula, a pohađalo ju je 15 profesora. U grupici profesora našli su se: Šimun Selak - kao jedini muški sudionik, Nada Medenica, Anita Budor Despot, Karmen Farac, Petra. Mihanović, Iva Pale, psihologinja škole Marija Roth, pedagoginja škole Jasminka Cigić, Dubravka Bogdan, Zrinka Lebo, Zlata Papo, Vesna Skočir, Magda Kuljiš, Maja Justinić, ravnateljica Željka Frković i ja



Radna atmosfera

UČIMO KROZ SMIJEH

Tijekom radionica, čekala su nas mnoga iznenađenja: od labirinta (iz kojeg smo mogli, podijeljeni u grupe, izaći samo slogom i pametnom podjelom dužnosti), do divnih muzičkih priloga (najviše u sjećanju mi je ostao *Stand by me - Playing for Change*), zatim nove informacije, suradnja, zajedništvo, razvijanje kreativnosti, mijenjanje sebe, otvorenost za sve što je novo, zanimljivo druženje. Cijelo vrijeme naši susreti odzvanjali su smijehom, jer kako stara latinska poslovice kaže: *ridendo discimus* - smijući se učimo.

Premda smo imali različito iskustvu u nastavi, bili smo s različitim stažom, različitim osobnosti i različitim stilova u nastavnom procesu, svi smo se dobro snašli jedni sa drugima. Naše različitosti postale su prednosti, a najbolji dio naših susreta je svakako posjećivanje tuđih sati ili hospitacije. Kroz hospitacije nismo kritički promatrali tuđu nastavu, već smo učili o sebi, o vlastitim slabim i jakim snagama, te zbog svega toga i poboljšali vlastite nastavne sate.

NA TUĐEM SATU

Prvo pitanje na modulu 1 je bilo: Što je za vas učenje? Odgovori su bili različiti, no svi smo se složili da ćemo u daljnjim susretima sebe doživljavati kao osobu koja uči, promatranjem svog rada kroz primjere drugih, ali bez vrednovanja ili procjenjivanja.

Kroz radionicu dobili smo na čitanje tri različita priručnika o učenju. Trebali smo ih pročitati i onda smo o njima diskutirali i pisali izvješća, igrali smo se u grupama po dvoje ili troje, pisali po ploči, lijepili papiriće, a onda su došle hospitacije na satu kolega. Iznenađujuće je bilo iskustvo na tuđem satu i iskustvo primanja kolege na svoj sat. Premda se može činiti neugodno, zapravo je bilo izuzetno ugodno gledati učenike koji reagiraju isto ili drugačije, slušati neki novi predmet, gledati razrednu dinamiku, pa i nešto naučiti u mom primjeru to je sat o skulpturi kod kolegice Mihanović na kojem sam uživala svake sekunde, ponovila već zaboravljena znanja, ali i naučila sasvim nove stvari o umjetnosti; ili kod kolegice Ive Jozić gdje sam učila o kemiji na zabavan način i s puno smijeha.

ZA PREPORUKU

Ovakve susrete i radionice mogla bih svakome preporučiti, veselim se nastavku te grupe i u sljedećoj godini. Nadam se da će biti još profesorica i profesora koje će se uključiti u takav oblik druženja i učenja jer je vrlo korisno, pametno osmišljeno i jako, jako zabavno (a kad je nešto zabavno, onda se i lako uči - zar ne?). Hvala, Alma, super ideja!



Sudionici radionice

DVA SIMPOZIJA UČITELJA

Ove školske godine održana su dva značajna Simpozija učitelja i nastavnika hrvatskog jezika. Prvi je održan u Topuskom pod radnim naslovom Kompetencijski pristup u nastavi hrvatskog jezika, od 2. do 4. srpnja 2014. godine., a drugi u Puli pod radnim naslovom Nestandardni hrvatski jezik prema standardnom hrvatskom jeziku, od 6. do 8. prosinca 2014.

TEKST: RUŽICA FILIPOVIĆ, PROF.

FOTO: DR.SC. SREČKO LISTEŠ



Predavačice na skupu; Nataša Sajko i Tatjana Ruža

O SIMPOZIJU U TOPUSKOM

Na Simpoziju u Topuskom govorilo se o planiranju, programiranju i izvođenju nastave hrvatskog jezika na osnovi kurikuluma kojemu je osnova sadržaj. Stjecanje znanja reproduciranjem je zastario i neučinkovit način. Rezultati učenika koji stječu znanje na takav način su poražavajući što ukazuje na potrebu promjene u odgoju i obrazovanju. Novim načinom odgoja i obrazovanja, koji se provodi eksperimentalno u nekim obrtničkim školama, a uskoro bi se trebao uvesti u sve srednje škole, skratit će se značajno sadržaj, a više će se pažnje posvetiti kompetencijama učenika, stvaranju vještina što znači da će znanje sadržaja postati samo jedna od razina. Cilj je osposobiti učenika za samostalnost.

Novim načinom izvođenja nastavnog procesa posebna pozornost će se posvetiti ishodima koji prethode stjecanju određenih vještina kod učenika. Hrvatski jezik učenike opismenjuje te stoga ima najvažniju ulogu u daljnjem životu i radu učenika. Stoga je osobito važno da se kvalitetno i stručno provede promjena.

Vrednovanje učenika više neće biti sumativno, odnosno da se nakon jednog dijela gradiva ispituje i ocjenjuje, nego će se svakodnevno pratiti učenikov napredak, a idealno bi bilo ipsativno vrednovanje gdje nema ocjenjivanja, nego se isključivo prati napredak učenika, na tom napretku se ustraje. Lektirni naslovi će se smanjiti na nekoliko zadanih i nekoliko odabranih, jedan prozni ili pjesnički tekst će se obrađivati oko pet sati, a bit će ih godišnje desetak i manje. Sam sadr-

žaj, koji će određivati znanje učenika, bitno će biti reducirano. Zbog svega toga Simpozij u Topuskom je bio od izuzetne važnosti jer je teoretski odredio novi kurikulum. Na seminaru su se učitelji i nastavnici upoznali s primjerima iz prakse što je sudionicima bilo osobito poticajno i od velike koristi u njihovoj učiteljskoj praksi..

O SIMPOZIJU U PULI

Nestandardni hrvatski jezik prema standardnom hrvatskom jeziku bio je radni naslov stručnog usavršavanja za učitelje i nastavnike hrvatskoga jezika. Simpozij je održan u Puli od 6. do 8. studenoga 2014. godine i posvećen osvještavanju vrijednosti hrvatskih dijalekata, njihovoj stilskoj svrhovitosti u uporabi u umjetnosti, medijima i kulturi općenito.

Uz obvezno poučavanje standardnog hrvatskoga jezika treba poticati stvaralačko poučavanje učenika na materinskom jeziku i razvijati pozitivan odnos mladih generacija prema važnosti očuvanja zavičajnih govora koji čine naš jezik posebnim. U normiranju standardnoga hrvatskoga jezika posebno je u većoj mjeri uzimati u obzir jezičnu praksu i jezični osjećaj, zaključak je VI. simpozija učitelja i nastavnika hrvatskoga jezika.

Gdje je granica između nestandardnoga i standardnoga hrvatskog jezika, kakav je jezik adolescenata i što se događa kada sleng postane standardni govor, kakva je uloga žargonizama i dijalekata te kako se nestandardni jezični elementi upotrebljavaju i mogu upotrebljavati u publicistici i dramskoj umjetnosti, pitanja su na koja se pokušalo odgovoriti na VI. simpoziju učitelja i nastavnika hrvatskog jezika.



Izvedba monodrame Govorite li hrvatski

Ravnatelj Agencije za Odgoj i obrazovanje Vinko Filipović spomenuo je neke propuste u hrvatskome obrazovnom sustavu, ponajprije u satnici hrvatskoga jezika u gimnazijama, za koje vjeruje da će se ispraviti u okviru najavljenih kurikularnih promjena. Uvjeren je da će obrazovna politika iskoristiti potencijale Agencije, znanje praktičara iz škola koji, u suradnji s akademskom zajednicom, u okviru najavljenih promjena mogu ispraviti pogreške.

Stručna predavanja o posebnostima i zaštiti hrvatskih dijalekata u okviru standardnog hrvatskoga jezika te stilskoj svrhovitosti i odmjerenosti u uporabi standardnog jezika, za više od 450 učitelja i nastavnika hrvatskoga jezika iz cijele Hrvatske, održali su sveučilišni profesori, znanstvenici i praktičari iz škola. Simpozij je započeo predavanjem akademika Josipa Bratulića koji je naglasio da je jezik živa tvorevina. Sudionike je uvjerljivošću izvedbe monodrame Govorite li hrvatski? oduševio glumac i sveučilišni profesor Joško Ševo. O hrvatskom jeziku u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti predavanja su održali dr.sc. Ljiljana Kolenić, dr.sc. Mario Grčević, dr.sc. Lada Badurina, dr.sc. Anđela Frančić i dr.sc. Anita Skelin Horvat koja je govorila o jeziku adolescenata i kako sleng preko kolokvijalnog govora može postati standardni govor.

Na koji način se nestandardni jezični elementi mogu koristiti u publicističkom funkcionalnom stilu te u dramskoj umjetnosti i koje su značajke žargonizama kao negovornog funkcionalnog stila u svojim su izlaganjima pojasnile dr. sc. Lana Hudaček, dr. sc. Mira Muhoberac i dr. sc. Milica Mihajević. Nestandardni jezični elementi, žargoni i strane riječi, u publicistici, odnosno u časopisima za mlade, ne mogu se smatrati pogreškom, naglasila je Lana Hudaček.

Skup je podigao razinu svijesti o bogatstvu i važnosti dijalekata i zavičajnih idioma koji se, na žalost, vrlo rijetko koriste u školama, eventualno u izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima. Dokazano je, međutim, da će djeca koja dobro znaju i nauče svoje zavičajne govore bolje naučiti i savladati standardni jezik. Predavanja o tome kako se zavičajni idiomi mogu koristiti u nastavi hrvatskoga jezika i koja je uloga i mogućnost dijalekata i mjesnih govora u projektnoj nastavi održali su dr.sc. Sanja Vulić, dr.sc. Marko Ljubešić i Ivana Čatić, prof., dr. sc. Emina Berbić-Kolar.



INTERVJU: BORIS JOKIĆ

POTENCIJAL POSTOJI

U predavanju koje je održao na V. Simpoziju učitelja i nastavnika hrvatskoga jezika znanstvenik s Instituta za društvena istraživanja dr.sc. Boris Jokić zalagao se za autonomiju vrednovanja unutar škole

RAZGOVARALA: IVANA BEKAVAC-BASIĆ, 2.A



Što je vanjsko vrednovanje?

Vanjsko vrednovanje je oblik vrednovanja u kojem vrednovanje provodi institucija ili osoba koja nije sudjelovala u procesu učenja i poučavanja. Ono se razlikuje od školskog vrednovanja u kojem nastavnici, koji je poučavao učenika, vrednuje njegovo postignuće. Najpoznatiji oblik vanjskog vrednovanja u Hrvatskoj su ispiti državne mature. Neki sustavi obrazovanja se više, a neki manje oslanjaju na vanjsko vrednovanje. Važno za to je da rezultat učenika nije važan samo za njega samoga već i za nastavnike školu, državu... Zanimljivo je tako da se trenutno u SAD-u i Engleskoj pokušava povezati primanja nastavnika s rezultatom njihovih učenika na vanjskom vrednovanju.

AUTONOMIJA UČITELJA

Što bi se dogodilo kada bi sustav vrednovanja bio isključivo vanjski?

To bi imalo neke pozitivne, ali i mnogo više negativnih učinaka. Učenici bi vjerojatno još u većoj mjeri učili samo za ispitivanje. Takva vrednovanja nisu osjetljiva na životne situacije, promjene i raspoloženja kroz koja prolaze i učenici i nastavnici. Znači ono kada imate loš dan, tjedan ili period u životu za koji možda i niste sami krivi, pa Vas malo nastavnici poštede... toga kod vanjskog vrednovanja nema. Za mene se vanjsko vrednovanje čini posebno problematičnim iz perspektive učitelja. Vrlo je važno da oni ostanu ti koji vrednuju vlastite učenike. Ukoliko bi se učitelji sveli na puke izvršitelje onoga što netko od njih traži, a to je

najčešće država, izgubili bi kontrolu nad jednim od ključnih elemenata svog posla, a to je ocjenjivanje i vrednovanje te time također izgubili dio svog profesionalnog identiteta i kredibiliteta.

Zašto veliki broj nastavnika podržava taj sustav vrednovanja?

Razlog tome je što vrednovati i ocjenjivati nije jednostavno i, zbog različitih pritisaka, postaje sve teže. Kako puno radim s njima baš na tom elementu, znam da se nastavnici često ne osjećaju kompetentnim za vrednovanje i ocjenjivanje. Nitko ih nikada nije naučio. Zbog svega toga kao lakši izlaz čini se vanjsko vrednovanje. Po meni, to je put koji za njih dugoročno nije dobar. Niti u jednom sustavu na svijetu uvođenje vanjskog vrednovanja nije poboljšalo status nastavnika i njihovih primanja.

DRŽAVNA MATURA

Ne čini li Vam se da državna matura ima elemente vanjskog vrednovanja?

Državna matura i jest vanjsko vrednovanje, međutim kod državne mature je vrlo važno shvatiti svrhu i funkciju tih ispita. Vanjsko vrednovanje na kraju srednje škole može imati dvostruku funkciju, a to je tzv. certifikacijska funkcija čime se potvrđuje završetak srednje škole i selekcijska odnosno klasifikacijska funkcija, a to znači da se polaganjem tih ispita upisujemo na fakultet. U Hrvatskoj su na jedan nespretn način spojene te dvije uloge, pa tako obavezni dio državne mature za učenika gimnazije imaju certifikacijsku funkciju, dok to nije slučaj za učenike strukovnih škola. Za sve učenike izborni dio državne mature ima isključivo selekcijsku ulogu. Ta činjenica da nije jednoznačno određena funkcija ispita predstavlja veliki problem.

Možete li nam dati jedan konkretan primjer tog problema?

Najočigledniji primjer za to su dvije razine ispita obveznog dijela državne mature. Po mišljenju moje kolegice Zrinke Ristić Dedić i mene koji smo analizirali ispite državne mature, ispit iz matematike na osnovnoj razini nikada ne bi smio biti završni ispit učenika gimnazija. Razlog je jednostavan, oni su tijekom svojeg srednjoškolskog obrazovanja učili puno više matematike i na puno višoj razini nego što su to zahtjevi ispita na osnovnoj razini. Problem nastaje kada država kaže da je uspjeh na tom ispitu ujedno i uspješan završetak njihovog srednjoškolskog obrazovanja iz tog predmeta. Tako imate bizarnu situaciju da 16% učenika prirodoslovno-matematičkih gimnazija, koji su učili matematiku 5-7 tjedno, polaže osnovnu razinu ispita iz matematike i time završava prirodoslovno-matematičku gimnaziju.

Na koji način državna matura pogoduje učenicima?

Državna matura je super stvar za učenike. Odvija se u njihovim školama, prijavljuju se iz vlastitog doma, povezana je s centraliziranim upisom, znaju što će ih se ispitivati, imaju primjere prijašnjih ispita, rezultati su transparentni...Analizirajući rezultate, suprotno mišljenju javnosti državna matura zapravo ne šteti učenicima strukovnih škola jer velika većina njih ima želju za studiranjem, njih čak 98 posto. A upravo ih taj ispit stavlja na istu razinu s učenicima koji pohađaju gimnazije čime kandidiraju na sve fakultete. U slučaju da se učenicima strukovnih škola uvedu posebni ispiti to bi im samo otežalo upisivanje na fakultete jer visokoškolske ustanove najvjerojatnije ne bi prihvaćale te ispite. Važno je naglasiti da učenici strukovnih škola postižu i dobre rezul-

tate, tako je u školskoj godini 2012/13 po prvi puta jedan strukovni sektor (Elektrotehnika) ostvario bolje rezultate od jednog gimnazijskog (Jezična gimnazija) na višoj razini ispita iz Matematike.

VRATITI OCJENE NA POLUGODIŠTE

Koje su razlike između gimnazijskog i strukovnog obrazovanja?

Brojne su razlike. Javnost i dio roditelja vide jedino gimnazije kao mjesto kvalitetnog obrazovanja. Stvari baš nisu tako jednostavne. Strukovno obrazovanje, za razliku od gimnazijskog, osim mogućnosti nastavka obrazovanja nudi i kvalifikaciju. Moje iskustvo s kolegama iz srednjoškolskih klupa je da ako nakon gimnazije ne završiš faks, životni ishodi ne moraju biti baš najpozitivniji. Zanimljivo je da se već na osnovnoškolskoj razini pokazuje da je za djevojčice gimnazijsko obrazovanje gotovo jedini prestižni oblik obrazovanja, dok za dječake to baš i nije tako. Pokazatelj toga je da značajan broj dječaka s odličnim uspjehom iskazuje želju za upisom strukovnih škola.

Povratak ocjena na polugodištu?

Prvo se treba zapitati o potrebi i smislu dva nejednaka polugodišta, jer drugo polugodište traje puno duže. . Ja se zalažem za redovitije informiranje o uspjehu kako bi učenici i roditelji i dobili pravodobnu informaciju gdje su u tom trenutku čime bi se utjecalo na otklanjanje problema i poboljšavanja njihovog uspjeha. Osim same brojčane ocijene trebali bi postojati i jasni opisni parametri u čemu je učenik dobar, a u čemu nije čime bi se postigla jasna povratna informacija na čemu bi učenik trebao poraditi.

Složeno pitanje. Veliki nedostatak kod nas, posebno kod gimnazija je previše predmeta. Neprilodno je da učenik sluša petnaest do sedamnaest obveznih predmeta. Ne postoji životna djelatnost koja je tako segmentirana. Mi ne živimo i u životu ne učimo na taj način. Također postavlja se pitanje odgovara li to interesu učenika ili zapravo postoji zbog nekih interesnih skupina. Drugi veliki nedostatak je izrazita usmjerenost na činjenice i faktografsko znanje. Treći je nedostatak modernih oblika vrednovanja koji bi bili usmjereni učenju učenika, a ne naučenog. Četvrto bi bilo robovanje 45 minutnom satu jer to onemogućuje smislenu nastavu u nekim vrlo važnim predmetima. Ipak uz sve nedostatke, naša škola nije toliko loša kako se to često može misliti. Nju krasi i neke dobre stvari poput odnosa u školi, relativno malog broja devijantnih ponašanja, brige za učenike koju iskazuju nastavnici, ravnatelji i stručni suradnici. Znam da će Vam ovo prethodno možda zazvučati čudno, ali kada posjetite škole širom svijeta znate da ovdje postoji potencijal, samo ga treba probuditi i ostvariti. Kao što kaže Beckett:

*Ever tried.
Ever failed.
No metter.
Try again.
Fail again.
Fail better.*

Samuel Beckett, "Whorstward Ho"

DEČKI, JAKO SMO PONOSNI NA VAS!

TEKST: IVANA BEKAVAC-BASIĆ, 2.A

Ugledni fakulteti i ove godine dodjelili zahvalnice našoj školi za postignuća i uspjehe u radu s mladim generacijama

ZAHVALNICA FSB-A

Zahvalnicu Fakulteta strojarstva i brodogradnje na svečanosti povodom Dana fakulteta, 28. studenog 2014. za postignuća i uspjehe u radu s mladim generacijama preuzela je ravnateljica X. gimnazije "Ivan Supek" Željka Frković.

Na toj svečanosti Fakultet strojarstva i brodogradnje pohvaljuje svoje najbolje studente, među njima su i naša dva bivša učenika, Nick Findrik student 3. godine, dobio je nagradu Davorin Bazjanac za visoki prosjek ocjena i uspješno studiranje, a Robert Keser, student 5. godine dobio je nagradu HEP-a d.d. kao vanjskog partnera fakulteta, za vrijedan projekt na kojem je radio u ovoj akademskoj godini.

ZAHVALNICA FER-A

U petak, 21. studenoga 2014. svečano je proslavljen Dan FER-a. Dodijeljene su i zahvalnice srednjim školama za istaknuti doprinos u srednjoškolskom obrazovanju studenata FER-a u obliku dodjele nagrada najbolje rangiranim kandidatima na razredbenom postupku pri upisu na FER-u ak. god. 2014./2015.

X. gimnazija "Ivan Supek", Zagreb, dobila je prvu nagradu, pohvaljeni bivši učenik zove se Filip Štimac.

Na sjednici Fakultetskog vijeća Fakulteta elektrotehnike i računarstva od 15. listopada 2014. donijeta je Odluka o nagrađivanju srednjih škola prema kojoj je naša škola i ove godine dobila prvu nagradu za najbolje rangirane na razredbenom postupku upisa na FER. Broj nagrada se dodjeljuje na temelju brojnosti upisa i uspješnosti studiranja učenika naše škole na FER-u.



Ravnateljica i učenici X. gimnazije „Ivan Supek“



Svečana dodjela zahvalnica - FER



Svečana dodjela zahvalnica - FSB



Zahvalnicu je preuzeo profesor Damir Vresk

ZA CENER GOVORE BIVŠI UČENICI

TEKST I FOTO: IVANA BEKAVAC-BASIĆ, 2.A

VIKTOR SLAMNIG

Viktor je maturirao 2013/2014. Studira na Odsjeku za anglistiku i na Odjelu za antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Džeparac podebljava kao kartodrapac u kazalištu Gavella preko Student servisa, strastveni je šahist.

Bio si učenik Desete gimnazije. Student si, voliš šah i sviraš u bendu koji se zove „Jeboton“?

Nije to baš tako jednostavno, Jeboton nije bend, to je više kolektiv bendova, našli smo se iz šest, sedam bendova i odlučili se okupiti u svrhu lakše promocije i u svrhu te promocije napravili smo akustični bend čiju svirku možete čuti na Cvjetnom, u Bogovićevoj i na sličnim lokalitetima. Inače sviram u dva benda, Hren i Antidepressiv. Jeboton smo oformili početkom 2011. u svrhu sviranja na ulici.



Jeboton je igra riječima, referira na Jugoton, diskografsku kuću bivše Jugoslavije. Postoji li neka poveznica?

Ne, to je igra riječima, zvučalo nam je smiješno i pomalo subverzino.

*„Opet je jedna primitivna nacija
Sve sjebala do temelja
U duhu kapitalizma i kretenzima
Jebala vas Amerika“*

Vaši tekstovi zvuče arganžirano...?

Pa, da, možda smo se u tom trenutku osjećali angažirano i htjeli nešto poručiti kroz pjesme, ali osobno mislim da to nije glavna svrha tog benda i cijelog Jebotona, bitna je muzika. Koliko god ja mrzio vlast i koliko mi išla na živce, radije bih svirao nego se angažirao, ima mi to više smisla, a tko iz naših tekstova izvuče neku pouku i malo razmisli o stvarima, blago se njemu!

Gdje vas se može čuti?

Dosta članova nije samo u Jebotonu, svako malo negdje sviramo i svako malo se trudimo organizirati Jeboton fešte. Dogovorimo se s nekim klubom da napravimo cjelovečernji Jeboton program, a povremeno imamo i svirke izvan Zagreba.

Kao maturant susreo si se u udžbeniku Književnost 4 s tekstovima svoga djeda Ivana Slaminga. Kakav je to bio osjećaj i voliš li njegov opus?

Bio je dobar osjećaj, drago mi je da se rade njegove pjesme. Meni su drage jer su inteligentne, i nisu pretenciozne, i nema puno domoljubnih motiva.

U usporedbi sa srednjom školom, kako se osjećaš kao student Filozofskog fakulteta?

Studentski đir mi je bolji jer je opušteniji. U srednjoj se profesori jako ljute ako ne učiš, na fakultetu si prepušten sam sebi. U srednjoj sam se dobro zabavljao i naučio neke bitne životne mudrosti, na primjer, kako iz razgovora s ljudima u poziciji „iznad sebe“ izvući što više po(d)uke.

JELENA KOVAČEV

Jelena, je godinama, kao učenica naše gimnazije surađivala u listu svojim osebnim ilustracijama.

U kakvom ti je sjećanju ostalo školovanje u X. gimnaziji?

Kad nešto prođe, pokušavam pamtititi dobre stvari. Školu ću pamtititi po nekoliko odličnih profesora. Prva je prof. Matašević sa svojom pozitivnom energijom i najboljim satovima indologije na svijetu, prof. Crnić i sociologija uvijek će mi ostati u srcu. Pamtit ću i prof. Plenković koja je podnosila naš razred i mene „lutalicu u oblacima“. Naposljetku, najviše se moram zahvaliti prof. Mihanović bez koje sigurno ne bih upisala faks.

Što studiraš?

Na nastavničkom sam smjeru na Likovnoj akademiji. Stvarno sam sretna, moram crtati za zadaću, stvarno predivno!

Vidaš li se sa bivšim učenicima koji su s tobom radili na listu dok ste pohađali našu gimnaziju?

Vidim ih ponekad, u prolazu, ali nemam vremena za velike govorancije. Zaposlena sam ja žena :).

Što bi poručila sadašnjim učenicima?

Učenici, faks je nešto najgenijalnije, pogotovo ako upišeš ono sto voliš. Sve se muke isplate. Samo hrabro!



Jelena Kovačev: Paun



Jelena Kovačev: Drvo i žena

BORBENA DJEVOJKA

TEKST I FOTO: MATEJA RADOŠ, 2.C

Od ove godine našu školu pohađa četverostruka svjetska prvakinja borilačkih vještina, Adriana Vuković



Adriana drži pehar za najbolju natjecateljicu amaterskog svjetskog prvenstva u MMA-u, Split 2013.



Zagrljaj s ocem nakon nokauta u finalu Svjetskog prvenstva protiv Amerikanke Mike Carpenter.

Adriana živi u Đakovu, ali zbog svoje sportske karijere primljena je u hrvatsku juniorsku boksačku reprezentaciju te se zbog toga preselila u Zagreb. Stanuje u Učeničkom domu u Klaićevoj te sada polazi drugi razred općeg smjera. Kao dijete ugledala se na svog brata koji je trenirao hrvanje pa je i ona pošla njegovim stopama. S devet godina počela je trenirati hrvanje i brazilski jiujitsu, a od trinaeste godine bavi se i ostalim borilačkim vještinama (MMA, tajlandski boks, kick box, grepling, u kimonu i bez kimona, full kontakt i K1).

SAMA PROTIV SVIH

“Od malena sam bila borbena nastrojena, znala sam se potući s bratom, ali tučnjava nije jedino što me u tom sportu privlači” govori Adriana i nastavlja: „Za mene boks nije samo tučnjava, to je disciplina u kojoj je potrebna tvoja hrabrost i spremnost na rizike“. Kaže kako u tom sportu voli što su pojedinci bitni i ovise jedino o svojoj psihičkoj i fizičkoj spremi, uvijek moraju nastojati brže reagirati od protivnika i težiti tome da od njega budu bolji.



Kanada, trening s irskim trenerom Seanom Duffinom

Zanimalo nas je kako uspije objediniti sve borilačke vještine koje trenira. Adriana tvrdi kako ono što voliš i u čemu doista želiš uspjeti ovisi o snazi tvoje volje. Selidba u Zagreb nije joj predstavljala veliku prepreku osim što joj nedostaju roditelji i prijatelji. Ipak, nikad nije sama, uz nju je cijeli tim koji s njom surađuje i pomaže joj u ostvarivanju njenih vrhunskih rezultata. Oni su joj poput zamjenske obitelji.

Pitali smo ju je li gledala sportsku dramu Clint Eastwooda Djevojka od milijun dolara, u kojem zbog izuzetnog odnosa između glavne junakinje boksačice i njenog trenera, amaterska boksačica postaje vrhunska te ima li i ona onoliko povjerljiv odnos sa svojim trenerima. Adriana odgovara da je za uspjeh svakog sportaša trener vrlo bitan, a posebno kada se radi o pojedinačnom sportu. „Trener mora znati moje potrebe, strahove, rizike s kojima se mogu suočiti“, objašnjava Adriana. S trenerima provede do šest sati dnevno.

SLUŠAJ SVOJE SRCE

Premda je izvrsna sportašica, Adriana u svoju svakodnevnicu uspijeva uklopiti i ostale hobije. Voli druženja i izlaske, a najviše slobodnog vremena posvećuje životinjama. Odmalena je okružena njima jer joj otac radi kao viši inspektor za zaštitu prirode, a najdraži su joj pit bullovi. „Pit bull vrlo je sličan sportašu - borcu. Baš kao i čovjek, on ovisi o svojem odgoju. S njim se mora raditi, treba ga odgajati i učiti kako da svoju sklonost za nečim dobro iskoristi i tek tada će on biti dobar pas. Tako je i s nama borcima. Ako nas treneri dobro pripreme fizički i psihički, borba više neće biti samo tučnjava, nego i igra umova, savladavanje vlastitih strahova i ono najbitnije - slušanje svoga srca“, kaže Adriana.

Facebook:

<https://www.facebook.com/pages/Adriana-Vukovi%C4%87/554744024596281?fref=ts>

UPOZNAJTE 4.I RAZRED

Predstavljamo Vam najsportskiji, a ujedno i humanitaran razred koji se iskazao svojim nesebičnim gestama u raznim akcijama. Razred ima vrsnog matematičara koji je jedini iz naše škole bio na državnom natjecanju iz matematike, robotičara, košarkaša, hrvača, judaša, nogometaša i nogometašicu koja je i velika ljubiteljica čitanja

TEKST I FOTO: IVANA BEKAVAC-BASIĆ

IVANA MIHALJEVIĆ

Osim što trenira nogomet Ivana se još po nečemu razlikuje od ostalih, a to je da jako voli čitati. Najviše voli čitati političke romane, a najdraži pisac joj je George Orwell te njegov roman „Tisuću devetsto osamdeset četvrta“ jer, kako nam sama govori: „Orwell se bori protiv autoriteta, nametnutih vrijednosti i nastoji živjeti po svojim pravilima.“



ANTE JAKELIĆ

Ante je jedini učenik iz naše škole koji je bio na državnom iz matematike. „Za natjecanje sam se pripremao tako da sam rješavao zadatke koji su bili na prethodnim državnim natjecanjima, a mentorica mi je bila profesorica Renata Wilhelm. Poslije srednje škole planiram upisati PMF ili FER.“



MARTIN MARTINIĆ

„Bavim se robotikom, najviše izrađujem male robote. Postoje gotovi projekti koji se mogu naručiti i samo sastaviti, no to mene ne zanima. Zanimljivije mi je samo konstruiranje robota od početnog mehanizma do završnog programa“, kaže Martin koji je osvojio srebrnu medalju na državnom natjecanju u robotici.

TIBOR AGIĆ

Već sedam godina Tibor se bavi hrvanjem. „Hrvanjem sam se počeo baviti u šestom razredu osnovne škole na nagovor profesora tjelesnog i svidjelo mi se. Kod hrvanja mentalna snaga važnija je od fizičke jer je najbitnije sebe uvjeriti da nešto možemo, a onda to i ostvarimo.“



LOVRO MARKUS

„Judo je sport koji dolazi iz Japana. Privlači me jer ima fizički kontakt, a s druge strane nije toliko nasilan. Judo u prijevodu znači „na ljepši način“. Judo se sastoji od bacanja, tehnika zahvata i poluga.“ Lovro kaže da je judo više od sporta, da je to način života.



LUKA ŽIVKO

Luka je profesionalni košarkaš i igra za košarkaški klub Cedevita. Košarkom se bavi već deset godina, treninge ima dva do tri puta dnevno. „Košarku sam počeo trenirati jer su me roditelji upisali zbog moje visine. S vremenom sam zavolio tu igru. Način razmišljanja i kretanja je jako zanimljiv. Nadam se da ću se i u budućnosti baviti košarkom, plan mi je upisati fakultet kako ne bih ostao samo na srednjoj školi, ali sve to ovisi kamo me sportska karijera odnese“, govori





Luka na snimanju NIKE-ove reklame

nam Luka. Najveća podrška su mu roditelji jer ga svaki dan motiviraju da ne odustane, razrednica i prijatelj Lovro Markus. Luka je također snimio reklamu za Nike u Dubrovniku. „Iako je to bilo naporno jer su neke scene morali ponavljati i po pedeset puta, sve u svemu bilo je zanimljivo biti dio tog važnog događaja. Reklama je snimana za sportsku opremu Kavina Duranta, inače jednog od najboljih NBA igrača današnjice.“ Svi ti naporni treninzi imaju i ljepše strane. Luka je zahvaljujući košarci dosad posjetio Tursku, Španjolsku, Bosnu i Hercegovinu, Srbiju, Mađarsku, Sloveniju i Italiju.

VJERAN STUNJA

„Kao nogometni sudac počeo sam raditi radi dodatnih prihoda. Za malo posla može se odlično zaraditi. Dok sam bio mlađi, trenirao sam nogomet, a danas sudim većinom mlađim uzrastima, najčešće 2005. godište.“

NOGOMETNA EKIPA

Antun Martinović kapetan je naše školske nogometne ekipe, a ujedno i najveći motivator. Luka Abaz se brine za organizaciju i da sve prođe u najboljem redu. Osim njih dvojice za ekipu nastupaju Lovro Ante Rebić i Hrvoje Šolji

VELIKI HUMANITARCI

Dora Uidl i Karla Čulo uvijek puno pomažu kada su humanitarne akcije u pitanju. Od profesorice Nikoline Talargić čule su za akciju „socijalna samoposluga“ – ona je htjela organizirati da škola skupi što više hrane i higijenskih potrepština, ali nije htjela da to ostane samo na tome, odnosno cilj joj je bio da se što više škola uključi, što je i ostvarila.



Martinov „lego“ robot



Nogometna ekipa: Lovro Ante Rebić, Hrvoje Šoljić, Antun Martinović, Luka Abaz

**MINI INTERVJU S RAZREDNICOM
4.I RAZREDA ANDREOM KOSVIĆ**

VELIKI KLIK

Ono što ste oduvijek htjeli pitati rasku

TEKST: IVANA MIHALJEVIĆ, 4.I

Zašto i kako ste odlučili postati profesorica hrvatskog?

Dva dana prije nego što sam trebala odabrati fakultet nisam pojma imala što upisati. Polagala sam prijemni ispit na nekoliko fakulteta i kako sam cijeloga života bila strastveni čitač, u zadnjem sam se trenutku odlučila za studij kroatistike. Prve tri godine školovanja nisam mislila da ću ikada biti profesor, htjela sam se baviti književnošću kao znanošću, ali sam na nagovor roditelja (Kćeri draga nikad ne znaš kad će ti to zatrebati u životu) upisala pedagoške kolegije bez kojih ne možete predavati u školi. Kada sam diplomirala i počela tražiti posao, na burzi su mi predložili da odem na zamjenu u X. gimnaziju. Pomislila sam – hajde, idem probati dok mi ne iskrsne nešto bolje. Ušla sam u razred i nakon 10 minuta zaljubila se u ovaj posao i u njemu pronašla sebe.

Da niste profesorica hrvatskog jezika, što biste bili?

Arheologinja, molekularna biologinja, redateljica... Nikada ne bih mogla obavljati uredski posao i osam sati boraviti u jednoj prostoriji pred zaslonom računala.

Koje vam je najljepše iskustvo u školi?

Moja najljepša iskustva vezana uz školu su susreti s bivšim učenicima, pogotovo s onim problematičnim. Drago mi je kad mi se nakon dugo vremena srdačno jave, kad popijemo kavu i kada vidim da su oni koji su nam zadavali glavobolje i ometali nastavu izrasli u prekrasne, sposobne i pametne mlade ljude.

Koje vam je bilo najzabavnije maturalno putovanje?

Pa s vama, naravno. Ovaj maturalac u Grčku bio je pun pogodak. Najzabavnija mi je bila vožnja brodom oko Zakintosa. I nadam se da se slažete da smo se zbilja dobro proveli.

Kako provodite slobodno vrijeme?

Čitam, gledam filmove, družim se s prijateljima i s obitelji i obavezno vikendom dugo spavam.

Kako ste se zaljubili?

Zaljublivala sam se, kao i vi, kroz osnovnu i srednju školu, ali sam bila od onih djevojaka kojima su bili važniji izlasci, druženje i prijatelji od momaka. Jako sam cijenila svoju slobodu i voljela sam biti neovisna i sama. Kada sam upisala fakultet, upoznala sam novo društvo i jedan dečko iz Dubrovnika mi je postao najbolji prijatelj. Nakon godine dana zajedničkog druženja, razgovora, izlazaka i učenja shvatila sam da smo se moj najbolji prijatelj i ja zaljubili pa sam se onda na kraju i udala za njega.

Koju vrstu glazbe slušate?

Pa sve i svašta, odrastala sam kada se pojavila elektronska glazba koju jako volim. Volim i Jinxe, Parni valjak, Đavole, Daleku obalu, Olivera, Josipu Lisac, Dina Dvornika, Balaševića (koji je i fenomenalan pjesnik), U2, Madonnu, Aliciju Keys, Dido, Adele, Vatra... u zadnje vrijeme obožavam slušati kla-



Razrednica Andrea Kosović

pe, a ni klasična glazba mi nije mrska. Jedino što uistinu ne podnosim i ne mogu slušati su cajke.

Volite li više slatko ili slano?

Definitivno slatko, iako dobar pršut ne bih nikada odbila.

Hoćemo li vam nedostajati?

Kakvo je ovo pitanje? Pa naravno da ćete mi nedostajati. Mislim da smo od prvog dana kliknuli, iako ja ne znam ništa o sportu, a vi baš i ne ljubite poeziju. Kroz ove četiri godine našli smo zajednički jezik. Malo ste me ljutili, više puta razveselili, ali sve u svemu bilo nam je jako lijepo. Svatko od vas je poseban i svatko od vas će jednoga dana biti dobar čovjek, to se već sada vidi. I nadam se da ćete doći s vremenom na vrijeme posjetiti svoju rasku.

I za kraj, možemo li odgoditi lekturu?

Naravno da ne.



Ivana Štuka 2.a

GOMILA NAIVNIH LJUDI

Društvo modernog doba se uvelike razlikuje od onog kakvo je prije bilo. Po pričama mog djeda, oca i majke, u njihovo vrijeme materijalne stvari nisu bile bitne kao danas

KLAUDIJA JURGAN 2.A

Težnjom da imamo najbolju odjeću, da vozimo najbolje automobile i imamo najskuplje mobitele nametnutia je krivim idealima.

Od najranije dobi nameće nam se potreba za skupim i nepotrebnim stvarima tako da su i djeca postala potrošači. Prije nisu znala što je mobitel niti im je bila bitna markirana odjeća, a mladi moje generacije smatraju se manje vrijednima ako sve to nemaju. Ja ne krivim mlade za takvo mišljenje, smatram da su za to krivi ponajviše mediji, a ponekad i roditelji koji se ne prenose djeci prave vrijednosti. Ljudi su pretvoreni u robove, nemaju više vremena za sebe i obitelj, već samo za posao i kupovinu. Sama ponekad provedem sate u trgovačkim lancima i kupim što mi i nije bilo potrebno. Ljude privuku takozvana sniženja na odjeću i obuću koja uopće i nisu sniženja, ti predmeti su i dalje skupi, puno skuplji od onog što vrijede, ali modernog čovjeka je lako zavarati. Ponekad, kad gledam ljude u svojoj srednjoj školi, zapitam se jesam li došla ovdje učiti ili sam došla na modnu pistu. Na svima njima se vidi da su žrtve potrošačkog društva i da imaju skroz krive ideale i ciljeve, misle da su bolji ako se bolje urede, rade na svom izgledu, ali ne i na svom karakteru. Posljedice takvih današnjih nametnutih ideala su, da ljudi često i ne žele imati djecu ako im ne mogu priuštiti baš sve najbolje i da su djeca često psihički zlostavljana i ismijana ako su siromašna.

Smatram ovu situaciju i ovo društvo vrlo žalostnim, ali mislim da se neće ništa promijeniti te da će s godinama biti sve gore i gore. Teško je promijeniti pojedinca, a kamoli cijelo društvo. Ostat ćemo samo gomila naivnih ljudi na kojima će netko dobro zarađivati.

OVISNOST O INTERNETU VREBA

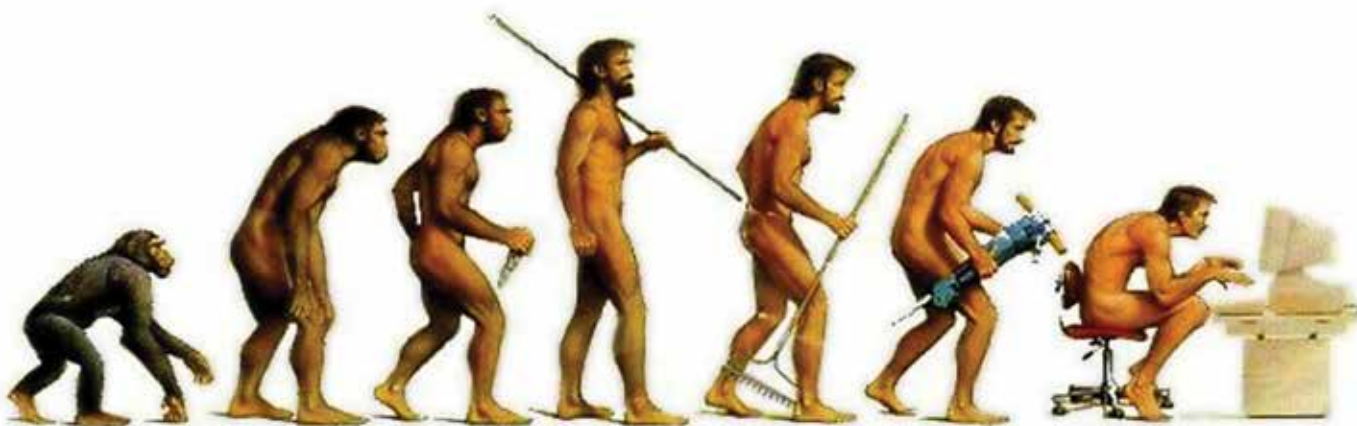
Budući da je internet došao naglo, većina njegovih korisnika ne zna koje su njegove loše strane

TEKST: PETRA KULJIŠ, 2A

Iako nas svi upozoravaju pedofiliju, pornografiju, krađu i slično, rijetko nas se sjeete upozoriti na ovisnost. Većina roditelja pušta svoju djecu da satima gledaju, kao začarani, u tu kutiju koji nazivamo računalom, jer im je draže da imaju kontrolu nad djetetom kad je kod kuće, nego da luta negdje po ulicama. Naravno da većina roditelja ne shvaća da tek tada počinju gubiti kontrolu. Zapravo, internet je ishodište zla i ishodište dobra, on je kao mač s dvije oštrice.

Bez interneta je teško, a s njim je još teže jer nesvjesno postajemo ovisni. Bez interneta ne bismo se mogli informirati o važnima stvarima: vremenu, vijestima, izgubili bismo kontakt sa dragim ljudima. Ustvari mogli bismo, itekako bismo mogli, samo nismo naviknuti malo potražiti informacije, navikli smo da nam one dođu servirane na internetu.

Ljudi znaju i po cijeli dan visjeti na internetu, dopisujući se ili slično, a i ne razmišljaju o tome kako nas to zaglupljuje. A ako postanemo ovisni, internet će nas uvući u svoj virtualni svijet koji nije stvarnost i ne može se mjeriti sa stvarnošću.



EVOLUCIJA

KONZUMERIZAM

Konzumerizam je pojam nastao kao pokret samorganiziranja potrošača i društvenih grupa nakon Drugog svjetskog rata u SAD-u radi opće zaštite potrošača. No kasnije taj se pokret razvio i u drugim razvijenim zemljama. Taj pojam tijekom vremena mijenja svoje značenje pa danas konzumerizam znači zagovaranje visoke potrošnje kao temelja zdrave ekonomije

TEKST: HANA LUČIĆ, 2.B

Negdje pred kraj 2013. godine u afričkoj državi Gvineji objavio se virus ebola. Od tada traje opći "kaos" u zdravstvenoj "industriji". Ebola se do unazad tjedan dana smatrala neizlječivom bolešću, od koje je do sada umrlo više od pet tisuća ljudi. Kažem do unazad tjedan dana jer su otprilike u to vrijeme počela "čudesna" ozdravljenja. Američka farmaceutska industrija počela je proizvoditi eksperimentalne serume protiv ebola koji su se za sada pokazali korisnima. Serum se već sada traži u bizarno velikim količinama, te se prodaje po isto takvoj bizarno velikoj cijeni. Liječi li ebolu još nije u potpunosti utvrđeno. Zar Vas to ne podsjeća na ptičju i svinjsku gripu?! I pomahnitalu kupnju "Tamifluta". Prije 8 godine otprilike u ovo doba svijet je zahvatila tada neizlječive ptičja i svinjska gripa. Nakon što je umro veliki broj ljudi, farmaceuti su počeli s prodajom lijeka "Tamifluta". U to vrijeme su sve svjetske vlasti te Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) pozivale na kupnju "Tamifluta" jer je bez njega bila zagarantirana smrt. Ljudi su kupovali "Tamifluta" smatrajući se tako sigurnima. A proizvođači i prodavači koji su zaradili veliku svotu novaca bili su i više nego zadovoljni. Jesu li veliki virusi koji svako malo zahvaćaju svijet stvar konzumerizma? Ne znam, to bi bilo suludo nagađati. Ali čini li nas novac sretnima i spokojnima? Danas u vrijeme materijalizma gdje se doista sve (kao što vidimo u primjeru koje sam navela ranije, i zdravlje) može kupiti novcem, mi smo postali potrošačko društvo. Nažalost, u današnje vrijeme čovjek ne vrijedi onoliko koliko zna već vrijedi onoliko koliko ima novaca. Novac je zavladao svijetom i to u "velikom stilu", i mi sami, iako to ponekad odbijamo priznati smo potrošači te svaki dan podupiremo konzumerizam, koji dovodi do materijalizma, i tako u krug. Na kraju, mogu zaključiti kako je KONZUMERIZAM jedan veliki začarani krug koji je izmislila vlast kako bi se narod više bavio kupovinom a manje gledao što se događa kod nas i u svijetu.



BANKSY

ŽIVIMO LI U KONZUMERISTIČKOM PAKLU?

Ovo pitanje me potaknulo na razmišljanje o prirodi i o onom u što smo je mi ljudi pretvorili. U planetu natopljenom magmom, ispunjenom raznim plinovima i spojevima nastali su prvi živi organizmi iz kojih kasnije potječe i čovjek. No, mi ljudi zaboravljamo da smo taj život dobili potpuno besplatno. Priroda je pružila dovoljno da zadovolji sve čovjekove potrebe, ali ne dovoljno da zadovolji čovjekovu silnu pohlepu i požudu. Zato se danas život skupo naplaćuje

TEKST: NINA ČUSIĆ, 2.A

Drveće cijenimo zbog njegovih raznih plodova, ali modernom čovjeku najvažniji "plod" je papir; i to onaj specifični zbog kojeg se danas svijet okreće. To je novac. Novac određuje naše živote. Mi toga nismo ni svjesni, zato nam možda neobično zvuči kada čujemo da je novac obični ofarbani papir. Ne samo osnovne, biološke, potrebštine npr. zdravlje i hranu, nego i sve ostale plaćamo, i to svotama koje su neprirode i neshvatljive. U životinjskome svijetu je drugačije. Životinje ne poznaju novac i kapitalizam, one nemaju sustav ili sistem. Žive po načelima prirode i ne pitaju se „zašto“ i „kako“. Dok su u ljudskom rodu materijalizam i pohlepa doveli do toga da su ljudi gubili svoju slobodu, da se oprost (od Boga) naplaćivao, da je nepravda zavladała svijetom pa se talentirani i siromašni moraju više truditi od talentiranih i bogatih, a najgore od svega, krađe i ratovi (zbog novca) su postali svakodnevnica modernih ljudi. Napravili smo kaos, odnosno konzumeristički pakao u kojem vladaju krvoprolića i nepravda. Njihov glavni uzrok je nejednakost, ne samo ekonomska nego i bilo koja druga. Ako nema jednakosti nikad nećemo moći živjeti kao jedna vrsta koja i jesmo i nećemo biti slobodni. Čovjek se istopio u ovom površnom načinu života. Prava prijateljstva i ljubavi postaju sve rjeđa, uživanje u životu postaje sve teže jer se i zabava plaća (odlazak u kino). Teret s kojim se moramo opterećivati čini samo življenje teškim.

Da bismo otkrili prave vrijednosti, trebamo se oduprijeti medijama i društvu da nam ne isperu mozak. Trebamo otvoriti oči i početi gledati u dubinu stvari i života. Kada uočimo da je novac i materijalizam samo zavaravanje i oblik praznine, otkrit ćemo svijet kakav jest i shvatit ćemo da su neki ljudi toliko siromašni, jer je jedino što imaju novac.

STO GODINA OD SMRTI ANTUNA GUSTAVA MATOŠA (17. 3. 1914.)

Matoš nije bio samo običan pisac, već i središnja ličnost hrvatske moderne, te radikalne inove hrvatske književnosti, s osloncem na francusku književnu kulturu od Baudelairea do Mallarr Barresa i Huysmansa

TEKST: MATEJA RADOŠ, 2.C
ILUSTRACIJA; KLASJA HABJAN

BOEM I GENIJ

Mnogi su pisci Matoša za vrijeme njegova stvaranja zvali svojim učiteljem, a među njima i Tin Ujević. Taj *“Bunjevac porijeklom, Srijemac rodom, a Zagrepčanin odgojem”* trinaest godina izbivao je iz Hrvatske, a pet godina svoga života proveo je i u Parizu, gdje je započeo pisanje najznačajnijeg dijela svoje proze. Vrativši se u Zagreb, donio je i duh boemštine.

UMJETNOST JE LIJEPA

Matošev život nije bio gladak. Štoviše, rodio se na petak 13. što je, govorio je, bilo stigmatično za njegov život. Bio je pravaš, starčevićanac, izraziti domoljub te duboko vezan uz svoju zemlju i njezine probleme, nije se izgubio u čistom artizmu, niti je ikada pokušao bježati od života i stvarnosti. Družio se s ljudima „na visokoj nozi“, kao što je i sam rekao, najljepše dačke uspomene su mu one koje je proveo sa Stjepanom Radićem i Vladimirom Vidrićem, a volio se družiti i s pariškim umjetnicima. Matoš je dubok trag ostavio u žanru kritike i esejistike, a i feljtonistike. U njima, uz naglašeno impresionistički pristup djelima pojedinih hrvatskih (Kranjčević, Vidrić, Domjanić, Kamov) ili srpskih pisaca (Sremac, Veselinović, Pandurović), Matoš je nerijetko iznosio i svoje umjetničke postulate. Shvaćajući umjetnost kao sinonim za lijepo, on intenzitet pjesnikove superiornosti riječi i izraza, dakle individualnoga piščevog stila, uzima kao osnovni kriterij za estetsko vrjednovanje djela. To je i razlog što ne pravi razlike između pojedinih književnih vrsta: pripovjedna proza, lirika i kritika za njega su samo umjetnost iz koje na prvom mjestu treba zračiti individualna ličnost.

DUHOVITI MATOŠ

Matoš je bio običan čovjek, no beskrajnih moći talenata koje su ga činile posve drugačijim od drugih. Bio je i šaljivdžija, jednom je tako na ulici primijetio jednu ženu kako tuče svoje dijete po glavi. Revoltiran takvim postupkom pristupio joj je i rekao:

“Kad već mislite batinama da odgajate svoje dijete, onda ga bar ne tucite po glavi. To može imati štetne posljedice!”

„Vrlo važno! I mene su moji roditelji tako odgajali.“ – odgovorila je žena.

„Uviđate, dakle, da ja imam pravo!” rekao je Matoš i otišao prije nego što je zbnjena žena razumjela njegovu rečenicu.

Matoševa svemoguća sposobnost, izricanje riječi i snalažljivost u bilo kojem polju artistike, njegov talent čak i u glazbi, a i smisao za humor čine ga iznimnom pojavom u hrvatskoj kulturi.

MATOŠ ŽIVI

U našoj knjižnici priredili smo radionicu „Pjesme iz jacie“ koju je vodila prof. Filipović, a sudjelovali su 4.a razreda. Za motivaciju su učenici najprije čitali M pjesmu Suzo moja. Iz pjesme je profesorica izdvojil pomoću kojih su učenici stvarali svoje pjesme. U nekih njegovih pjesama razmatrali smo ljepotu n izražavanja i značenje njegovih misli, te koristeći vima iz njegovih pjesama pisali svoje. Zanimljiv su njegovi motivi naše pjesme činili ljepšima i t – tako smo shvatili da Matoš još uvijek živi kroz i ljude koji ga nakon toliko godina još uvijek pr Evo dvaju pjesama učenika napisanih na radioni

TIŠINA BEZ GLASA

*Opet mi san pada na oči
Težak, tmuran san
Sputnik ovoj samoći
Bez tebe, ljubavi
Dušom do dna čaše
Očima u magli
Još mi dolazi samo tvoj glas
I taj težak san, nagli
I kuda sad da pobjegnem
Kad i čaša ima dno
Meni bezdan treba
Srce tvoje, samo to!
A kad u njega utonem
U taj izlaz
Bez spasa
Tvoje srce nek me spasi
Kao nekoć
Tišinom bez glasa.*

Tena Cingel 4.a

DOMOVINA

*Domovino najdraža,
pišem ti ovo pismo k'o daleč
U suzama bliskoj.
Polažem svoje riječi na tvoje c
Dišem tvoje proljeće.
Domovino najdraža
u mojem srcu
zvone osmijesi tvojih boja.
Domovino za tebe dišem,
tvojoj mekoj zemlji se polažem.*

Iman Haidar Daib 4.a

TKO JE BIO MATOŠ

TEKST: ANĐELA SLIŠKO, 2.A

A. G. Matoš rođen je u Srijemu, u Tovarniku, 13. lipnja 1873. U drugoj godini života seli se s roditeljima u Zagreb i tamo pohađa Gornjogradsku gimnaziju ispred koje je nakon njegove smrti podignut kip Matoš na klupi, djelo Ivana Kožarića. Nakon Zagreba, otišao je živjeti u Beograd. Tamo se bavio podučavanjem, sviranjem, pisanjem članaka i osvrta na kazališni i glazbeni život, a uz to je bio vrsni kritičar, bez dlake na jeziku. Jednom prilikom je na roman Hajduk Stanko komentirao: *“Žalim sebe što sam morao čitati roman do kraja, a i pisca što je morao napisati tih 456 strana”*. Nedugo nakon toga seli se u Pariz gdje će napisati svoja najznačajnija djela. Kasnije se opet na par godina vraća u Beograd i nakon toga u Zagreb gdje je i preminuo 17. ožujka 1914. godine.

U povodu stogodišnjice Matoševa rođenja 8. veljače 2014. u Parizu u parku Roseraie podignut je Kožarićev spomenik Matoš na klupi. U Hrvatskom društvu pisaca, u petak 14. ožujka održan je književni skup Što nam Antun Gustav Matoš znači danas. Organiziran je i posjet njegovom grobu, a u njegovom rodnom gradu Tovarniku gregorijansko pjevanje u crkvi sv. Mateja.

SEDAM POSTAJA MATOŠA U ZAGREBU

Kulturno-informativni centar u Zagrebu organizirao je manifestaciju: Matoš - samac usred svemira. U njoj su sudjelovali brojni pisci, kritičari te glumci, tematski je bila podijeljena u sedam postaja gdje su se čitala i komentirala Matoševa najpoznatija djela.

Prva postaja bila je održana ispred Galerije Forum s temom Matoševa mišljenju o Zagrebu. Tu je glumac Miran Kurspahić naglasio Matoševu izjavu *“Zagreb je i velegrad i selo. Zagreb nije selo, ali nije ni velegrad. I zato je tako dosadan.”*

Druga postaja je održana u knjižari Vuković&Runjić, tema je bila Matoš u Mlecima i o tome nam je govorila glumica Olga Pakalović. Treća postaje je održana u prostoru Medijateke Francuskog instituta, tamo su glumci Rene Medvešek i Ivana Buljan Legati komentirali Matoševe tekstove u Parizu.

Četvrta postaja je održana u knjižari i antikvarijatu Jesenski i Turk. Tamo je glumac Vedran Mlikota čitao Staru pjesmu. Peta postaja je održana na polukatu u Kulturno-informativnom centru. Tamo je Igor Mandić, kojeg nazivaju velikim Matoševim poznavateljem, komentirao Matošev težak život. Šesta postaja je održana u kafiću Kic gdje je svirala grupa Olovni ples, a ondje je bila i književnica Sibila Petlevski. Cijela manifestacija je završila sedmom postajom pod nazivom: Naši dragi suvremenici.

I mi smo sudjelovali u virtualnoj zbirci A.G.Matoša koju je izradila nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Potražite je i naučite više o A.G.Matošu:

<http://virtualna.nsk.hr/agm/2014/03/16/obljetnica/>



A. G. Matoš

TEMA BROJA - ČITANJE

Tema broja je čitanje. Nastojali smo problematizirati čitanje u školama, ali i čitanje kao društveni fenomen. Što se dogodilo s čitanjem u vremenu erozije intelektualnih i moralnih vrijednosti? Koliko su tome doprinijele društvene mreže, a koliko mediji? Kao uvod u temu poslužila nam je knjiga R. Bradburya Fahrenheit 451 (po kojem je F. Truffaut snimio film). Riječ je o antiutopijskoj priči. Radnja je smještena u budućnost: vatrogasci više ne gase požare nego spaljuju knjige jer su one još jedini "uznemirujući element", još jedino one, odnosno njihov sadržaj, ometaju lagodan, bezizražajan život lišen dubljeg smisla, istinskih ljudskih odnosa i bilo kakve zapitanosti. "Čitava je kultura prostrijeljena", kaže Bradbury. "Puk je prestao čitati sam, od svoje vlastite volje. Tako je malo onih koji još žele biti buntovnici. A i od te nekolicine, većinu ih je lako uplašiti."

INTERVJU: ZORAN FERİĆ

SJAJ I BIJEDA PISANJA

Sa Zoranom Ferićem, autorom zbirke priča i romana Mišolovka Walta Disneya, Quattro stagioni, izbor priča s Miroslavom Kišom, Robertom Mlinarcem i Borisom Perićem, Andeo u ofsajdu, Smrt djevojčice sa žigicama, Otpusno pismo, Djeca Patrasa, Simetrija čuda, Kalendar Maja i profesorom u XVIII. gimnaziji u Zagrebu razgovarali smo o čitanju, pisanju, predrasudama i mistifikacijama



Zoran Ferić

Što vam se, kao profesoru i piscu, čini koliko danas mladi čitaju?

I jedna i druga pozicija su slične. I kao pisac i kao profesor, volio bih da se puno više čita. Situacija s čitanjem nije dobra, to je pitanje koje se postavlja vrlo često, a nekako se zna odgovor i bez ikakvih ozbiljnih anketa. Jednom prilikom kad sam rekao da se kod nas ne čita, javila mi se kolegica iz knjižnice: "Nisi u pravu, informiraj se malo pa vidi. Ja radim u knjižnici, čita se jako puno i posuđuje se jako puno." Međutim, radi se o drukčijoj publici. Knjige više posuđuju penzioneri nego mladi ljudi. Mladi ljudi čitaju kada moraju. Na jednom skupu nastavnika hrvatskoga jezika jedna kolegica je govorila o rezultatima ankete koju je napravila. Stvari su tu jasne: "Čitamo kada moramo", kažu djeca. Čitanje je u deficitu, ne samo kod mladih ljudi, nego i kod populacije općenito. Ljudi u srednjoj dobi nemaju vremena za čitanje i to je ozbiljan strukturni problem.

VELIKA DISPROPORCIJA

Čini li vam se da se nešto mijenja oko toga?

Ono što je dobro i što se mijenja su akcije i radionice koje potiču čitanje. U suradnji s Ministarstvom kulture postoji akcija postavljena široko i ambiciozno koja razvija strategije za poticanje čitanja. Već dvije, tri godine u Krležinoj kući na Gvozdu vodim takvu radionicu. Troje ljudi kojima je čitanje na srcu, Mirela Barbaroša-Šikić iz Agencije za odgoj i obrazovanje, Miroslav Mićanović i Maja Zrnčić pokrenuli su ra-

dionicu Čitaj s piscem u kući pisca. Dva su nam prostora na raspolaganju, Zagorkin stan na Dolcu i Krležina kuća na Gvozdu. Na radionicu dođe 30 do 40 srednjoškolaca koji bi htjeli čitati. Raditi s njima i raditi s djecom u školi nije isto. Ova djeca su načitana i motivirana, oni žele što više naslova za čitanje. Imate veliku disproporciju između onoga kako se odgajaju djeca na medijima (površnost) i s druge strane, kulturnog i znanstvenog tržišta kao takvog.

Kako djecu motivirati za čitanje?

Treba početi od najranije dobi, čim nauče slova, jer djeca te dobi još dosta čitaju ili im netko čita. Oko puberteta se događa raskorak u kojemu bi valjalo djelovati. Ljudi i djeca jako vole svoje riječi, vole ono što napišu. Ako damo djeci da napišu par asocijacija vezanih uz neko lektirno djelo, djeca će više voljeti to djelo jer će ga doživjeti kao nešto svoje. To funkcionira i s odraslima i s djecom.

ČUDNA I SMIJEŠNA LJUBAV

Neki smatraju da je Noć knjige površna amerikanizirana manifestacija, kako vi na to gledate?

Mislim da su površni ljudi koji misle da je Noć knjige površna manifestacija. Stalno se susrećemo s tom optužbom amerikanizacije i površnosti, a da oni koji izriču te optužbe zapravo ne misle o situaciji u kojoj jesmo. Nama su potrebne takve akcije i kamo sreće da ih ima više. Mogu povući paralelu s kritikama radionica kreativnog pisanja. Kažu da se čovjeka ne može naučiti pisati. Te radionice stvaraju i či-

tatelje. Oni koji žele pisati moraju i čitati. Sve te radionice, a i Noć knjige, dio su istoga posla, stvaranja tržišta za kulturni proizvod. Oni koji to ne vide ne shvaćaju u kolikoj smo gubuli što se čitanja tiče.

Kako reagiraju vaši kolege na tematiku vaših djela, konkretno na djelo *Djeca Patrasa*?

Rekao bih da je to djelo tabu tema za djecu od 20 i manje godina, a za ove starije to nije tako. Kad sam krenuo pisati taj roman, znao sam da je pedofilija škakljivo pitanje. Evo, nakon 20 godina rada u srednjoj školi vidio sam i takve situacije. Takva situacija je prije 20, 30 godina bila normalna. Ne mislim pritom da je bilo normalno spavati s djecom kojoj predaješ, ali je bilo normalno da ljudi koji se nađu u takvoj situaciji završe u braku. Sada je to pedofilija koja je postala veoma zazorna i strašna. Htio sam na humoran način prikazati da stvari možda i nisu tako strašne kada ih se pogleda analitički. Osoba o kojoj se govori u tom romanu ima 17 godina, ali je daleko zrelija od čovjeka koji ima 40 i koji joj je ljubavnik i profesor. Taj obrat stvari me zanimalo. Ne bih želio da se misli kako branim pedofiliju, nego baš suprotno, radi se o zločinu. U mom romanu nije riječ o pedofiliji, nego o jednoj čudnoj i pomalo smiješnoj ljubavi.

DEMON I DIV

Riječ je o pogledu iz neke druge perspektive?

U jednom romanu, autorica kaže da su štrikače igle, nožići, pa čak i nožići za konzerve bili pogodni da ubiju onoga koji je to zaslužio. Pitao sam djecu tko zaslužuje da bude ubijen, na što su mi oni odmah odgovorili: „Pedofili!“ U romanu Kalendar Maja imam jedan ženski lik, Senku. Ona je kao mlada djevojka zlostavljana na specifičan način. Njezin ju je dečko tjerao da spava s drugim muškarcima dok je on to gledao. Ona kao starija žena kaže da je bila zlostavljana, ali da to ima dvije strane. Nešto joj je u životu bilo onemogućeno, brak, dijete, normalan posao, dok joj je s druge strane, omogućena neka vrsta seksualiziranosti i mogućnost da vrlo lako i sa svakim muškarcem doživi orgazam. Tako i žena, koja je bila žrtvom pedofilije neće biti u mogućnosti postati onakva kakvu društvo očekuje, supruga, majka... Živjet će na potpuno drugi način. Zapravo konzervativnost društva ima vrlo jake posljedice. Primjerice, vjeronauk u školi koji imamo 15 godina, čemu se ja odlučno protivim, kao indoktrinaciji. Čim je roman izašao, ravnateljica mi je rekla, samo se nadam da to nije istina.

Kako gledate na ljubav?

Kad pišem o ljubavi, uglavnom pišem o njezinim demonskim aspektima. Rekao bih da se mi ponekad u ljubavi osjećamo dobro, ali zapravo iznad sebe imamo jednog golemog diva koji vuče konce naših postupaka, a da mi vrlo često tome ne možemo ništa. Život bi bez ljubavi bio puno jednostavniji, ali bilo bi i manje umjetničkih djela. Često vidim ljubav kao demonsku silu koja, zato da bi stvorila novi život, uništava stare živote. Treba biti spreman i na mogućnost da ljubav uništi čovjeka. Ljepota ima moć da nam mijenja percepciju.

OTIĆI U DRUGU ZEMLJU

Dobili ste brojne nagrade, što biste još željeli postići?

Postoji puno stvari koje čovjek želi postići. Trenutno bih želio, s obzirom da mi s godinama odlazi energija, baviti se isključivo pisanjem, eventualno i radionicama kreativnog pi-

sanja. Ali to nije moguće, pogotovo sada nije moguće živjeti samo od pisanja. Treba imati posao sa strane za normalan financijski život. Posao u školi počeo je gušiti ovaj moj spisateljski život. Kolege mi pomažu od sveg srca, ravnateljica mi izlazi u susret, ali ne mogu, recimo, uzeti stipendiju od godinu dana i otići nekamo, u neku drugu zemlju, što je nužno potrebno. Treba stvarati veze, prijateljstva, vidjeti život i društvo u drugim gradovima, ali na način da živiš tamo.

Kada ste se otkrili kao pisac?

Kao pisac sam se otkrio 13, 14 godina. Recimo, privlačila me riječ Al Capone. S 15 sam odlučio da ću se time baviti u životu. Imao sam sreće. Ipak, veći dio vremena osjećam se frustrirano i u žurbi. Naprosto, treba nešto završiti, uvijek postoje rokovi i uvijek tapkaš za svojim poslovima i nikad njima nisi zadovoljan. Ali eto, postigao sam neke stvari o kojima sam sanjao kao klinac, recimo, da me mladi intervjuiraju.

Biste li voljeli da vaša djela budu uvrštena u lektirni popis?

Prijatelji mi kažu da imam ogroman ego i volio bih da djeca moraju čitati moja djela, ali svjestan sam koliko je to moranje strašno i mislim da onda ništa od tog čitanja, tako da možda prije ne bih nego bih.

Tko su vaši književni uzori?

U svakoj epohi mog života bio je netko drugi. U srednjoj školi Kafka i Desnica, na fakultetu Kiš, Slobodan Novak i Ranko Marinković. U jednom pak periodu Hemingway, ruski avangardisti. Sad recimo, s 50 godina, nemam uzora, ali imam knjige u koje se zaljubim. Volim žestoke knjige. Nedavno sam pročitao knjigu Legenda o samoubojstvu Davida Vanna koja mi se veoma svidjela. Mogu reći da su me i knjige Alice Monroe ponijele u zadnje vrijeme, nakon prve dvije knjige zapitao sam se: Ajme, što je ovo? A sad mislim da je njena priča Zimski vrt iz prve knjige nešto najbolje što sam pročitao o muško-ženskim odnosima.

BEZ KONTROLE

Na čemu trenutno radite?

Trenutno radim na zbirci dužih pripovjedaka, od kojih se jedna otela kontroli i pretvara se u roman. I događa se ono što nisam želio jer sam htio napisati zbirku pripovjedaka, a izgleda da opet pišem roman. Naslov je Dobra, a radi se o integraciji djece s Dawnovim sindromom u društvo. Vidjet ćemo što će ispasti na kraju.

Zašto je dobro biti Zoran Ferić?

Ne nalazim neke ozbiljne razloge zašto je dobro biti Zoran Ferić. U braku sam 20 godina sa ženom koju volim i koju ću, nadam se, voljeti do smrti. Relativno dobro živim, imam dobar posao, živim u lijepom kvartu, u lijepom stanu, puno prijatelja, kreativan posao, skuter... Usprkos tome, mislim da je subjektivan osjećaj bijede jači od svega toga. Kad čovjek dođe u kuću na Gvozdu i vidi sve Krležine stvari, čini ti se da je tom čovjeku bilo fenomenalno, živi u vili, ima glumicu za ženu, smatraju ga najznačajnijim piscem Jugoslavije, prijatelj mu je predsjednik države... Nitko se ne usudi napisati zarez protiv tebe, a dok čitaš romane, vidiš koliko bijede i neostvarenosti tu postoji. Djeci bi trebalo reći da nije društveni uspjeh ono što ispunjava.

INTERVJU: STANISLAV HABJAN

DOBRA JE PRIČA DOVOLJAN RAZLOG SVEMU

Povodom obilježavanja manifestacije Mjesec hrvatske knjige 2014., učenici prvih i drugih razreda X. gimnazije posjetili su 29. studenoga 2014. godine izložbu Stanislava Habjana u Galeriji Prozori, izložbenom prostoru knjižnice Silvije Strahimir Kranjević. Stanislav Habjan je tom prilikom učenicima održao Neškolski sat o knjigama, kratko predavanje o omiljenim književnicima i proveo ih kroz svoju izložbu

Našim ste učenicima održali neškolski sat povodom obilježavanja manifestacije Mjesec hrvatske knjige 2014., a potom ih proveli kroz svoju izložbu koju ste postavili u prostoru knjižnice S. S. Kranjević. Kako ste došli na ideju objediniti čitanje i likovni izričaj?

Svidjela mi se ideja da u ionako raznolik postav izložaka - kratkih priča, objekata, instalacija, dizajnerskih proizvoda - uklopim i jedan živi iskaz, obraćanje 'tu i sad', a opet vezano uz temu čitanja što mi i jest bio koncept i nazivnik izložbe u knjižnici. A nju je činilo dvadesetak radova, ostvarenja ideja koje su mi u posljednje dvije ili tri godine pale na pamet čitajući ono što volim čitati.

A što to volite čitati?

Volim sve ono što na stilski i sadržajno zanimljiv mi način potiče, hrabri i afirmira sliku svijeta u koju vjerujem. Prizna-

jem da me drugo više puno i ne zanima. Pa to onda nisu, naravno, dnevne novine ni politički memoari, nego knjige, osobite knjige, one u kojima je uvezano neko iskustvo ljudske duše, kako se to već lijepo kaže. Čak bih rekao da, kad čitam ono što volim, čitam više pisce nego knjige, jer knjiga jest čarolija kad nas uzme i nosi, ali duh koji stoji iza nje, zamisao toga majstora, meni je još veća čarolija. Ne dijelim mišljenje koje se ponekad čuje da iza genijalnih umjetničkih djela često stoje manipulatori i pokvarenjaci. Barem za književnost, onu koju volim i osjećam, mogu reći sigurno: nema šanse. A to što pitate, otkud ideja da objedinim čitanje i likovnost - upravo time se, govorimo li o spoju literarnog i vizualnog, bavim cijeli život pa mi je to i osnovna igra, skoro pa već i profesija. Jednom možda i postane, kao što vidite još sam vrlo mlad.



Pisac ste, oblikovatelj knjiga i nakladnik. Sve te uloge koristite i kao literarne činjenice u sklopu izložbe 'Uzmi, čitaj!'. Jedan od radova naslovljen je 'Knjige iz knjiga' i predstavlja ediciju nepostojećih knjiga u vašem grafičkom oblikovanju i u izdanju kuće Petikat čiji ste suosnivač. Kako čitati ideju knjiga koje se ne mogu pročitati?

To je vrlo otvoreno i ovisi o čitatelju/gledatelju, o njegovom ili njenom poimanju literarnog, o poznavanju i pripadnosti svijetu književnosti, o tome što uopće čini ili može činiti tekst, gdje fikcija završava ili ne završava i što je to u njoj što nam je čini vjerodostojnom i zašto... Čini mi se da mogućnost čitanja te ideje i njene energije, uz estetsku dimenziju, dosta ovisi o osjećajima i predispoziciji koliko želimo biti zavedeni. No nadam se da postoji nekoliko nivoa na kojima se ipak može očitati više od apsurdna. U svakom slučaju, u plitkoj vitrini izloženo je šest novih uveza sa svjetloplavom razdjelnom trakom - prvo kolo biblioteke knjiga koje njihovi autori nikada nisu objavili, ali koje se spominju u literaturi kao postojeće ili planirane knjige. Autori su Ivo Andrić, Francisc Odripano, Levy Ishock, Sobolj, Albert Camus i Greiner & Kropilak, a u obliku fusnote radu je pridružena i informacija o porijeklu uvrštenih naslova - dakle pričica. A dobra priča dovoljan je razlog svemu. Bilo je naravno zanimljivo dizajnerski opremiti takvu biblioteku i da nisam našao rješenje koje mi pokriva sve potrebne dimenzije, ne bih se odlučio izdati to kolo.

"Ljubav je srce svega" jedna je od rečenica iz vašeg predavanja o knjigama.

Ta je rečenica citat iz pisma pjesnika Majakovskog, napisanog ženi koju je volio i kojoj je adresirao veliki dio svoje poezije. Ulomak u cjelini vrlo je stvaran i slikovit primjer osjećanja te univerzalne istine na vlastitoj koži, a u kontekstu priče o knjigama meni je to pismo poslužilo kao ilustracija

onoga što sam želio reći u svoje ime, a to je da je besmisleno i pisati i čitati knjige čiji je razlog postojanja izmaknut na bilo koji način iz tog spomenutog središta. Knjiga sa živim srcem ima jako puno, nije ih teško prepoznati već nakon nekoliko stranica i mislim da uopće ne treba trošiti dragocjeno nam vrijeme na sve one druge, kojih na žalost ima još puno više.

Kad ste u sebi otkrili ljubav prema čitanju?

Puno prije nego što sam to bio u stanju kao takvo zapamtiti. Imao sam sreću što sam imao oca koji je, s mojim rođenjem, započeo skupljati priče i crtane romane i uvezivati ih za mene. Krajem pedesetih i početkom šezdesetih izlazio je Kekec, zabavnik u kojemu su nekim čudom izlazili i francuski i belgijski stripovi, prekrasne epizode Krcka i Maleckog, Pukovnika Cliftona, Princa Valianta, Taličnog Toma... To me blago dočekalo čim sam poželio zaroniti u njega. Otkrio sam duge boravke izvan vremena, prostore uzbuđenja i slobode u kojima sam se osjećao potpuno svojim, tako da sam odgojio maštu doslovno na zamišljanju onoga što govore ili misle crtani likovi - jer sam prvo dugo bio gledatelj, a poznavanje slova stiglo je tek kasnije. Zanimljiva su iznenađenja uslijedila s čitanjem, složeniji ili plošniji odnosi u pričama i među junacima s kojima sam dijelio identitet. A budući da mi se život evo do danas odvija upravo na prostoru riječi i slika, do te mjere da sam već skoro i specijalizirao međuprostor, mislim da zbilja mogu biti zahvalan svome ocu. Vrlo sam rano upućen kreativnom, zanimljivom i lijepom stazom i bit ću vrlo sretan ako i moja djeca ostanu na njoj.

Kao koautore svoje izložbe naveli ste pisce čija su vas riječi ili životi nadahnuli na ostvarenje izloženih radova.

Drago mi je spomenuti ljude koje volim, osobito kad osjećam da im puno dugujem. Često se vraćam stranicama koje sam više puta čitao, oko mene je uvijek nekoliko otvorenih knjiga iz kojih i bez čitanja mogu zobnuti neko slovo koje će mi očarati dan ili mi pomoći da ga prebrodim. Jedna od značajki dobre književnosti upravo je to da se s njome može kroz život u stalnoj razmjeni, i da nam prava misao uvijek drugačije osvijetli trenutak. S nekim se piscima družim već toliko dugo da su mi odavno braća i kumovi. U neke sam pjesnikinje i zaljubljen. Onaj stupac koautora koji sam priložio izložbi meni je čista pjesma, jer već sam šapat njihovih imena ostvaruje neku magiju. U Staroj Novalji na otoku Pagu živi jedan meni dragi pjesnik, Grgo Peranić, čija se jedna pjesma sastoji samo od imena ovaca. Ta je pjesma njegovo stado i to stado je njegova pjesma. Ovaj moj stupac je nešto slično, budući da i osjećam i vidim te svoje rođake i kumove kao božje ovčice.



Stanislav Habjan

Možete li izdvojiti pisce koji vas trenutno inspiriraju ili što je za vas “Knjiga s osobnošću” ili “Osobna knjiga”?

Osobnim knjigama nazvao sam u tom neškolskom satu knjige o kojima govorimo kad govorimo o tzv. lijepoj književnosti. Izabrao sam petero pjesnika koje volim - Dante, Matoš, Majakovski, Olja Savičević i Vlado Kristl - da bih kroz priče o njima i njihovim knjigama pokazao što Osobna knjiga jest i što može biti - a može biti uvijek još puno više od onoga što znamo ili možemo zamisliti. U osnovi, to je uvijek ispočetka poruka u boci koju sročimo i zapečatimo uzbuđeno i brižno, da bismo je pustili niz struju ili zavitali u valove - nekom nepoznatom a bliskom primatelju s druge strane svijeta, grada ili ulice.

Knjiga kao potvrda postojanja (naslov jedne Marquezove knjige je Živjeti da bi se pripovjedalo)?

Da. Mislim da je čest i vrlo opravdan razlog postojanju neke knjige upravo potreba autora da potvrdi vlastito postojanje, da opiše i izloži svoj uzorak slike svijeta sebi i drugima - da bi bio više živ ili da bi se uopće osjetio živim. Čovjek je kreativno biće, a stvaranje je u osnovi komunikacija. I očito je da ne postoji tako čvrsta i jednoobrazna zbilja da svatko od nas ne bi imao neko svoje viđenje i neki svoj problem s njom, tim više što nam politika i mediji stalno kroje i nude jednu te istu sliku, naravno upravo onu koja sa stvarnošću i našim potrebama ima najmanje veze. Živimo ogroman apsurd kojemu se uopće ne vidi kraja, a ako se vidi taj kraj je jeziv, tako da pisanje, kad je iskreno i proživljeno, često služi i tome da čovjek sačuva zdravu pamet, a to nije malo. A upravo oko te ljubavi ili strasti za pripovijedanjem - jedan od radova na izložbi jest i ‘Demon pustolovine’, etiketa za veliku, petlitrsku vinsku bocu. Postoji rečenica Josepha Conrada iz pripovijesti ‘Mladost’, koja kaže, glasom mladoga mornara na brodu koji gori: “A negdje u meni je tinjala misao: Boga mi, ovo je demon pustolovine - nešto o čemu bi se rado čitalo!”... I to je upravo to, ta strast za osjećanjem života pod svaku cijenu, a tu vrijednost pravome pripovjedaču prinese, kao nevjesta dotu, njegov bogomdani dar. Ili ne, naravno - ali tu se onda stvara razlika. Bez te dote, rekao bih, džaba je pisati.

Na koji način knjige mogu predstavljati protutežu “rastućoj internetskoj skribomaniji, komercijalnom izdavaštvu” kao i shematiziranim porukama na društvenim mrežama kojima su mladi izloženi?

Ne znam mogu li ja tu vagu uopće zamisliti. Vjerujem u to da mlada duša ima veliku glad, jaku potrebu za ispunjenjem, i da taj njen prostor koji zjapi i čezne za odgovorima i doživljajima inzistira upravo na specifičnom sadržaju koji joj treba za dalje, za spoznavanje, za osvajanje novih obala, kao što jedru na moru treba jak vjetar, a ne komplet šarenih fenova iz dnevne ponude internetskih akcija. Nemam ništa protiv interneta, sretan sam što postoji i puno mi znači, ne mislim čak ni da internetska knjižnica ne može zamijeniti papirnatu, pogotovo ako netko odrasta na svjetioniku, a govorimo li o čitanju klasika i osobnih knjiga, da se vratimo tom nazivu, ne mislim da to može izumrijeti dok je god te mlade gladi. Naravno da je danas u prosjeku teže odrastati, Pinokiju više ne treba loše društvo da ga skrene u lunapark, jer lunapark je svuda i sve je lunapark, a i Gepeto uglavnom gleda televiziju. No utoliko je i potreba duše veća, i njena je drama dok je se ne čuje često bolna i tragična. Ali bilo mi je zadovoljstvo završiti taj neškolski sat sa slijedećim citatom, budući

ga držim istinitim: “Sloboda i sreća koje doživljavamo čitajući provjereno izazivaju ovisnost, a snaga tradicije pisanja i čitanja knjiga kojima se vraćamo i koje nazivamo klasicima leži upravo na tome iskustvu. Čitanje oslobađa čitatelja i iz knjige ga prenosi do čitanja sebe i cjelokupnog života.”

Kažete u predavanju da pravi posvećeni pisci prenose poruke koje nisu samo njihove. Možete li, za naše učenike, izdvojiti neke od univerzalnih poruka koje nam pisci prenose?

E to je već malo opasno. Izdvojiti univerzalnu poruku iz njenog stilskeg konteksta, ogoliti je npr. od njene metafore, znači oduzeti joj zavodljivost i ljepotu i riskirati da zazvuči kao bilo koja marketinška poruka. Toga je pun internet s kratkim sažecima i ‘prijevodima’ značenja. I zato je čitanje knjiga nenadomjestivo - jer je vrijeme posvećenja pozornosti sastavni dio igre zaljublivanja i gradnje povjerenja nužnog za razumijevanje - ne sadržaja nego jezika kojim se dobra knjiga svim našim čulima obraća. I zato čitanju treba pristupati ne kao poslu ni zadaći nego kao obredu i kao svečanosti.

Pjesniku Majakovskom u sklopu vaše izložbe pripada i instalacija sa žutom košuljom...

Da, to je također jedna od posveta i preporuka za čitanje. Sudbina je Majakovskog da se u školskoj lektiri, ukoliko ga obuhvati, predstavlja najviše kao pjesnik jedne revolucije, a radi se ustvari o veličanstvenom pjesniku ljubavi. Instalaciju čine dva kratka teksta - jedan njegov, autobiografski, u kojem spominje prijatelja Burljuka koji je prvi u njemu prepoznao pjesnika i svakoga mu dana davao po 50 kopječki da ne piše gladan, te jedan moj, kratka priča koja dovodi u vezu zvijezde i pjesnike, prošle i buduće, kao i mogućnost komunikacije među njima. Središnji dio slike je košulja, slobodna interpretacija izrazito žute košulje u kojoj se mladi Majakovski, još prije nego što će postati pjesnikom, znao pojavljivati među suvremenicima, svraćajući pažnju unaprijed na svoj budući povijesni lik... Nazvao sam je stoga Pretpjesničkom košuljom Majakovski, i taj se artefakt može naručiti na stranici www.petikat.com pod rubrikom proizvodi. Naravno da je u eventualnu razmjenu vrijednosti potrebno uključiti i nekoliko obećavajućih stihova.



KOMENTAR

KOLIKO MLADI DANAS ČITAJU?

Odrasli strahuju da će mladi prestati čitati stara, vrlo važna i velika djela hrvatske i svjetske književnosti. Strahuju da će se mladi okrenuti razvijanju tehnologije koja će zamijeniti čovjeka, a to se već i sada, polako, ali sigurno događa. Čini se kao da nastojimo sve oko sebe učiniti podložnim sebi da ne bismo morali razmišljati i truditi se. Nastojimo olakšati si život umjesto razumjeti ga, stoga imamo nebrojeno primjera koji pokazuju koliko zapravo tehnologija zauzima čovjekovo mjesto u mnogim poslovima

TEKST: MARINA SUNARA, 2.B



NITKO NIŠTA NE RAZUMIJE

Mladi sve knjige mogu pročitane, napisane i objašnjene naći na Internetu. Lektire gotovo uopće ne čitaju jer im nisu zanimljive. Ili je ipak problem u nama koje to sve zajedno ni najmanje ne zanima? Možda bismo odlučili čitati djela kada bi bila bliža našim situacijama, kada bismo sami sebe pronalazili u njima, no tada ne bismo upoznali povijest književnosti, slavne pisce i razumijeli razvoj pisanja.

Profesori smatraju da mi ne čitamo jer je to navika koju nikada nismo stekli, smatraju da se ni ne trudimo razumjeti ono što čitamo, već samo želimo proći kroz tekst i obaviti zadano. Iz primjera svojih kolega i većine drugih srednjoškolaca vidim da knjige nisu prva opcija koju biramo kada imamo slobodnog vremena. Možda je razlog to što želimo napokon malo odmora od svih silnih knjiga iz kojih učimo i potrebne i nepotrebne informacije pa na kraju nismo u stanju uživati čak ni u onome što nas zanima.

SLIČNIJI TEHNOLOGIJI

Glavni problem nečitavanja je manjak potrebe za novim shvaćanjima i širenjem vidika. Ono što svatko od nas želi je recept kako što učiniti i ni više ni manje, nego točno što i na koji način. Tako si olakšavamo posao, ali postajemo ograničeni i bez vlastita stajališta i pogleda na situacije. Umjesto da tehnologiju trudimo približiti nama, mi postajemo sve sličniji njoj. Ljudi su prestali razmišljati, a mladi uče po određenom programu iako im nije jasan ni prihvatljiv. Je li to posljedica nečitavanja? Da mladi više čitaju, možda bi bili samosvjesniji i imali vlastito stajalište koje nije samo posljedica priča koje su čuli iz medija ili okoline.

Našim generacijama je teško pojmiti da trebaju razmišljati da bi nešto postigli. Od nas se uvijek prvenstveno tražilo

da odradimo zadano, a to je u principu bilo učenje napamet. Svi mi smo navikli učiti potrebne i nepotrebne činjenice napamet i zato nam je razmišljanje o onome što radimo potpuno strano. Jer nikada bit nije bila shvatiti ono što radimo, nego naučiti pa ćemo kada naučimo shvatiti. Greška! Velika zablude, ništa ne postižemo učenjem napamet jer kad dođe do predmeta kao što je matematika potrebna je zdrava logika, koju većina nas nema jer im nikada nije bila potrebna. Nije nužno problem u školstvu, već u našem pogledu na isto. Kao i svatko imalo inteligentan idemo linijom manjeg otpora. Ako nešto nije nužno shvatiti, nećemo se truditi. Ako nešto možemo jednostavno naučiti napamet, a zatim napisati u testu i zaboraviti, zašto ne? Jednostavnije je nego se truditi oko nečega što nas vrlo vjerojatno i ne zanima. No jel to tako i s knjigama? Ne čitamo jer nam se neda razmišljati ili jer postoji lakši način za obaviti sve to zajedno. Kao i inače ako se od nas traže čiste informacije mi ćemo njih pripremiti, vrlo lako moguće ne kao plod vlastita rada, već kao kopiranje tuđeg. No što bi se dogodilo kada bismo pričali o djelima? Zaista sjeli i pričali, ako i o bilokoj drugoj knjizi koju pročitamo u slobodno vrijeme. Kada bismo počeli razgovor o samome piscu i iznijeli zanimljivosti, kada bismo razgovarali o radnji, o karakteru likova, o našim doživljajima istih? Tada zasigurno ne bismo mogli prepisati ništa s Interneta, a važne činjenice vezane za djelo bi ostale zapamćene. Strogo uzevši većini učenika bi ovo bio samo još jedan besmislen zadatak koji bi im vjerojatno uzeo mnogo vremena, no dugoročno gledano on donosi više dobra nego sadašnji način rada.

Očigledno je da je manjak čitanja veliki problem, no kako ga riješiti? Vidjeli smo da je to sve jedan neprekinuti lanac koji se nastavlja i potrebno je nešto učiniti da bismo to spriječili. Ključ uspjeha je kompromis. No od nečega treba krenuti, od samih ideja bez realiziranja nema apsolutno ništa. Možda bismo trebali iskušati nove ideje, ali bez predrasuda. Trebali bismo ostati otvorena uma i prihvatiti sve ideje kao mogućnost poboljšanja našeg rada i u konačnici znanja. Problem lošeg školskog programa je prisutna u svim predmetima, no od nekud treba početi, zar ne? Zašto ne bismo počeli sa lektinom, sa općom kulturom, sa našim materinim jezikom koji nam je prijeko potreban? Moje mišljenje je da ako naučimo čitati i shvatiti nešto što je bilo prije nas, ako naučimo razumjeti nešto što nije naše mišljenje, ako odlučimo širiti vidike, biti će nam lakše u svakom pogledu. A takve stvari učimo preko knjiga i to je razlog zbog kojeg bismo trebali puno više čitati, pogotovo mi mladi pred kojima je toliko mnogo života...

FESTIVAL SVJETSKE KNJIŽEVNOSTI

IZRICANJE NEIZRECIVOG

11. rujna u kinu Europa moderirali su učenici X. gimnazije "Ivan Supek" razgovor s hrvatskom spisateljicom Slavenkom Drakulić. U središtu razgovora bio je roman *Frida ili o boli*

TEKST I FOTO: KARLA LEMAIC, 1.C

„Umjetnost nema krajnji cilj. Izražavanje neizrecivog samo je izazov,“ rekla je spisateljica Slavenka Drakulić u Kinu Europa na razgovoru koji su moderirali učenici X. gimnazije "Ivan Supek". Iako nije studirala ni književnost ni novinarstvo, pisala je članke feminističke prirode 70-ih i 80-ih godina, a 90-ih su ona i još nekoliko afirmiranih spisateljica bile kritične prema nacionalizmu te su ih određeni kolege, s kojima su neke od žena i radile, u jednom anonimnom članku proglasili vješticama

paralize, a kada se oporavila doživjela je autobusnu nesreću u kojoj je njezino tijelo ostalo nabodeno na željeznu šipku. Imala je 32 operacije, a uz to veliku bol nanosio joj je i njezin muž koji se nije mogao odreći navike da uz nju ima i druge žene. Osobito ju je pogodilo saznanje da je bio u vezi i s njenom sestrom. Fridin život trajao je do 47. godine kada je, kako se sumnja, počinila samoubojstvo.

AUTORI I PUBLIKA

TEKST: BOŽICA HORVATIĆ, 1.C

Druge godine zaredom u Zagrebu se održao Festival svjetske književnosti. Nastupilo je 45 autora i moderatora iz 14 zemalja (SAD, Kanada, Španjolska, Italija, Velika Britanija, Finska, Izrael, Francuska, Njemačka, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Srbija, Makedonija i Hrvatska). Najveći interes izazvali su Španjolac Jaier Cercas sa svojim romanom *Anatomija jedne pobune* i okrugli stol o 25. godišnjici smrti jednog od najvažnijih pisaca ovih prostora Danilu Kišu. Uvertira festivalu bila je izložba suvremenih hrvatskih likovnih umjetnika u studiju Moderne galerije Josip Račić. Festival se može pohvaliti s 3500 posjetitelja, od kojih je 1300 srednjoškolaca, a ove godine uvedeni su programi Pisac i njegov čitatelj i Matineja za srednjoškolce koju su moderirali učenici X. gimnazije "Ivan Supek".

NIJE AUTOBIOGRAFSKI

Slavenka Drakulić rodila se 1949. u Rijeci, neke od publicističkih knjiga pisala je na engleskom jeziku, a njezina su djela prevedena svuda u svijetu. Njezin prvi autobiografski roman *Hologram straha* izazvao je veliki bum u javnosti. U romanu govori o iskustvima vlastite boli, na živ, čvrst i nesentimentalan način. Svoje ideje pretvara u fascinirajuća djela kojima želi razbiti stereotipe. Slavenka Drakulić nije željela da se njezin život povezuje s njezinim djelima, ali ipak postoji autobiografska knjiga s kojom se najviše može povezati, a to je *Tijelo njenog tijela*. Ideja je proizašla nakon Slavenkine transplantacije bubrega pa se knjiga i najviše odnosi na donatore organa i razloge njihovih postupaka.

Njezino najnovije djelo *Frida ili o boli* odgovara na sličnu temu kao i *Hologram straha*, no Slavenka opovrgava njihovu povezanost. Roman *Frida ili o boli* inspiriran je životom Fride Kahlo, meksičke slikarice koja je veći dio svog života provela u krevetu jer je u djetinjstvu oboljela od cerebralne



Spisateljica Slavenka Drakulić

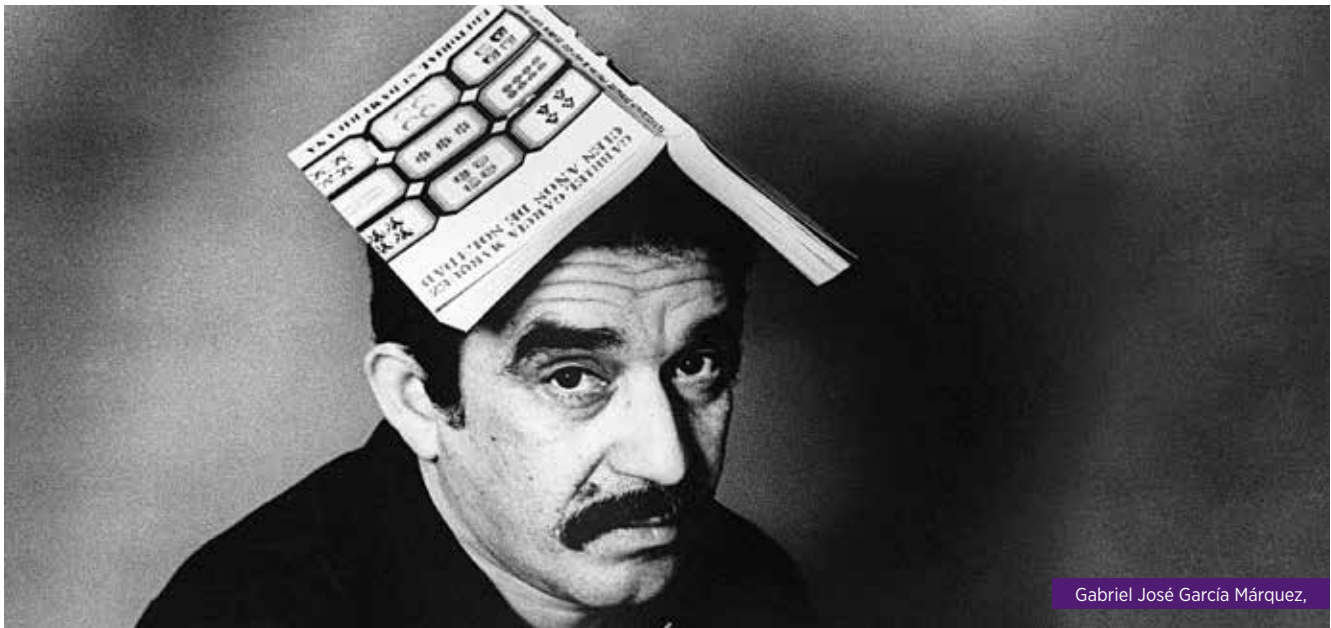
BOL, BOLEST I ŽENE

Slavenka Drakulić rekla je da nikad nije razmišljala o kojim će motivima pisati niti je ikada zapravo pisala ciljano baš o nekoj temi. „Nemam određenu inspiraciju, nego imam mnoštvo ideja između kojih jednostavno biram kada poželim nešto napisati“, kaže, a njezine najčešće teme su bol, bolest i žene. Spisateljica je pokušala na Fridinu primjeru izreći bol, odnosno ono što je neizrecivo, iako tvrdi da je bol teže izreći kroz literaturu te da Fridine slike govore mnogo više.

IN MEMORIAM
GABRIEL JOSÉ GARCÍA MÁRQUEZ (1927-2014)

NOBELOVAC KOJEG VOLIMO

Boris Beck, pisac i predavač na studiju novinarstva, za Cener je napisao nekoliko misli o tome što mu znači Gabriel José García Márquez, Nobelovac koji je preminuo ove godine



Gabriel José García Márquez,

U Jugoslaviji se rado prevodilo knjige pisaca ljevičara, primjerice Amerikanca Williama Saroyana ili Talijana Giannija Rodarija, koje danas malo koga zanimaju. Moglo bi se pretpostaviti da je politička podobnost kumovala i opsežnom prevođenju Gabriela Joséa García Márqueza čim je 1982. dobio Nobelovu nagradu – ta bila je riječ o dobrom prijatelju Fidela Castra koji ga je, eto, čak i nadživio. No bez obzira na politički kontekst brojne knjige García Márqueza, recimo „Sto godina samoće“, „Jesen patrijarha“ i „Nevina Erendira“, zadobile su odmah veliku popularnost.

Ljubav Hrvata prema njegovu maštovitu i toplu svijetu, punom fantastičnih događaja, neuspjelih revolucija i prašumskih biljaka i životinja, nastavila se i kada je ljevičarenje izašlo iz mode. Knjige García Márqueza – poput „Ljubavi u doba kolere“, „Dvanaest hodočasnika“ ili „Mojih tužnih kurvi“ – nastavile su izlaziti i u samostalnoj Hrvatskoj, potvrdivši njegov status našeg najomiljenijeg Nobelovca.

Meni je najdraža njegova prva knjiga s kojom je doživio međunarodni uspjeh, malecno remek-djelo „Pukovniku nema tko da piše“. Ostarjeli borac iz revolucije životari u dalekom seocetu, a jedina mu je zabava svakodnevni odlazak na rijeku gdje provjerava je li mu brodom došlo pismo iz glavnog grada. Ali ne bilo kakvo! U tom pismu, nada se on, bit će priznanje njegova čina stečenog u borbama i rješenje o mirovini, znak zahvale vlade za njegovu hrabrost, ali i rješenje njegove egzistencije.

Ne moramo reći da to pismo ne stiže pa ne stiže. García Márquez tako je genijalno ušao u duh odbačenog revolucionara, idealista koji je doživio krah svojih ideala, ponosnog

čovjeka koji nema ništa osim svojeg ponosa, da nam taj nevoljni pukovnik zauvijek ostaje u srcu nakon čitanja.

Osim u srcu on mi je i pred očima, dapače, ima ih oko nas mnogo. Demokrati koji ovise o autokratima; računaju na vladu koja ne računa na njih; iznijeli su na leđima revoluciju koja ih je pojela; očekuju rješenje svoje sudbine izvana, a ništa ne poduzimaju; sve su svoje nade položili u čudo jer se osjećaju bespomoćni; željeli bi priznanje koje im nema tko dati; sve im je jasno, a ništa ne mogu.

Sučutan i subverzivan, Gabriel José García Márquez dobro je razumio i književnost i ljude. Pukovnik mu je bio previše simpatičan – već zbog toga što je u njemu portretirao voljenog djeda koji ga je odgojio – da bi ga sveo na pukog tražitelja povlaštene mirovine. Njegov pukovnik je koncentrat prkosa, čovjek koji nije nikad nosio šešir da ga ne bi ni pred kim morao skidati, i zato znak nade za sve oko sebe.



Boris Beck

NOĆ KNJIGE

Knjige postoje još od antičkog doba. One su kroz povijest bile važan poticaj razvoja znanosti, kulture i ekonomije, ali još važnije, bile su i ostale izvor naše mašte

TEKST: PETRA ĐURĐEVIĆ, 3.B

Knjiga je ulaznica u svijet mašte i snova, ona nam nudi mogućnost bijega od problema koji nas more u svakodnevnom životu. Noć knjige je manifestacija koja promiče i slavi knjigu, kulturu čitanja, autora i same čitatelje. Manifestacija povezuje Dan hrvatske knjige (22. travnja) i Svjetski dan knjige i autorskih prava (23. travnja). Na Noć knjige sve knjižnice, ali i razne druge ustanove organiziraju različite radionice, prezentacije, čitanja književnih djela, sastajanje s piscima i mnoge druge programe otvorene za sve zainteresirane građane bez obzira na dob.

SVE SE MANJE ČITA

Ove smo godine i mi bili na otvorenju Noći knjige, u Sveučilišnoj i nacionalnoj knjižnici, na kojem su predstavljeni rezultati istraživanja tržišta knjiga u RH i na kojem je otvorena izložba Kadar za čitanje 2014. Saznali smo mnogo zanimljivih informacija te smo nakon prezentacije uspjeli uhvatiti jednu od glavnih organizatora, gospođu Tamaru Kraus, koja

nam je, s obzirom na prezentaciju koju je održala, rekla sljedeće:

“Iako je čitanje zaista divan način da se provede slobodno vrijeme, ljudi za nj pokazuju sve manji interes, a knjige su u sve manjoj upotrebi. Rezultati istraživanja tržišta knjiga samo su potvrdili ovu tvrdnju. U istraživanju je sudjelovalo 1000 ispitanika starijih od 15 godina, a za knjige ili nekakav izvor informacija u pisanome obliku uzimale su se sve knjige, časopisi, novine i internetski blogovi izuzev školskih udžbenika koji su obavezno štivo. Istraživanje je pokazalo da je među ispitanicima najviše pročitano 10 knjiga u godinu dana, a u prosjeku jedna osoba pročita jednu knjigu godišnje.“

KNJIGA JOŠ UVIJEK POSTOJI

Najviše se čita u velikim gradovima, a razlog tome je pristupačnost knjiga. Najviše ljudi posuđuje knjige iz knjižnice ili od prijatelja, a tek nezamjetljivi broj kupuje knjige u knji-

U sklopu Noći knjige konceptualni umjetnik Siniša Labrović izveo je u Botaničkom vrtu performans “Prije početka (Vrt)”. Izvedba je zamišljena kao “kontra-dijalog” s pjesmom “Na kraju krajeva” Danijela Dragojevića, a koja kaže:

Na kraju krajeva

što se koga tiče

što u mom vrtu cvjeta ruža!

O svom performansu Siniša Labrović kaže: “Njegova pjesma je intimistička, a ima i crtu zdrave mizantropije, po kojoj je Danijel poznat, čini mi se. Ono od njegove poezije što sam razumio, strašno sam volio i volim. Kako se radilo o javnom činu, performansu, teško je zanemariti socijalni moment. Prvo sam svima podijelio Danijelovu pjesmu. Zatim sam iz promotivnih prospekata, koje sam dobio od raznih prodajnih centara, izrezao elemente koje bismo mogli vezati uz ideju vrta (i vrtne zabave): suncobrane, stolove, stolice, roštilj, hranu i piće, ljuljačke, velike škare, kosilice i slično, i onda sam te elemente posložio oko jedne ruže u ružičnjaku Botaničkog vrta. Na kraju sam Danijelovu pjesmu izrezao slovo po slovo i dio sam tih slova posadio oko ruže utiskujući prstima slova u zemlju, a dio sam posijao bacajući slova po ruži/ružama odozgo. Moj performans više se bavi idejom vrta kakva nam se nameće, makar i blago i u obliku nevine “ponude” vrt-nih rekvizita kao i ideje vrta koji za nas sanjaju trgovački centri. Bila je to igra privatnog, intimnog i javnog. Jer i Danijelova pjesma, makar i u obliku žestokog odbijanja i baš zbog toga, govori o tome, o toj neumitnosti odnosa nas i drugih, ili o tome da su drugi uvijek već u nama.”



žarama te na kiosku i drugim mjestima. Najviše kupljenih knjiga kupljeno je na popustu zbog njihovih visokih cijena koje su jedan od razloga sve manjeg broja ljudi koji čitaju knjige. Drugi razlog, usto vrlo zabrinjavajući, je to što 77% ispitanika kaže kako ih knjige u tolikoj mjeri ne zanimaju da bi na njih trošili svoj novac.

Ljudi danas najčešće pretraže internet te tamo pronađu i čitaju e-knjige, novine i portale. Najvećim uzrokom smanjenja čitanja danas, smatraju se elektronički uređaji i društvene mreže. Što su osobe mlađe, više elektroničkih uređaja posjeduju, a veliki broj njih se iz tog razloga ne zamara čitanjem knjiga jer ih od informacija i zabave dijeli samo jedan klik miša. Gospođa Kraus iznijela nam je zaključke nakon što je provela ovo istraživanje. Gđa Tamara Kraus tvrdi da Facebook i ostale društvene mreže vrlo negativno utječu na čitanje u mladima danas, uz njih oni se nemaju vremena okrenuti knjizi: „Današnji svijet teži blicu, svi imaju potrebu u što manje vremena obaviti što više stvari. Takav je slučaj i s internetom. Poruke su sve kraće, a statusi mladih sve su besmisleniji. Svijetu trebaju mladi umovi s novim idejama i vlastitim mišljenjima. Upravo to je cilj Noći knjige – pokazati ljudima da svijet knjige još uvijek postoji i da u sebi skriva mnoge tajne vrijedne otkrivanja.“

OKRENITE SE KNJIZI

Na otvorenju su bile izložene kreativne fotografije koje prikazuju ljude svih dobi diljem svijeta kako se bave nekim oblikom čitanja. Izložba je služila kao poticaj posjetiteljima da se okrenu knjizi. Ostatak dana posjetitelji su mogli provesti u knjižnicama grada Zagreba na raznim radionicama, u nekim srednjim školama ili fakultetima na književnim raspravama ili pak u nekim kafićima na čitanjima poezije i druženju s piscima. Nažalost mi nismo mogli sudjelovati zbog nastave, ali preporučujemo svima koji vole knjigu ili smatraju da bi im dobro došlo neko novo iskustvo da se sljedeće godine sastanu sa prijateljem ili prijateljicom i posjete neku od lokacija na kojoj će se održavati neki književni događaj, zasigurno nećete požaliti.



Anketirani učenici Desete gimnazije

ANKETA

KOLIKO ČITAŠ?

Mladi su u novije doba zamijenili knjigu raznim zanimanjima poput mobitela, interneta, televizije i slično. To je razlog njihovog nedostatnog čitanja. Anketirajući učenike uvidjeli smo da od trideset učenika manje od deset pročita više od dvije knjige mjesečno, uključujući lektiru

TEKST I FOTO:

NIKA VUGDRAGOVIĆ I ANĐELA SLIŠKO

Zašto čitate/ne čitate?

Vrijeme koje provodimo čitajući izuzetno je dobro iskorišteno vrijeme. Općenito čitajući proširujemo vokabular, razvijamo um te svoju kreativnost. Unatoč tome većina djece i dalje smatra da je čitanje dosadno, nezanimljivo i nekorisno te ga čestito izbjegava.

Što čitate?

Dok jedna polovica učenika uživa u krimi-romanima, druga polovica je više za onu romantičnu varijantu. Većina će prije pročitati neki dobar članak u novinama ili skroz nebitne informacije koje kruže internetom nego knjigu.

Gdje čitate (u sobi, tramvaju...)?

Kada pronađu vremena za čitanje, većina ih čita na mjestima gdje se osjećaju potpuno opušteno i gdje mogu uživati i prepustiti se. No većina ih također čita na javnim mjestima kao što su tramvaj, škola, na putu prema gradu i slično. Tako ih 60% čita isključivo na mirnim mjestima poput sobe, knjižnice, livade, a ostalih 40% učenika ipak na javnim mjestima uz veliku dozu koncentracije.

Gdje čitate (internet ili knjiga)?

Bez obzira na to što nas sa svih strana bombardiraju tableti, laptopi, mobiteli i ostali moderni uređaji, i što nam je u mogućnosti apsolutno sve uključujući i čitanje knjiga preko tableta, većina ih se odlučuje za staromodno čitanje, odnosno primiti knjigu, čitati i osjetiti njezine papirnate čari. Tako i kod nas, 70% njih odlučuje se za staromodno čitanje dok ostalih 30% čita preko tableta.

Koliko je Facebook utjecao na vaše čitanje?

Facebook nas puno udaljava od čitanja kvalitetnih dijela. Na fejsu dolazimo do nepotpunih i nevažnih informacija, važno nam je što ljudi misle o nama i često istražujemo tuđe živote preko interneta i društvenih mreža. Kroz čitanje proširujemo vokabular i dobivamo puno potrebne informacije koje nikad ne bi dobili na društvenim mrežama.

APEL

KAKO I ZAŠTO RAZVIJATI PISMENOST?

Čitateljska kultura i pismenost su ključni za sudjelovanje u društvu, stoga je u rujnu 2014. osnovana čitateljska grupa X. gimnazije „Ivan Supek“ Čitateljska kultura

TEKST: JELENA CRNEK, PROF.

Čitanje je, unatrag nekoliko godina, postalo vruća europska i svjetska tema. Europska unija je identificirala ovaj problem već 2009., a u veljači 2011. osnovana je visoka ekspertna skupina posvećena isključivo čitanju. Premda je unutar obrazovnog sustava i pratećih mu struktura problem prepoznat, velik dio mladih ljudi još uvijek završavaju školu bez dostatnih vještina pismenosti pa u život kreću s deficitom koji ni u odrasloj dobi ne uspijevaju nadoknaditi. Taj propust u njihovu srednjoškolskom obrazovanju ima nepopravljive posljedice za njihovu budućnost.

ZAŠTO JE PISMENOST VAŽNA?

Kada su objavljeni, rezultati PISA istraživanja iz 2009. (program OECD-a za International Student Assessment), proizveli su šok jer su pokazali da jedan od pet naših 15-godišnjaka još uvijek nema dovoljno razvijene vještine čitanja i pisanja. Još jedan razlog za zabrinutost jest širenje nesrazmjera. Djevojke, naime, čitaju bolje i više od dječaka, što opet upućuje na potrebu za promjenom sadržaja koji bi bili dostupniji dječacima kao i za promjenom profesije tradicionalno definirane kao isključivo ženske.

Nedostatak svijesti o ovom problemu, među političarima, decision makerima i ostalim društvenim strukturama dubinski je i u ostalim europskim zemljama. Potreba za akcijom više je nego hitna.

Temeljno pitanje jest:

Zašto je sposobnost čitanja i pisanja danas tako važna?

U suvremenom društvu zanemarujemo te dvije temeljne vještine uzimajući ih zdravo za gotovo. Zapuštena čitateljska kultura, koja je neminovno proizvela i zapuštenu pismenost, kao da je postala tabu tema. Učenici je skrivaju od svojih profesora, djelatnici od svojih poslodavaca, roditelji od svoje djece. Svakodnevno smo svjedoci niske pismenosti naših učenika. I njima samima kao da je neugodno onoga trenutka kada shvate koliko slabo čitaju.

ČITATELJSKA GRUPA NAŠE GIIMNAZIJE

U rujnu 2014. osnovana je čitateljska grupa X. gimnazije „Ivan Supek“ službenog naziva Čitateljska kultura. Trenutno broji 23 učenika naše škole, a novi članovi i dalje dolaze. Ovim projektom se započelo u cilju podizanja razine svijesti o značaju čitanja i pismenosti uopće. U fokusu njene aktivnosti su ona književna djela koja ne pripadaju obaveznom lektirnom programu, pa čak ni zapadnoeuropskom književnom krugu. Ono što nas zanima jest recentna književna produkcija, nobelovci, postkolonijalna književnost, ali i ona književna djela koja su odigrala presudnu ulogu u razvoju svjetske književnosti te tako stekla status klasika. Spomenimo neka: Purpurni hibiskus, Chimamanda Ngozie Adichie (Nigeria), Nervozna stanja, Tsitsi Dangarembga (Zimbabve), Jahač valova, Witi Ihimaera (Novi Zeland), Mali dragulj, Patrick Modiano (Francuska), Udat ću se kad to budem htjela, Ngugi wa Thiong'o i Ngugi wa Mirii (Kenija), Neka vrsta milosti, Toni Morrison (USA), Velika očekivanja, Charles Dickens itd.

Tri su ključna zadatka na koja se rad naše grupe kani usredotočiti: 1. Stvaranje čitateljski motivirajuće okoline, 2. Poboljšanje osobne kvalitete čitanja i 3. Povećanje sudjelovanja i uključivanja većeg broja aktivnih i potencijalnih čitatelja u ovu aktivnost.



Čitateljska grupa Desete gimnazije

SUDJELOVANJE U DRUŠTVU

Ipak, čitanje i pisanje postali su važniji nego ikada prije. Pismenost omogućuje pojedincu da razvije sposobnost refleksije, kritičkog promišljanja i empatije, što dovodi do osjećaja vlastite učinkovitosti, potvrde identiteta i u konačnici njegova potpunog sudjelovanja u društvu. Vještine čitanja i pisanja nadalje su presudne za roditeljstvo, pronalaženje i zadržavanje zaposlenja, za osobno sudjelovanje kao građanina, aktivnog potrošača, za upravljanje vlastitim zdravljem, zapravo za sva područja ljudske aktivnosti. Ipak, nevjerojatno visok broj Europljana (oko 20 %) nema dovoljno razvijenu pismenost kako bi ispunili te uloge te u potpunosti funkcionirali u društvu. Više od 73 milijuna odraslih osoba u EU trenutno imaju niske kvalifikacije, a mnogi od njih nemaju dovoljnu razinu pismenosti kako bi se nosili s dnevnim potrebama osobnog, društvenog i gospodarskog života.

Za osobe s niskom pismenosti manje je vjerojatno da će završiti školu, više vjerojatno da će biti nezaposleni, više vjerojatno da će koristiti socijalne naknade, a izgledno je da će patiti i od lošega zdravlja (primjerice, češće će pušiti). Loša pismenost ne samo što osujećuje obrazovanje i zapošljavanje, ona onemogućuje osobne težnje i ambicije. U širem smislu, siromaštvo pismenosti ograničava mogućnosti pojedinaca za sudjelovanje u društvu, povećava osobno i opće siromaštvo, sprječava inovacije, smanjuje produktivnost i zadržava gospodarski rast.

ULAGANJE U VJEŠTINE ČITANJA I PISANJA

Društvo u kojem živimo radikalno se promijenilo u posljednjih nekoliko desetljeća, sa značajnim implikacijama za pismenost. Promjene u prirodi, radu i uloga medija, kao i u gospodarstvu i društvu općenito, učinili su čitanje i pisanje važnijim nego ikada do sada.

Promjene u gospodarstvu imaju velik učinak na vrste poslova koji su danas dostupni novim generacijama. Za industrijskog doba, mladi ljudi su mogli završiti školu s lošim vještinama čitanja i pisanja i još uvijek dobiti relativno si-

gurna i relativno dobro plaćena proizvodna radna mjesta. To doba više ne postoji. Tržište rada za nisko kvalificirane radnike ubrzano se smanjuje. Postotak nisko kvalificiranih poslova u EU očekuje smanjenje za gotovo 30 % u razdoblju do 2020. To znači da će biti 16 milijuna manje radnih mjesta na raspolaganju za one bez srednjoškolskih kvalifikacija. Čak i slabo plaćeni, nesigurni poslovi zahtijevat će dobru razinu pismenosti.

POZIV NA ČITANJE

Pozivamo sve zainteresirane, učenike i nastavnike, da se pridruže našim čitateljskim sesijama svake srijede od 13 do 15 sati. Raspored tema tj. književnih djela kojima ćemo se baviti do kraja ove školske godine visi na oglasnoj ploči (nasuprot dežurnih učenika). Članovi i osnivači grupe Čitateljska kultura su: Tibor Agić, Rebeka Čuljak, Nina Čušić, Lana Dervić, Ana Dragojević, Dora Gorjan, Marcela Grgec, Korina Kljajić, Luka Knežević, Marta Kubala, Antonia Lončar, Mateja Mamić, Kristina Matić, Nađa Miličić, Viktorija Papac, Nika Pešut, Filip Rogožar, Matija Slišković, Marcela Stürmer, Marija Tomić, Tea Jakovina i Karlo Vedak i Jelena Crnek, prof

Ako se pametan društveni rast temelji na znanju i inovacijama, ulaganje u vještine čitanja i pisanja su preduvjet za postizanje takva rasta. To znači da se društvu može doprinijeti i u njemu aktivno sudjelovati samo ako se može dovoljno dobro čitati i pisati. Razina pismenosti jednoga društva potvrđuje razinu samopoštovanja njegovih članova, njihovu interakciju s drugima, njihovo zdravlje i zapošljivost. Razina pismenosti govori o ljudskoj sposobnosti funkcioniranja u društvu, bilo kao individue, aktivnoga građanina, zaposlenika ili roditelja. Djeca trebaju vještine čitanja i pisanja kako bi učili, a mladi ljudi kako bi pomoću njih, po završenom školovanju, pronašli posao i oblikovali svoju budućnost na pozitivan način. U konačnici, razina pismenosti odgovor je na pitanje je li neko društvo spremno za budućnost.



RAZUMIJEVANJE KULTURA KROZ KRITIČKO ČITANJE

Ostavimo li po strani materijalne aspekte, ne smijemo zaboraviti da se pismenost nalazi u središtu ljudske biti. Samo ljudi mogu čitati. U svijetu u kojem dominira pisana riječ, biti pismen omogućuje nam da u njemu aktivno sudjelujemo. Samopouzdanje koje stječemo dobro ovladanim vještinama čitanja i pisanja nema mjerljive ekonomske vrijednosti, ali ono zasigurno potiče gospodarski i društveni uspjeh kroz težnju pojedinca da bude uspješan.

Čitanje reflektira svijet oko nas i naš se identitet preispituje i promišlja kada ga stavimo u kontakt s drugima. Razumijevanje kultura mora postati dio bilo kojeg sveobuhvatnog pristupa pismenosti. Od osnovnog obrazovanja i dalje učenici moraju biti izazvani kritički razmišljati o svijetu, o međuovisnosti naroda i kultura s različitih kontinenata, o uvažavanju različitih religija, načina razmišljanja, ponašanja na otvoren i tolerantan način. Za sve to, čitanje je temelj. Prečesto nastavni planovi i programi imaju ograničen pogled na svrhu pismenosti. U njima je ona samo sposobnost čitanja i pisanja, a zapravo bi se njome trebali proizvoditi različiti skupovi tekstova, različitih žanrova koji odgovaraju različitim situacijama. Preko i iznad tih osnovnih ciljeva, nastavni planovi i programi opismenjavanja bi se trebali usredotočiti na razvoj transverzalnih vještina koje omogućuju učenicima da kritički promatraju i dekodiraju kulturne, društvene, političke i ideološke aspekte uporabe jezika. Stoga je nužno njegovati kritičko čitanje i pismenost koja tada može 'pročitati' i proniknuti u kulture, identitete i ideologije i različite namjene jezika.

RAZLIČITE VRSTE ČITANJA

Ipak, treba razmisliti kakvu vrstu pismenosti sutrašnje društvo treba.

Našim svijetom dominira pisana riječ, bilo u knjižnom formatu ili online. Digitalizacija je promijenila samu prirodu pismenosti. Digitalni svijet, pri rješavanju problema, od nas zahtijeva sposobnosti višega reda. Čitanje ispis na papiru i čitanje online dijele mnoge temeljne osobine, al čitanje online zahtijeva već sposobnost za kritičku procjenu podataka u kontekstu naizgled beskrajnog svemira raspoloživih opcija. Sve je veća potreba za sposobnošću ekstrahiranja i uporabe znanja iz sve većeg broja online izvora.

Okolina motivirana spram čitanja priznaje važnost čitanja i potiče razvoj pismenosti svih sudionika, bez obzira na njihovu pozadinu (socijalnu, društvenoekonomsku, kulturološku i sl.). Kako sve počinje motivacijom, primarni cilj je povećati motivaciju za čitanjem poticanjem i podržavanjem čitanja i pisanja za užitak. To zapravo znači kultiviranje kulture čitanja, povećavanjem vidljivosti i dostupnosti materijala za čitanje i promicanje čitanja u svim njegovim oblicima, kroz različite materijale, online i offline. Stvaranje čitateljski motivirane okoline pomoći će kultiviranju kulture čitanja, onakve koja čitanje iz užitka prepoznaje kao normu za sve, djecu i odrasle. Ljudi koji vole čitati, čitat će više. Budući da čitaju više, čitaju bolje, a zato što čitaju bolje, čitaju više -

zatvoreni krug koji koristi i pojedincima, obiteljima i društvu u cjelini.

NAŠ DOPRINOS

Kultura čitanja ne samo da potiče na više i bolje čitanje, ona bi trebala potaknuti upravo one koji loše čitaju da potraže i dobiju podršku kada i gdje je to potrebno. Nadalje, mišljenja smo da pri odabiru materijala za čitanje ne bi trebalo biti hijerarhijske ljestvice. Knjige, stripovi, novine, časopisi i online čitanje jednako su vrijedne i važne ulazne točke za čitanje, za djecu i odrasle podjednako. Pismena, čitateljski motivirana okolina je ona koja potiče i podržava raznolikost materijala i prakse čitanja. Knjige i ostali tiskani tekstovi su važni, a raspon digitalnog formata daje dodatni poticaj da ljudi čitaju sve u čemu uživaju. Računala, tableti i smartphonei daju jasan i snažan poticaj za čitanje i pisanje, onaj osobito vidljiv među mladima.

Rad naše čitateljske grupe predstavlja značajan iskorak i doprinos ovoj aktualnoj europskoj problematici kao i konkretan korak prema afirmaciji i revitalizaciji čitanja kao čina osobnog užitka i spoznaje, ali i nastojanja da se osvijesti ovaj aktualni društveni problem. Svakako ćemo pokušati, u skladu s rezultatima našega rada, sudjelovati u jednom od europskih programa u okviru Erasmus+ programa što će doprinijeti našem poimanju ove pojave i na široj razini.



Ivana Štuka 2.a

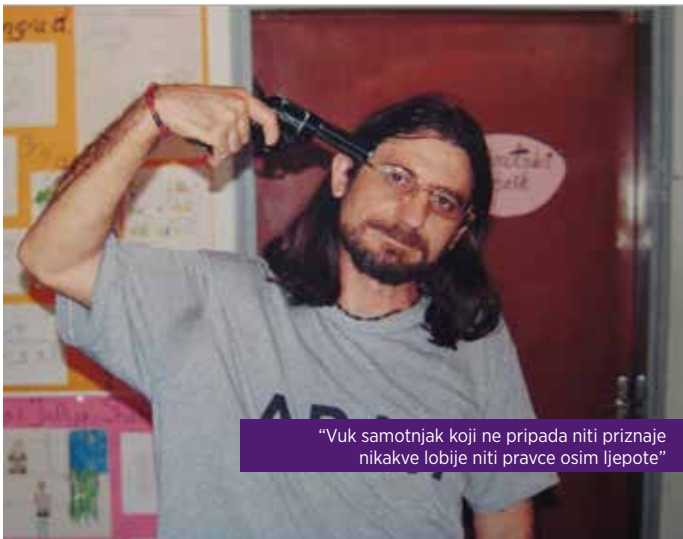
Više o visokoj ekspertnoj skupini EU posvećenoj isključivo čitanju - An independent High Level Group of Experts on Literacy - možete saznati na ovoj poveznici: http://ec.europa.eu/education/policy/school/doc/literacy-report_en.pdf

ANKETA O ČITANJU

Anketirali smo profesore iz raznih krajeva Hrvatske o čitalačkim navikama srednjoškolaca. Odgovorili su nam koliko učenici čitaju, razlikuju li se čitalačke navike njihovih sadašnjih učenika od navika bivših učenika, kako učenike motiviraju za čitanje, što sami čitaju...

SPLIT

**BORIS ŠKIFIĆ, PROF.
PISAC I OMILJENI PROFESOR DRUGE GIMANZIJE**



“Vuk samotnjak koji ne pripada niti priznaje
nikakve ljubije niti pravce osim ljepote”

Danas se govori o krizi čitanja. Možete li usporediti navike čitanja vaših učenika ranijih generacija s današnjima?

Ništa se ne može uspoređivati u određenom vremenskom slijedu, a da to bude ozbiljno, smisleno i objektivno, pa tako ni pogled na čitanje s obzirom na generacije učenika. Govoriti o krizi čitanja je totalna besmislica, ne postoji kriza čitanja, ni prije se nešto učenici nisu ubijali od čitanja. Danas postoji neka druga kriza, a to je kriza pameti, dostojanstva i duhovnosti. Danas učenici čitaju površinski, plitko, pa i oni sami postaju plitki. Ne ulaze u dubinu pročitano, a to je osnovni problem čitanja današnjice. No oni koji zaista čitaju, a koji su u manjini, čitaju duboko i smisleno. Za sve to postoje određeni objektivni razlozi, to je internet i ostala računalna megadegenerična gluparenja, ali mislim da je glavni razlog skanjivanja od čitanja što društvo smatra da je važno znati se dobro snaći, u prijevodu, znati nešto drpnuti i proći nekažnjeno, a nije potrebno čitati ako želiš biti dobar liječnik, mesar ili bilo što, a to je tako besramna gluparija da umreš od srama jer čitanje čini čovjeka boljim, moralnijim i duhovnijim, a za svako zanimanje je duhovnost i moralnost i te kako potrebna, rekao bih nužna.

Kako učenici reagiraju na propisane lektirne naslove (voljeli bi više suvremenih pisaca, modernizirani popis lektire)?

Nisu bitni naslovi, nego broj lektirnih naslova, kao što je užasno poražavajuće da u gimnazijama ima 16 ravnopravnih predmeta. To je bezvezarija, no kako hrvatsko društvo

živi u srednjovjekovnom stanju duha, a školstvo je na razini austrougarskog modela, ne možeš se tome čuditi. Učenici moraju bubetati kako bi preživjeli sve te predmete i to čudo od informacija, a znanje se svodi na čistu besmislenu reprodukciju kao da još živimo u špiljama i kamenjem lovimo životinje za objed. Treba smanjiti predmete na maksimalno osam komada, treba od učenika tražiti kreativnost, samostalnost i razumijevanje naučenog, a isto tako treba lektirne naslove smanjiti na 5 naslova, i dopustiti da učenik izabere još par naslova koje želi ako želi.

Na koji ih način motivirate na čitanje?

Motivacija je sasvim jednostavna, a nalazi se u samom opisu učiteljevog posla, ili u prijevodu, ako nisi sposoban motivirati učenika za čitanje, ne ulazi nikada u razred jer je to tvoj profesionalni i ljudski poraz. Učenika se motivira svojim nastupom, a onda svojom pričom kao uvodom, nakon toga radom na ulomku i učeničkim kreativnim razmišljanjem o tom ulomku.

Koliko na čitanje/nečitanje utječe sveprisutnost mladih generacija na društvenim mrežama (oduzima im vrijeme, navikava ih na jednostavne poruke, površne sadržaje)?

Već sam odgovorio na to pitanje govoreći o plitkom, površinskom čitanju. Nije bitno koliko vrijeme, mada i ono može ponekad utjecati na čitanje, puno je važnije kako čitati. Danas mladi ne pišu pisma ni dnevnike, pišu što je moguće kraće poruke, čitaju naslove i ništa više, obožavaju gledati fotografije i par riječi u opisu fotografije, zanima ih samo akcija jer se brzo živi, i kako se još brže obogatiti jer su se njihovi roditelji nabrzinu obogatili, ili su suprotno od toga, nabrzinu osiromašili, preko noći, pokrali ih pljačkaši narodnog blaga, svejedno, njima se žuri i nemaju vremena duboko čitati, a tako sve manje postaju ljudi, a sve više nalikuju na životinje. No u svemu tome najperverznije je to što za to nisu oni krivi, nego društvo koje ih okružuje. Uz sve te tegobe, ima mladih koji čitaju i zato čitanje ne će nikada izumrijeti. Kada bi nestalo dubokog čitanja, nestalo bi i čovjeka, dubokog i duhovnog, a to je ono osnovno što nas razlikuje od životinje.

Ostaje li vama vremena, uz profesionalne i obiteljske obveze, da sami čitate?

Kada bih predavao neke druge predmete, da ih sada ne nabrajam, ima ih koliko želite, imao bih vremena za čitanje, no predavati Hrvatski, ispravljati eseje, zadaćnice, kontrolne iz jezika i književnosti, ispitivati, i juriti kao luđak da bi stigao ispredavati program koji je nemoguće u jednoj školskoj godini, e to baš nije jednostavno. Zanimljivo je kako svi učitelji imaju jednaku plaću za svoj rad, doduše malu, nerealnu i nepravednu, ali i to je jedna posebno besramna nepravda u školstvu, da se učitelji Hrvatskog izjednačavaju s ostalim učiteljima kada je plaća u pitanju. No ako manje spavaš, imaš vremena i za čitanje.

Što čitate trenutno? Što biste, od novijih autora, preporučili mladima, a što kolegama da obavezno pročitaju!

Volim čitati suvremen hrvatske pisce, no tu ima toliko bezvezarije, a tako malo umjetnosti, da je to strašno, kaljuža svega i svačega, no mladima bih preporučio da svakako pročitaju: Zoran Ferić, priče, Anđeo u ofsajdu, Olja Ivančević Savičević i njezine priče Nasmijati psa, te Miljenko Jergović, priče Sarajevski mallboro, Damir Karakaš, priče Kino Lika, ostalo od tih autora, što su napisali, valja svakako izbjegavati. Čuo sam za kultne priče Stanislava Habijana Nemoguća varijanta i Ede Popovića Ponoćni boogie. Te dvije zbirke treba svakako pročitati, nažalost ja nisam, ali hoću, nisam ih još nabavio. Trenutno čitam Argentinca Ernesta Sabata, njegov roman Tunel, a što se tiče kolega, nemam ja njima što preporučiti, znaju oni dobro što vole čitati, no ako nisu čitali Sabata, izuzetno je zanimljiv kao čovjek i kao pisac, napisao je samo tri romana, trilogiju ludila (Tunel / O junacima i grobovima / Abadon, anđeo uništenja), te svakako Raymond Carver i njegove priče, inače suvremeni hrvatski pisci kratkih priča se strašno pale na njega i slijede ga u stopu, kao što su nekada slijedili i imitirali Borgesa. O tome da svi na ovom svijetu, koji imalo drže do sebe, trebaju pročitati Čehova i Dostojevskog, o Idiotu ne ću ni govoriti, srednjoškolac koji nije pročitao taj roman, neka se zapita je li se uzalud rodio. Uz to, na kraju, čitavom svijetu bih rekao kada bi me čuli, čitajte mene i uživajte, no ne znam hoće li me itko ikada čuti.

OTOČAC

SNJEŽANA OREŠKOVIĆ,**PROF. SREDNJA ŠKOLA OTOČAC****DUGOGODIŠNJA VODITELJICA DRAMSKE GRUPE PRIŠKOL, ZADNJE DVIJE GODINE NASTUPI NA LIDRANU PROGLAŠENI NAJBOLJIMA****Danas se govori o krizi čitanja. Možete li usporediti navike čitanja vaših učenika ranijih generacija s današnjima?**

Svakako se slažem s tvrdnjom da je nastupila kriza čitanja, ne samo među učenicima, već općenito. Ono što najviše plaši je činjenica da svaka sljedeća generacija manje čita i da nema na horizontu nikakvih naznaka da će se situacija popraviti. Rapidan vid pada čitanja posebno je vidljiv posljednjih pet generacija. Prije deset godina više od polovice učenika u razrednom odijelu pročitao bi sve lektirne naslove, a posljednjih pet godina riječ je o jednom ili niti jednom učeniku. No možda u svemu tome ima i nešto dobro jer čini mi se da danas čitaju oni učenici kojima je to istinsko zadovoljstvo, a ne oni koji to moraju. Ti učenici čitat će i nakon završetka školovanja dok će drugi zaboraviti na knjigu.

Kako učenici reagiraju na propisane lektirne naslove (voljeli bi više suvremenih pisaca, modernizirani popis lektire...)

Popis lektira je potpuno neusklađen s interesima, načinom života i vremenom u kojem učenici žive. Ima vrlo malo lektirnih naslova koje oni smatraju aktualnim, a razlog je što većina njih ne iščitava knjigu, lijena je u njoj tražiti ono nešto što se treba otkrivati. Nove generacije su sklone očekivati da knjiga i čitatelj moraju "kliknuti" na prvu i ukoliko se to



ne dogodi odbacuju je. To bismo mogli nazvati površnošću ali i stilom brzog življenja, te gotovanskog dolaženja do serviranih istina. Nisam pristalica potpunog osuvremenjivanja lektirnih naslova jer mislim da im na taj način nepotrebno podilazimo, a zanemarujemo književnu klasiku.

Na koji ih način motivirate na čitanje?

Motivacije za gimnazijsko usmjerenje su nažalost, ocjene. Često provodim provjeru čitanosti i na taj način pokušavam održavati kontinuitet čitanja. U strukovnim usmjerenjima kao najbolja motivacija pokazalo se povezivanje sadržaja knjiga s njihovim životnim iskustvom i postavljanje problemskih pitanja koja su univerzalna. Takva pitanja ih provociraju, rado raspravljaju o njima, nemaju jednoznačne odgovore i često ih potraže u knjigama.

Koliko na čitanje/nečitanje utječe sveprisutnost mladih generacija na društvenim mrežama (oduzima im vrijeme, navikava ih na jednostavne poruke, površne sadržaje...)

Nisam sklona optuživati društvene mreže za krizu čitanja jer mislim da su to sadržaji koji ne isključuju potrebu za knjigom, a poruke i površni sadržaji koje tamo susreću su posljedica, a ne uzrok nečitanja.

Ostaje li vama vremena, uz profesionalne i obiteljske obveze, da sami čitate?

Ne, koliko bih željela, iako su mi večernji sati uglavnom rezervirani za čitanje. Čitanje je moj sedativ i terapeut bez kojeg teško mogu zamisliti dan.

Što čitate trenutno? Što biste, od novijih autora, preporučili mladima, a što kolegama da obavezno pročitaju!

Trenutno čitam roman Dine Milinovića: Skriveno. Od svježije pročitanih naslova preporučam sljedeće:

Steven Hall: Zapisi o morskome psu

Milana Vuković-Runjić: Proklete Hrvatice

Tomislav Zajec: Lunapark

Tim Powers: Anubisova Vrata

VARAŽDIN

**NATAŠA SAJKO, PROF.
PROFESORICA HRVATSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI U
MEDICINSKOJ ŠKOLI VARAŽDIN.
AUTORICA UDŽBENIKA ZA STRUKOVNE ŠKOLE**



Danas se govori o krizi čitanja. Možete li usporediti navike čitanja vaših učenika ranijih generacija s današnjima?

Slažem se da je čitanje u krizi, ali kad nije bilo? Ne smije se zaboraviti da je čitanje u prošlosti bila povlastica malobrojnih, često tek u određeni kult posvećenih ljudi. Danas je pismenih više no ikad prije, ali se razina njihove čitateljske pismenosti uvelike razlikuje što dokazuju i različita međunarodna testiranja poput PISA-e. Čitanje je i složena umna djelatnost koja od čitatelja traži duboku usredotočenost i prepuštenost jeziku kao osobitomu kodu koji smo prisvojili kao način posredovanja sebe drugima. S jezikom se ne radamo (to volim zaboraviti), već ga usvajamo postupno a u nekim područjima i cjeloživotno, recimo na razini leksika. Upravo zbog proširivanja rječnika čitanje je vrlo korisno. Čitajući upućujemo se u višeznačnost (polisemičnost) jezika, upuštamo se u dekodiranje ili prekodiranje prenesenih značenja koje nam omogućuje pismena komunikacija u kojoj su rečenice duže, gramatički složenije, zanimljivije. Ako je tekst koji čitamo k tomu i umjetnički (književni), komunikacija od obične referencijalne (usredotočene na sugovornika) postaje posredna i usredotočena na samu poruku, tekst: pjesmu, priču, roman, dramu koji treba razumjeti jer je umjetnički znak najsloženiji jezični znak... Čini mi se da i danas oni mladi ljudi koji dobro poznaju jezik i njegove draži, uživaju u čitanju, a potom i razgovoru o pročitanome tekstu, oni vole posredovati ta svoja jezična iskustva i izmijeniti ih s drugim čitateljima. Ipak, svjedočim i da je takvih manje nego prije desetak godina kad još nije bilo interneta i društvenih mreža.

Mislim da mladi danas više čitaju neknjiževne tekstove, osobito različite vrste hipertekstova te da se više i učestalije dopisuju, a neki od njih i vode opširne internetske dnevnike koje onda i drugi mladi ljudi čitaju i komentiraju. Poneki

objavljaju i svoje književne radove, a drugi ih čitaju i komentiraju. Ukratko, mogla bih zaključiti da su čitateljske navike današnjih generacija bitno drukčije od prethodnih, no mislim da tako i treba biti. Svako vrijeme ima svoje navike, pa i čitateljske. Mi smo tek ti koji ih možemo pokušati razumjeti, protumačiti i uporabiti radi svojih osobnih, pa i profesionalnih ciljeva (tu mislim na nas učitelje ☺).

Kako učenici reagiraju na propisane lektirne naslove (voljeli bi više suvremenih pisaca, modernizirani popis lektire...)

Učenici oduvijek reagiraju jednako na propisanu lekturu: nitko ne voli ono što mora. Ima učenika koji uopće ne vole čitati i nikad ne čitaju u slobodno vrijeme što doznajem na prvoj radionici u prvome razredu kad sjednemo skupa i predstavljamo svoju najdražu knjigu (to je način na koji želim upoznati svoje učenike, mene oni zanimaju kao čitatelji, a tek potom kao sportaši, ljubitelji glazbe, stranih jezika). Njihovi popisi izborne i slobodne lektire ostaju prazni, nemaju što predložiti drugima za čitanje. Drugi, marljiviji čitatelji uglavnom predlažu tinejdžersku i žanrovsku književnost (ljubavne i kriminalističke romane). Naravno, kad razumnomu čovjeku razložno izložimo zašto bi vrijedilo uložiti vrijeme i trud da pročita određeni tekst (kad bi to isto vrijeme mogao utrošiti na nešto što u tome času smatra korisnijim i uporabljivijim), on će dio naših prijedloga uvažiti. Suvremena su djela razumljivija i primamljivija mladim čitateljima jer tematiziraju njihove probleme i preokupacije, ali djela starijih razdoblja mogu postati podjednako primamljiva ako mladoga čitatelja pripremimo na suočavanje s njima te oni čitanje istih dožive kao ostvarivanje nekog osobnog izazova.

Na koji ih način motivirate na čitanje?

Upravo upućivanje čitateljskoga izazova najčešća je moja motivacijska metoda. Često napominjem da je moje čitanje određenoga teksta tek jedno od mogućih čitanja, nikako ne jedino i sveznajuće te da bih voljela čuti kako su drugi pročitali i razumjeli taj isti tekst, te da sam vrlo nesretna ako je moje posredovano čitanje jedino čitanje s kojim će se oni susresti.

Od pragmatičnih metoda spomenula bih često ponavljanje datuma ili tjedna u kojemu ćemo se baviti određenim tekstom, jer ponavljanje je majka mudrosti, zadavanje posebnih lektirnih zadataka za svaku generaciju koji moraju biti maštoviti i zanimljivi, poput izrade digitalnih stripova, osobnih radno-dokumentarnih mapa, umnih i konceptualnih pregleda, videoradova (recimo tako smo radili Matoša), happeninga, osvrta, eseja i sl. Obavezno svako sudjelovanje na satu obrade lektire nagrađujem peticom ili četvorkom i moji učenici dobro znaju da je najbolje lekturu odgovarati kad razgovaramo o djelu jer tada sam najblaža (sva su čitanja dopuštena i dobra ako za njih imamo obrazloženja i potkrepe u tekstu). Naravno, tu je i Moja (m)učionica kao Googleove stranice i kao Facebookova stranica koje za svoje učenike uređujem od 2009., a rado je posjećuju i drugi učenici i mnogobrojni nastavnici iz Hrvatske, BiH, Srbije, Crne Gore, Makedonije pa i nekih drugih zemalja. Nemam ništa protiv novih tehnologija i sama se njima učestalo i rado služim, a mnogi bivši učenici postali su mi prijateljima te sad o književnosti neopterećeno raspravljamo na društvenim mrežama. Nerado s učenicima pišem pismene provjere iz lektire, a i to je uvijek nakon obrađenih i prorađenih naslova.

Osobito smatram da je učenike potrebno temeljito pripremiti za čitanje djela koja pripadaju jezičnoj i kulturnoj starini (od antike do romantizma). Čitanju i tumačenju tih naslova prethodne satovi kulturalne povijesti, povijesti običaja i rad na jezičnim osobitostima (osobito tumačenju stiha kao osobitog i njegovanoga načina artikuliranja govora). Smatram da nikako iz lektire ne smijemo izbaciti djela starih pisaca jer to bi bilo bitno osiromašivanje našega kulturnoga identiteta jer mi današnji zbir smo svih onih koji su nam prethodili i to stalno napominjem svojim učenicima. Ne možemo razumjeti sebe i svijet koji nas okružuje ako ne shvatimo što je do toga svijeta i nas takvih dovelo, a u tome nam i te kako može pomoći književnost, zapravo o nekim događajima svjedočanstva imamo samo u književnim tekstovima (osobito onima koji dolaze iz usmene predaje i koji se križaju s religijskima). Ipak broj tih tekstova treba svesti na razumnu, izbrojivu i dogovorenu mjeru koja se zove naš kulturni identitet (a to su valda i Držić i Gundulić i Mažuranić, a za nas kajkavce i Brezovački).

Mene uvijek razveseli kad knjižničarka kaže: Tvoji učenici posuđuju lektiru. Kako uspijevaš?

4. Koliko na čitanje/nečitanje utječe sveprisutnost mladih generacija na društvenim mrežama (oduzima im vrijeme, navikava ih na jednostavne poruke, površne sadržaje...)

Društvene mreže na čitanje utječu podjednako kao i televizija, igranje nogometa, odlazak na koncert, sjedenje u parkiću pred zgradom. Pomažu i odmažu. Ovisi s kim se na mreži družite. Ako su vaši virtualni prijatelji poklonici čitanja, onda ćete i vi više i zdušnije čitati, ako nisu - nećete, kao i u stvarnome životu. Netko će čitanje SMS poruka i statusa s Facebooka iskoristiti za pisanje romana i crpljenje ideja za stvarni život, a drugi će svoj život utopiti u virtualnim valovima, kao što su nekad to činili u nekim drugima (i Đuro je Andrijašević bježao od života premda nije imao interneta ni mreža).

Ostaje li vama vremena, uz profesionalne i obiteljske obveze, da sami čitate?

Nastojim pronaći vremena za čitanje književnih i neknjiževnih tekstova. Oduvijek sam najviše voljela čitati liriku i za nju se uvijek nađe mjesta u mojoj torbi te redovito pratim književno stvaralaštvo u tome području i u književnim časopisima i na blogovima i različitim umjetničkim portalima, čitam i kratke priče, ali u zadnje vrijeme ipak najviše čitam publicistiku i esejistiku (to valjda čine godine ☺).

Što čitate trenutno? Što biste, od novijih autora, preporučili mladima, a što kolegama da obavezno pročitaju!

Trenutačno sam očarana trilogijom akademika Radoslava Katičića koju je podnaslovio: Tragovima svetih pjesama naše pretkršćanske starine koja se sastoji od triju opsežnih knjiga: Božanski boj, Zeleni lug i Gazdarica na vratima te kao svojevrsne marginalije vezane uz temu četvrta knjiga Vilinska vrata. Čitanje te znanstvene literature pisane tako pitkim rječnikom i izbrušenom metodom doista je osobito jezično iskustvo. Preporučila bih ga za čitanje svima koji su zainteresirani za produbljivanje svojih spoznaja o tome tko smo zapravo mi i kakvim se jezikom doista služimo te po čemu doista zaslužujemo biti stanovnicima Europe. Profesor Katičić potaknuo me da ponovno dubinski pročitam Priče iz davnine Ivane Brlić-Mažuranić, a i izvrsnu etnološku studiju Vitomira Belaja Hod kroz godinu.

Pjesnici kojima se uvijek vrijedi prepustiti po meni su Mak Dizdar, Miroslav Krleža, Danijel Dragojević, Tatjana Gromača. Volim i zafrkantske knjige poput onih Ante Tomića ili Maše Kolanović, a od žanrovske literature ne mogu ne spomenuti SF čiji sam zbiljski poklonik. Posljednje sam čitala Robopokalipsu Daniela H. Willsona.

I za kraj tu je pet naslova za učenike: 1. Emma Donoghue, Soba, 2. Michael Viwegh, Sjajne zeznute godine ili Odgoj djevojaka u Češkoj 3. Daniel Pennac, Iz magareće klupe 4. Kristian Novak, Črna mati zemla 5. Olja Savičević Ivančević, Adio kauboju. Svaki od ovih naslova bavi se odrastanjem, problemima suočavanja s identitetom, prihvaćanja različitosti i izgradnje osobne snošljivosti, a opet svi iz svoga poetičkoga gledišta: trillera, satire, krimića, horora i fantastike s okusom Mediterana.

ZAGREB

DRAGICA DUJMOVIĆ, PROF.

AUTORICA GIMNAZIJSKIH UDŽBENIKA I PROFESORICA U GIMNAZIJI LUCIJANA VRANJANINA

Danas se govori o krizi čitanja. Možete li usporediti navike čitanja vaših učenika ranijih generacija s današnjima?

Ne bih rekla da je kriza čitanja baš tako suvremena pojava. Javila se ona mnogo ranije, posljednjih tridesetak godina, zapravo otkad se okruženje u kojem djeca odrastaju radikalno promijenilo. Danas su učenici okruženi svijetom ekrana – monitora, mobitela, televizijskih ekrana, velikih ekrana s kojih ih zasipaju reklamama i informacijama... Zasuti su slikama, okruženi društvenim mrežama, školskim obvezama, a onda im baš ne ostaje previše vremena (i) za čitanje. Dakle, svijet se promijenio, a logično je da se promijenio i čovjek konji u tom svijetu odrasta. Uostalom, i književna djela mogu čitati s tih ekrana. Primjerice, kada se voze tramvajem, učenici mogu čitati lektiru na zaslonu mobitela.

Imala sam sreću da sam uglavnom predavala gimnazijalcima, pa ne znam koliko su moja iskustva mjerodavna. Kako su to ipak učenici koji imaju određene ambicije i s tim povezane interese, a po prirodi su (uglavnom) znatiželjni, uvijek je dio njih čitao i djela izvan nastavnoga programa. Osim toga, u srednju školu učenici uglavnom dođu s formiranim čitateljskim navikama pa nam je mnogo lakše nego nastavnicima u osnovnoj školi.

Da napokon odgovorim na vaše pitanje: ne mislim da su se navike ranijih generacija razlikovale od čitateljskih navika ovih generacija. U prosjeku je desetak učenika u svakom razredu koji čitaju djela izvan obvezne lektire, a među njima je uvijek i nekoliko onih koji vas ugodno iznenade svojim književnim ukusom. Tako je, primjerice, prije desetak godina jedan učenik drugoga razreda predstavio razredu djelo Umberta Eca Ime ruže, a to je naoko jednostavan, ali vrlo zahtjevan postmodernistički roman. Učenici su ga unutar izborne lektire odabrali za najbolje i najzanimljivije djelo. Nije nevažna činjenica da taj učenik nije otišao na studij književnosti, već je imao druge interese. Dakle, ne čitaju samo oni koji namjeravaju studirati književnost.

Rekla bih da se književni ukus promijenio, ali to je već neka druga tema.

Kako učenici reagiraju na propisane lektirne naslove (voljeli bi više suvremenih pisaca, modernizirani popis lektire...

Nakon osnovne škole učenici su obično iznenađeni jer se sreću s većim brojem djela, a ta im djela ulaze i u ispitivanje nakon obrađene lektire. Dakle, već je na startu situacija iz njihove perspektive negativna. Lektirni su naslovi ponekad učenicima manje zanimljivi jer oni traže dinamične događaje, a nastavni im program nudi reprezentativne naslove za pojedino književnopovijesno razdoblje. Osim toga, tekst je u nekim slučajevima vrlo teško prohodan, primjerice u djelu Marka Marulića ili Marina Držića.



Autorica gimnazijskih udžbenika za jezik i književnost

Učenici na popis lektire reagiraju različito, ali većina je svjesna da su se djela našla na popisu jer su „preživjela“ sud vremena i postala klasicima. Budući da je nastavni program tako koncipiran, lektirna se djela na takav način i usvajaju. Na nastavnicima je osmisliti kreativne nastavne sate u kojima će učenicima biti jasno zašto je određeno djelo u lektiri i zašto ga i danas vrijedi čitati. Primjerice, kada kažete da je za lektiru djelo Ivana Mažuranića Smrt Smail-age Čengića, većina će učenika pomisliti kako je to još jedno dosadno djelo. Ali kada radite na satu analizu djela, a učenici su dan prije na vijestima vidjeli kako su neki nasilnici u ime „viših ciljeva“, vjerskih ili nekih drugih, ubili nevine žrtve, onda itekako znate zašto je važno u djelu uočiti općeljudski motiv odnosa dobra i zla. A to što je taj motiv pokazan „tehnikom“ aktualnom u književnom romantizmu, informacija je koja će vam pomoći u izgradnji vaše opće kulture. A uz to ćete i naučiti što znači kada za nekoga kažemo da je romantičan...

Prema tome, nije problem u moderniziranom popisu lektire, već u pristupu lektirnom djelu. Suvremenih bi djela, smatram, trebalo biti više, ali bi trebao biti jasan kriterij po kojima ih biramo, Bojim se da to još uvijek nije jasno...

Na koji ih način motivirate na čitanje?

Djelomično sam vam već odgovorila na ovo pitanje: učenicima mora biti jasno zašto to djelo čitaju. Osim toga, uvijek na početku prvoga razreda nastojim osvijestiti razloge zbog kojih čitamo, a posebno pritom stavljam naglasak na aktualizaciju, bogaćenje rječnika, rad na vlastitom izražavanju. Jer nije riječ samo o čitanju: uz čitanje ide i govorenje, odnosno izražavanje vlastitoga suda o pročitanom djelu, potom možemo služeći se različitim formama pisati o pročitanom, a možemo o tome i govoriti u formi predavanja ili javnoga govora.

Postoji stvarno mnogo načina na koji ih motiviram za čitanje: ponekad im „bacim kost“, neku zanimljivu priču vezanu uz djelo ili autora, ponekad ukažem na suvremene prerađene djela, ponekad donesem kazališne programe predstava nnačinjenih po tim djelima, ponekad pokažem trailer filma snimljenoga po djelu... Ipak, najboljom mi se motivacijom čini ona Proustova rečenica primjenjiva na sva djela: on kaže da je svako pročitano djelo još jedan novi, otkriveni svijet, još jedan život koji možemo proživjeti, pa koliko autora i djela poznajemo, toliko nam svjetova stoji na raspolaganju. Ako tako pristupimo čitanju, priznat ćete, možemo samo profitirati...

Koliko na čitanje/nečitanje utječe sveprisutnost mladih generacija na društvenim mrežama (oduzima im vrijeme, navikava ih na jednostavne poruke, površne sadržaje...)

Društvene su mreže dio vaše stvarnosti. Koliko vidim po svojoj djeci, one uglavnom služe za razmjenu informacija, dogovore... Pritom su često i vrlo korisne jer je komunikacija brža, učinkovitija... Vjerujem da je čovjek svjestan određenih granica kada su društvene mreže u pitanju. Ne smatram da je zbog njih čovjek postao površniji. Mnogo je više razloga u vašem okruženju koji su doveli do „površnosti“ kada je u pitanju odnos prema stvarnosti. Ali to je već drugi problem...

Ostaje li vama vremena, uz profesionalne i obiteljske obveze, da sami čitate?

Moj je problem što ne volim riječ „obveza“, a pogotovo ju ne vežem uz obitelj ili profesionalni rad. Pripadam onim ljudima koji su uspjeli spojiti profesionalno i privatno, odnosno onima koji rade ono što vole. Ne mislim pritom samo na rad u školi, već i na sve ono što vam ljubav prema čitanju i književnosti donese. Naravno da i dalje čitam: čini mi se da kako godine prolaze moja „žed“ za novim svjetovima postaje sve većom. Osim toga, dosta pišem, a da bih mogla pisati opet čitam...

Što čitate trenutno? Što biste, od novijih autora, preporučili mladima, a što kolegama da obavezno pročitaju!

Knjiga kojoj se stalno vraćam, za mene svojevrsna riznica lucidnih misli i zapažanja, jest djelo Ranka Marinkovića Nevesele oči klauna. Jako mi se sviđa i Naivni i sentimentalni romanopisac nobelovca Orhana Pamuka jer u njoj na originalan način piše o pisanju i čitanju.

Trenutno čitam nekoliko djela koja sam kupila na Interliberu ove godine: Čovječuljak: bajke iz lijevoga džepa (Aleksandar Prokopiev), zbirku bajki za odrasle, zatim Pisma Posejdonu (Cees Nooteboom), kratke tekstove kojima autor u obliku pisma Posejdonu govori o moru, ljudima, povijesti, umjetnosti. Vrlo mi je zanimljiv i naslov Matematičar u Zagrebu: u njemu autor Branimir Dakić, inače umirovljeni profesor matematike, na vrlo začudan i specifičan način spaja ljubav prema matematici i ljubav prema Zagrebu uočavajući u svom gradu matematičke oblike, odnosno gledajući grad kroz „matematičke naočale“, kako kaže jedna recenzentica.

Knjiga koju bih preporučila i mladima i kolegama jest djelo Pavla Pavličića More i voda. Nevjerojatno je kako taj autor u formi kratkih eseja piše o razlici i sličnosti u mentalitetu hrvatskoga Sjevera i Juga, a polazište mu je jezična različitost, kako je navedeno i u naslovu.

Eto, što bi rekao Ranko Marinković, puna torba igračaka, kao u sv. Nikole. Pa birajte.

OD TOPA DO ZVIJEZDA

Na dan škole 10. listopada učenici 1.b i 1.c razreda obišli su Gornji grad

TEKST: KARLA LEMAIĆ, 1.C

Naš obilazak počeo je od skulpture Antuna Gustava Matoša koja s klupe motri Zagreb od 1972. Zaustavili smo se kod Gričkog topa i saznali da je prema legendi top s kule Lotriščak ispalio točno u podne hitac na turski tabor koji se nalazio preko Save te raznio pijetla što ga je kuhar na pladnju nosio paši. Nakon toga Turci su se razbježali i nisu napali Zagreb. Od 1. siječnja 1877. stanovnici Zagreba u znak sjećanja na taj događaj pucaju iz topa svaki dan točno u podne.

CRKVA S GRBOVIMA

Zatim smo posjetili i Crkvu sv. Katarine. Ta barokna crkva izgrađena je 1632., a nakon što je dva puta gorjela u požaru, svoj konačan izgled dobila je u 20. st.

Stigli smo i do Crkve sv. Marka koja se nalazi na Trgu sv. Marka, u blizini Hrvatskog sabora. Crkva potječe iz 14. stoljeća. Prepoznatljiva je po raznobojnom krovu i zvoniku na kojem su grb grada Zagreba i grb Trojedne kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. Ispred crkve nalazio se stup srama na kojem su se izvršavale brojne kazne, održavani sajmovi,

Ambroz Matija Gubec bio je okrunjen užarenom krunom, a danas se održavaju prosvjedi. Crkva je poznata i po svojim orguljama, a u prošlosti je često bila renovirana kao i cijeli trg.

KLJUČ SA SRCEM

Potom smo se spustili do Kamenitih vrata. Unutar njih nalazi se kapelica s Bogorodicom čija je slika jedina preživjela veliki požar i time je dokazana njezina svetost. Zanimljivo je da su se nekada tamo čuvale vještice, tj. žene koje su se nekome zamjerile i na temelju toga bivale optužene. Na vrhu kule iznad Kamenitih vrata nalazi se buzdovan koji je trebao spriječiti da slobodne vještice pomognu zatočenicama, a u samim vratima nalazi se i kip Dore Krupičeve, zlatareve kćeri iz romana Augusta Šenoae. U ruci drži škrinjicu i ključ na čijem se vrhu nalazi srce. Na kraju, posjetili smo Zvezdarnicu grada Zagreba i tu je završilo naše putovanje zagrebačkom prošlošću.



RAZGOVOR S OLINKOM VIŠTICOM

MUZEJ PREKINUTIH VEZA

Muzej prekinutih veza posjetio je 2.b razred. Muzej je nastao iz putujuće izložbe s konceptom propalih veza i njihovih ruševina. Za razliku od „destruktivnih“ samopomagajućih uputa kako se oporaviti od neuspjele ljubavi, Muzej daje priliku svakome da prebrodi emocionalni slom na kreativan način: donacijom zbirci Muzeja uspomena iz propalih ljubanih veza

TEKST: IRA HORVAT, 2.B

Putovali ste po svijetu dosta, gdje ste najviše gostovali?

U SAD-u smo gostovali 5 puta do sada.

Kako je to izgledalo?

Mi tamo imamo lokalnog partnera koji nam pomaže u organizaciji izložbe te prikupljamo donacije od lokalnog stanovništva i onda dijelom s našim donacijama pripremamo novu izložbu.

Što vas je navelo na baš ovu lokaciju za muzej?

Nakon dugog promišljanja odlučili smo se za ovu adresu.

Ima li lokacija veliki utjecaj na vašu posjećenost?

Da, u potpunosti. Ponajviše zbog turista.

Koliko često dobivate nove eksponate?

Na dnevnoj bazi.

Kakav je bio početak? Kako je bilo uklopiti se?

Ovo je potpuno privatni projekt te se financiramo isključivo putem ulaznica, ali bilo je teško na početku

Kako funkcionira ovaj muzej?

Ljudi preko interneta ispunjavaju donacijske obrasce, potpišu ga te ga pošalju na našu adresu.

Koja je ideja muzeja?

Ideja je da se na kreativan način ljudi rješavaju tuge i osjećaja žalosti i nedostatka nakon prekinute veze, da uspomene ne završe su smeću nego da postoji mjesto gdje se mogu ostaviti bez da se unište.

Koja vam je najuspješnija izložba do sada?

Svaka je posebna na svoj način, pogotovo one na dalekom istoku, Amsterdamu, Londonu; a kada dođemo u druge zemlje od lokalnog stanovništva prikupljamo predmete za ovaj muzej.



JOAN MIRO U ZAGREBU

ZVJEZDANI I MAŠTOVITI OBLICI

1.c razred otišao je na izložbu umjetničkih djela Joana Miroa u Umjetnički paviljon na Zrinjevcu

Joan Miro je španjolsko-katalonski slikar, kipar i keramički umjetnik nadrealističkih djela lirskog karaktera iz 20. stoljeća. On je umjetnik pun mašte i humora koje nastoji usmjeriti na svoja djela koristeći uvrnute organske oblike. Kroz njegova djela provela nas je Marija Perkec s kojom je novinarska grupa napravila mali osvrt na Miroa i njegova djela.

Koji je značaj Miroove izložbe u Hrvatskoj i je li ikada njegova izložba bila ovdje postavljena?

Do sada izložba nije bila postavljena, ovo je prvi put i u tome se vidi značaj. Nama je jako drago da je to upravo u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu.

Najčešći motivi su ptice, žene i seksualnog ljubavnog čina. Uklapa li se on u dominantno raspoloženje 20. st.?

Uklapa se jer avangardni umjetnici s kojima se Miro upoznao u Parizu često razrađuju te motive kao i njegov najbolji prijatelj Picasso. Tema seksualnosti je postala dominantna u 20. st. Promatra se na drugačiji način s obzirom da se prije motiv gole žene razrađivao kao alegorija koja prikazuje čistoću, slobodu i sl., a ovdje se razrađuje kroz temu seksualnosti.

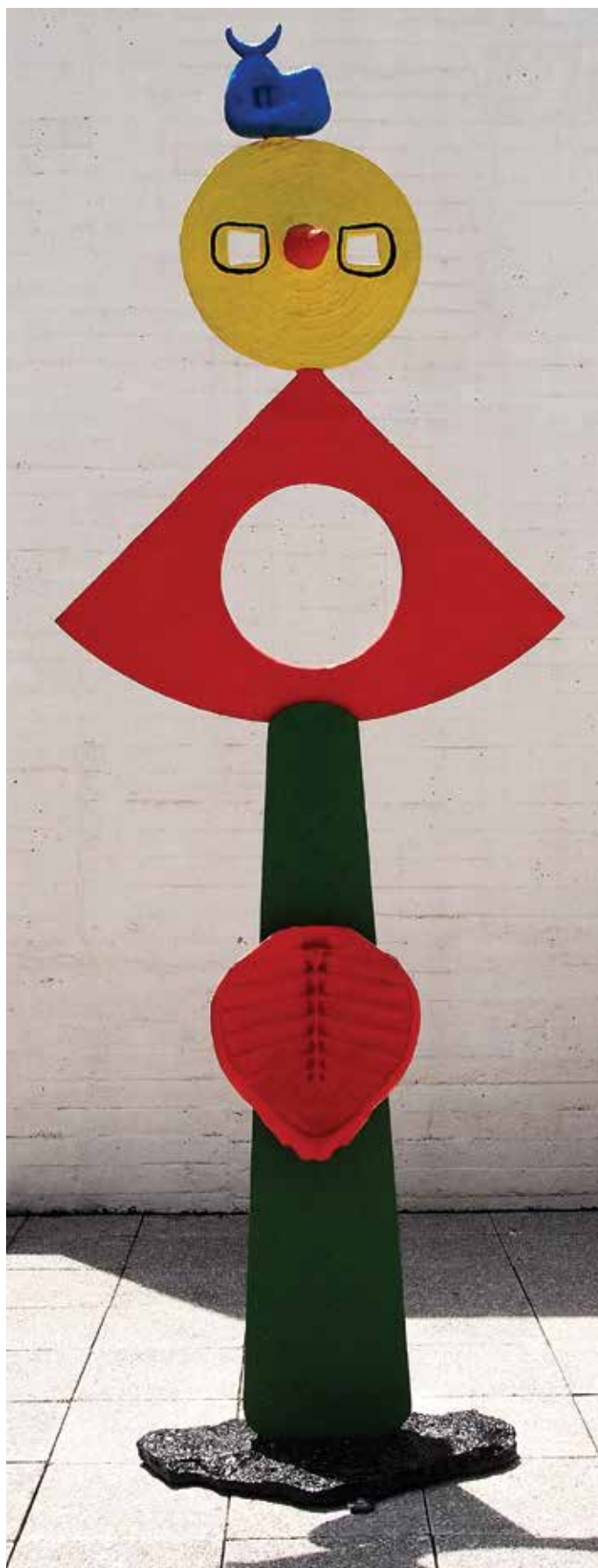
I posljednje pitanje: Miro i Drugi svjetski rat?

Joan Miro reagira na Drugi svjetski rat, kao i na građanski rat, kroz slikarstvo. Tada započinje njegova treća, odnosno divlja faza. U Drugom svjetskom ratu Miro se povlači u Španjolsku, svoju domovinu, kojoj se često vraćao kroz svoja djela i različite motive. Tu nastaje kozmička serija jer se Miro vraćao u dom svojih roditelja gdje bi satima promatrao zvijezde i na taj način se pokušavao udaljiti od rata. i kroz slikarstvo pobjeći od događaja.

Iako više nije među nama, Miroova djela bit će uvijek pamćena i slavna jer su u skladu pa čak i ispred njegova vremena što ih čini modernim, i zanimljivim za nove generacije.



Marija Perkec



SJEĆANJE NA VUKOVAR

Na dan X gimnazije, 10. listopada, posjetili smo Vukovar

TEKST I FOTO: BERNARDA JURIČ, 4.A



ISKRENI POGLEDI

Krenuli smo u obilazak Vukovara od Crkve Svetog Filipa i Jakova i samostana uz nju. Crkva posvećena dvojici apostola primjer je baroka iz doba Marije Terezije, a u ratu je spašena od uništenja. Potom smo se uputili do mjesta na kojem je sačuvan dvorac, a građevine u sklopu dvorca potpuno uništene. Dvorac Eltz je jedan od najznačajnijih djela barokno-klasicističke arhitekture kontinentalne Hrvatske. To je prva građevina u Vukovaru bombardirana iz zraka tijekom Domovinskog rata, a do završetka rata dvorac je bio skoro potpuno razoren.

TUŽNA SJEĆANJA

Odlazak u vukovarsku bolnicu vraća slike i zvukove patnje, boli i vapaja nedužnih ljudi. Podrum bolnice pretvoren je u memorijalni centar u kojem se bude sjećanja na strahote iz 1991. Kroz bolnicu je prošlo 3250 ranjenika, a nakon pada grada iz nje je odvedeno i ubijeno 267 ranjenika. Dolazak na

memorijalno groblje učini nas bespomoćnim jer spoznaja da su ovdje pokopane generacije ljudi, mladost Vukovara i svih krajeva naše Hrvatske, istina je koja se ne smije zaboraviti. Sliku svakog od 938 bijelih križeva ponijet ćemo sa sobom u mislima.

Nastavljamo prema centru Vukovara na mjesto gdje se pogled pruža prema Dunavu. Ispred nas se uzdiže Bijeli križ, uspomena na sve one koji su dali život za slobodnu i neovisnu Hrvatsku. „Navik on živi ki zgine pošteno“ - uklesano je najstarijim hrvatskim pismom, glagoljicom. I žive oni u nama i mi svaki dan živimo s njima. Bijeli križ isklesan je na kamenu u obliku slova „V“

HANGAR U OVČARI

Naše sljedeće odredište je Spomen-dom Ovčara. Otvoren je 2006. u jednom od hangara u kojem su pripadnici JNA i srpske paravojne jedinice počinile ratni zločin nad civilima i vojskom. U noći s 20. na 21. studenoga 1991. ubijeno je između 255 i 266 civila i vojnika. Svi oni su tada bili uglavnom pacijenti deportirani iz vukovarske bolnice. Dok nas promatraju sa zida iskrenim pogledima, mi se pitamo kako su se osjećali tog hladnog jesenjeg dana, jesu li znali da se sa svog puta u Ovčaru neće nikada vratiti...

Vukovar je grad heroj i naše sjećanje na njega nikada neće izbljedjeti.



**UČENICI I PROFESORI X. GIMNAZIJE "IVAN SUPEK" DONIJELI
PAKETE I VREĆICE KRCATE NAMIRNICAMA U VUKOVARSKU SOCIJALNU SAMOPOSLOGU**

IZLET MATURANATA U VUKOVAR

Na inicijativu profesorice Nikoline Talargić, učenici naše gimnazije uključili su se u humanitarnu akciju prikupljanja osnovnih životnih potrepština namijenjenih za vukovarsku socijalnu samoposlugu

TEKST I FOTO: TONKA NAKIĆ, 4.I

Izlet maturanata u Vukovar ove je godine poprimio posebnu notu. Police samoposluge bile su prazne, ljudi gladni i netko je trebao nešto poduzeti kako ne bismo nalikovali na političare koji o siromaštvu samo raspravljaju po principu „puno riječi, malo djela“.

U rano listopadsko jutro, sa zagrebačkog Glavnog kolodvora krenuli smo vlakom za Vukovar s kutijama punim hrane, higijenskih potrepština i ostalog potrebnog za normalan, svakodnevni život. U gradu smo osjetili posebnu atmosferu, svi smo bili svjesni gdje smo došli. U samoposluzi su naše mnogobrojne vreće i kutije do zadnjeg kutka popunile prostor, a rečeno nam je da će se zbog naše donacije oni kojima je to potrebno moći tjednima, ako ne i mjesecima opskrbljivati. Zbog toga smo bili i sretni i ponosni.

“Gladni smo. Nema što dati djeci za jesti”, riječi su Vukovarke Magdalene Terzić, majke četvero malodobne djece, koje su rezultirale akcijom učenika i profesora X. gimnazije “Ivan Supek” iz Zagreba.

STVORILI MREŽU POMOĆI

Učenici su pakete i vrećice krcate namirnicama iz autobusa kojim su doputovali unijeli u prostorije samoposluge, čije će police opet biti popunjene tjesteninom, brašnom, šećerom, sokovima, uljem, čokoladom, igračkama...

“Tužno je to, žao mi je tih ljudi. Nama je normalno da imamo tri obroka dnevno i da jedemo što i kad želimo. Strašno je kad vidiš da neki nemaju što jesti.” – rekla je gimnazijalka Lana Bosak.

Objašnjavajući kako su organizirali humanitarnu pomoć vukovarskoj samoposluzi u koju po hranu dolazi i obitelj Terzić, Nikolina Talargić, profesorica povijesti kaže da je sve počelo

medijskim istupima Magdalene Terzić koja nema što dati jesti svojoj djeci.

“Ako djeci pružite priliku, ona mogu sve napraviti. Kap do brote i zrno ljubavi nikome nisu odmgli. Došlo nas je 450, a skupili smo najbolje što smo mogli.” – rekla je profesorica Talargić.

Učenici X. gimnazije već godinama u okviru Dana škole dolaze u Vukovar te uče i o povijesti grada. Nećemo stati s ovom akcijom, već radimo na stvaranju mreže 12 škola od kojih bi svaka jedan mjesec osiguravala donacije samoposluzi za ugrožene Vukovarce.

Zadovoljni su velikom i vrijednom donacijom iz Zagreba i voditelji vukovarske socijalne samoposluge koji time zasad imaju dovoljno hrane za svoje korisnike.

'VELIKA HVALA SVIMA'

Voditelji vukovarske socijalne samoposluge zahvaljuju:

“Na popisu imamo 391 obitelj ili oko 900 osoba, starijih i mladih, ali i djece. Velika hvala učenicima i profesorima X. gimnazije te drugim donatorima koji nam pomažu koliko mogu.” – kaže predsjednica udruge Irena Rajšić.

Povodom ove akcije 24.11.2014. ravnateljica X. gimnazije “Ivan Supek” Željka Frković i prof. Nikolina Talargić u Gradskoj skupštini primile povelju za Najakciju 2014. Kroz razne projekte koje su organizirali učenici zagrebačkih škola, ali i škola na području cijele Hrvatske, upravo naša akcija sakupljanja donacija u hrani i higijenskim potrepštinama za socijalnu samoposlugu u Vukovaru jedna je od tri nagrađena projekta. Za nagradu se prijavilo 183 škole iz Zagreba, a mi smo jedni od dobitnika.



Paketi za samoposlugu

12. ZAGREB FILM FESTIVAL OD 19. LISTOPADA DO 26. LISTOPADA 2014.

ZAGREB FILM FESTIVAL

Domaći i strani filmaši prikazali su više od stotinu naslova u tjedan dana na nekoliko lokacija u Zagrebu

U tjedan dana 12.-og Zagreb Film Festivala promovirano je više od stotinu filmova iz cijelog svijeta u više od 12 programa na brojnim lokacijama u Zagrebu kao što su Kino Europa, Kino Tuškanac, Zagrebačko kazalište lutaka, Zagrebački plesni centar i drugi. Zlatna kolica za najbolji dugometražni film osvojio je film *Levana Koguashvilia* Spojevi na slijepo „zbog svoje jednostavnosti, originalnosti, oslanjanja na izvrstan scenarij i dirljivu glumu i zbog humanosti svih likova.“ Film kroz humor opisuje prilike u Gruziji.



Redatelj Vuk Ršumović i glavni glumac Denis Murić

Zlatna kolica za najbolji kratki igrani film otišla su rumunjskom filmu *Kowalski* koji je u svojih 15 minuta priredio spektakularno uživanje u filmu.

Među kratkim filmovima valja spomenuti nagrađivaniji film *Gdje si bio kad je Michael Jackson umro?* U kategoriji dokumentarnih filmova najbolji je bio *Putnik Karpo*. Smjesten u 70-te, prati putovanje jugoslavenskog mladića kroz Vojvodinu.

Također, istaknuo se i švicarski film *Amma & Appa*. Film o Jayu, Indijcu i Franziski, Njemici, zaljubljenom paru koji se odlučio vjenčati. U filmu se prikazuju različitosti među kulturama.

Nagradu za najbolji hrvatski kratki film osvojio je film *Tlo pod nogama*, o isprva sretnoj i bliskoj obitelji koja se počinje razdvajati nakon što otac pada u duboku depresiju zbog financijskih nevolja. Radnja se događa u dva lipanjska dana.

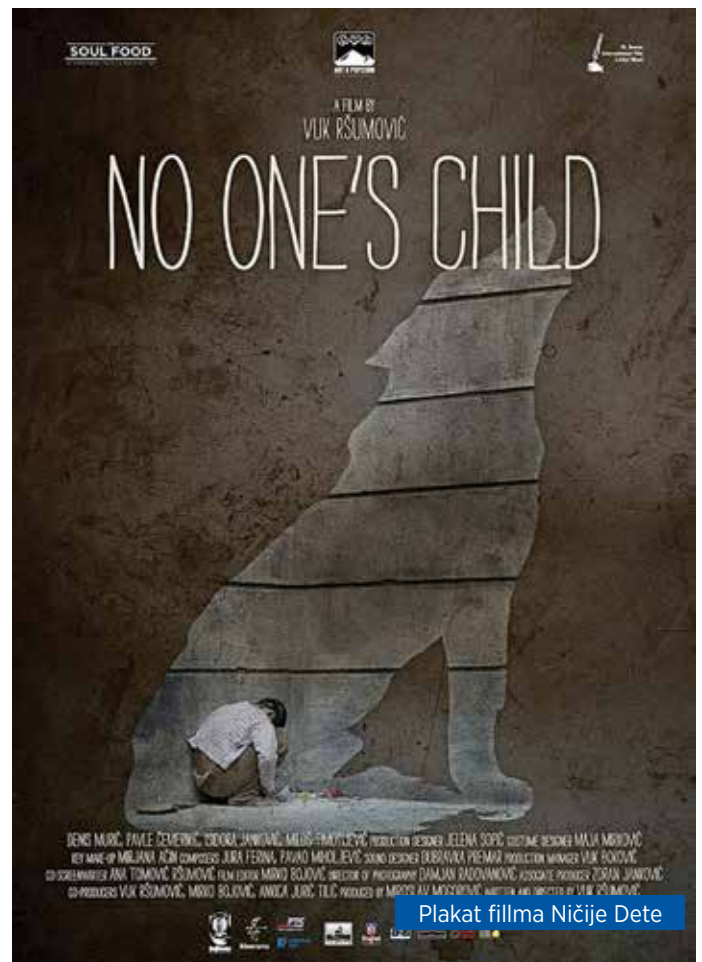
„Ovaj film pokazuje tehnička znanja koja ova mlada redateljica primjenjuje u realističnoj i detaljnoj priči o međuljudskim odnosima. Na vrlo sugestivni način koji se duboko doima gledatelja, rafinirana kamera pokazuje kontrast između svjetlosti i sjene, unutarnjeg i vanjskog svijeta, obitelji i pojedinca.“

Na Zagreb Film Festivalu pojavila se i Danska kraljica na projekciji danskog filma *Itsi Bitsi*. Riječ je o biografskoj priči o Eiku Skalløeu, poznatom danskom aktivistu, pjesniku i glazbeniku, smještenoj u 1960-te godine. Radnja filma odvija se u Danskoj, Švedskoj, Francuskoj, Pakistanu, Iraku, Nepal, Indiji, Grčkoj.

Festival je otvoren u nedjelju, 19.10 u kinu Europa srpskim filmom *Ničije dete* (No One's Child).

Film se temelji na stvarnom događaju. Problematizira potrebu za ljubavlju, srećom, pripadanjem. Film govori o bezimnom divljem dječaku kojeg lovci pronalaze među vukovima. Nadjenili su mu ime Haris Pućurica te ga poslali u dom za nezbrinutu djecu u Beogradu u kojem je učio jesti, govoriti, raditi. Njegovo učenje je trajalo sve do početka rata, 1992. kad ga premještaju u Bosnu. Film također postavlja pitanja o nacionalnom i osobnom identitetu.

Tim smo povodom razgovarali s redateljem i glavnim glumcem filma *Ničije dete*.



INTERVJU S VUKOM RŠUMOVIĆEM

EMOCIJE SU NAJISKRENIJE

Svjetska premijera filma *Ničije dete* održana je na Venecijanskom festivalu na kojem je film dobio čak tri nagrade od kojih je jedna nagrada publike za najbolji film

Film je snimljen po istinitom događaju. Kako ste saznali za taj događaj?

Saznao sam od svoje supruge koja je kazališna redateljica. Ona je u to vreme imala organizaciju koja se bavila korištenjem kazališnih tehnika s decom u pedagogiji. Između ostalog, radili su radionicu u domu za nezbrinutu djecu. Tamo su radili s maloljetnim delinkventima i tamo je upoznala odgojitelja koji joj je ispričao jednu anegdotu iz svoje prakse. Onda sam ja upoznao tog odgojitelja, čuo priču i eto tako smo počeli.

Jesu li sve činjenice autentične ili ste vi imali neku autorsku nadogradnju?

Pa imao sam, naravno. S obzirom da sam ja odlučio da prvim igrani film, to mi je dalo veću slobodu interpretacije nekih stvari. Naprosto neke stvari nismo nikako mogli znati, npr. kada je dečak progovorio pa je tu bila potrebna autorska nadogradnja. Sada kada pogledam film mislim da sam ostao dosta dosljedan originalnoj priči.

Jeste li se prije ovoga već okušali u pisanju scenarija ili vam je ovo prvi?

Dapače, ja sam završio studije scenarija i na prvom mestu sam scenarist i dramatičar tako da sam mnogo radio kao scenarist. Radio sam igrane serije, dokumentarne filmove itd. Ono što je s ovim filmom ispalo kao sretna okolnost je da sam na kraju dobio šansu da to sam i režiram.

Kako se osjećate u vezi s nagradama u Veneciji?

Osećaj je fenomenalan. Meni je bila važna nagrada publike jer, kada želite ispričati neku priču, vi je radite za publiku. Ovo nije neki blockbuster, ali sam htio iskomunicirati svoje osećaje i misli s publikom. Mislim da su emocije najiskreniji kanal komunikacije i naravno drago mi je što su stvarno emotivno ljudi reagirali u Veneciji, to je zaista bila spontana pozitivna reakcija. Prošlo je samo mesec dana otada, dojmovi se još sležu, ali naravno da mi je drago i da sam zadovoljan.

Kakvi su vaši dojmovi o Zagrebu?

U Zagrebu sam provodio mnogo vremena dok sam radio na filmu jer su kompozitori i skladatelji zvuka odavde, ali mi je ovo prvi put na Zagreb film festivalu. Nisam znao što očekivati, ali su mi dojmovi sjajni. Mislim da je organizacija odlična, publika i mediji su reagirali jako pozitivno i sve u svemu ostat će jako dobra sećanja.

INTERVJU S DENISOM MURIĆEM

MAJMUN NA CASTINGU

Slučajno sam postao glumac

Je li ti ovo prvi film u kojem si glumio glavnu ulogu?

Jednu od glavnih uloga imao sam u filmu Gorana Radonovića *Enklava* koji se snimao neposredno pred ovaj film i radila ga je ista produkcijska kuća pa su i mene pozvali na casting.

Kada si vidio scenarij i saznao koja će zapravo biti uloga, kako si reagirao?

Ja sam, ali najiskrenije, zaplakao. Scenarij sam dobio tjedan dana prije što smo počeli snimati i kad sam ga pročitao, jednostavno sam pustio suzu.

Imaš li ti neku svoju priču kako si baš ti dobio ovu ulogu?

Ja se uopće nisam htio baviti glumom. Dogodilo se slučajno. Trenirao sam nogomet i jedan tjedan mi drug javlja da neće stići na trening jer ide na casting za jednu ulogu. Ja sam poveo ekipu tamo da ga bodrimo i dok je on nastupao, dobacio sam mu iz publike „Majmune!“ Ljudi koji su vodili casting su me onda pozvali da siđem i da pokažem što ja znam. Normalno da sam se uplašio i nisam hteo sići, ali su me drugovi naterali. Uopće nisam ni znao za što je točno casting. I tako, to je bila stvarno velika slučajnost, baš su mene pozvali da se vratim i na kraju sam dobio ulogu. Bilo mi je potpuno nestvarno.

Kako si se pripremao za naturalističke scene?

Tu mi je pomogao moj redatelj i njegovi asistenti. Dva tjedna smo imali pripreme isključivo za te scene jer to i jest najteži deo filma. Svakako nije redatelju bilo lako to objasniti, ni meni odglumiti, ali sam stvarno imao veliku pomoć i podršku.

S obzirom da si glumio sa još dosta djece, jesi li se zbližio s nekima od njih?

Najviše sam se zbližio sa Pavlom Čemerikićem koji igra Žiku. S njim sam se jako puno družio na snimanju, što je pomoglo i za sam film jer su naši likovi u filmu najbolji prijatelji. Svi smo se mi družili na setu i izvan njega, ali eto najviše sam se zbližio s Pavlom Čemerikićem.

Kakve su bile reakcije tvojih prijatelja na tvoju ulogu u filmu?

Još nisu videli film, ali su svi vidjeli najavu. Drago im je, sretni su zbog mene i podržavaju me stoposto.

Kako si se osjećao nakon festivala u Veneciji?

U Veneciji sam imao veliku tremu, ali nakon što sam tu tremu prebrodilo i vidio sve te pozitivne reakcije, bilo mi je puno lakše doći u Zagreb na festival. Čak sam se i obratio publici nakon premijere.

Kakvi su ti dojmovi o Zagrebu?

Stvarno je lep grad. Nije toliko velik, a ima svega. Sviđa mi se atmosfera, i festival, publika, ma sve!

NIČIJE DETE.

Sredinom osamdesetih godina lokalni su lovci u jednoj šumi u srednjoj Bosni u lovu na vuka pronašli golog, mršavog i raščupanog dječaka koji je hodao četveronoške, glasao se režanjem i kojeg su vjerojatno odgojili vukovi. Doveden je u centar za socijalnu skrb u Travniku gdje su mu jugoslavenske vlasti izdale matični list i izmislile ime - Haris Pućurica. Dječak je potom poslan u Dom za nezbrinutu djecu u Beogradu gdje je otpočela njegova mukotrpa socijalizacija. Tijekom pet godina, Haris je naučio hodati, jesti iz tanjura, razumijevati govor, čak je izučio i postolarski zanat. No, njegovu krhku socijalizaciju prekinut će rat: u proljeće 1992. Jugoslavije više nema, a socijalne službe nove Bosne i Hercegovine traže da se dječaka pošalje kući gdje se upravo sprema rat.

Na temelju te priče „kao iz filma“ beogradski 39-godišnji redatelj Vuk šumović snimio je film „Ničije dete“. Film je u Veneciji prikazan u popratnom programu gdje je nagrađen nagradom publike, nagradom za najbolji scenarij i nagradom kritike žirija FIPRESCI kao najbolji film izvan natjecateljskog programa.

Ršumovićev film je hrvatska koprodukcija. Glazbu potpisuje dvojac iz „Svadbasa“, Pavo Miholjević i Juraj Ferina.

Vuk Ršumović je sin popularnog jugoslavenskog dječjeg pjesnika Ljubivoja Ršumovića. Scenarij filma je Ršumović napisao sa suprugom Anom Tomović

Film prati postupno dječakovo razvijanje od (doslovce) divlje zvijeri koja grize, ne podnosi cipele i kuhanu hranu, pa do razmjerno kultiviranog dječaka koji svlada pisanje i izučiti zanat. Kad počne rat, ime Haris (koje je u Travniku dječaku nadjenula činovnica) najednom postaje opterećenje dječaku. Počnu zlostavljati antimuslimanski nastrojeni srpski izbjeglice. Haris na kraju „postaje Musliman“ i tako što završi u ratnom rovu. Ali prije svega, ovo je film o (ne) pripadanju jer svaki pokušaj da negdje nekome pripada (vučići u šumi, prijatelju i odgajatelju u domu) na koncu propada. On ostaje „ničije dete“ bez obzira na pokušaje da mu se administrativno „stvori“ identitet.

Najveća senzacija filma su maloljetni glumci, osobito glavni glumac, 15-godišnjak Denis Murić. Maloljetni Murić nije samo sjajan u scenama u kojima utjelovljuje podivljalog dječaka, nego je uvjerljiv i u statičnim krupnim kadrovima, pogotovo kad dočarava emocije izgubljenosti i nepripadanja.



Redatelj Vuk Ršumović, glavni glumac Denis Murić i urednica školskog lista Petra Đurđević

OD NJEMAČKE DO ŠKOTSKE

Nasta Rojc - izložba u Umjetničkom paviljonu 15.4. - 1.6. 2014; autorica i kustosica izložbe Jasminka Poklečki Stošić; koncepcija izložbe Ivanka Reberski; likovni postav Ante Rašić

TEKST: MATEJA RADOŠ,2.C

Umjetnički paviljon u Zagrebu se prisjetio Naste Rojc u prigodi obilježavanja dviju velikih slikaričinih obljetnica - 130. godišnjice rođenja i 50. godišnjice smrti. Nasta Rojc je upravo u Umjetničkom paviljonu, uz Salon Ullrich, održala svoje prve samostalne izložbe. Slikanju se učila od Otona Ivekovića, a otac joj je, navodno, dopustio da upiše min-hensku akademiju, i obećao je da će joj pomagati, nakon što mu je prisegnula da će se udati kao i sve druge cure.

VJEŠTA PORTRETISTICA

U Münchenu se družila s Račićem, Becićem Hermanom i Kraljevićem, s ludo tragičnim Josipom Kosorom, ali školu će napustiti zbog tuberkuloze. Prešla je Beč, u Beču je bilo bolje. Obolio joj je očni živac, a operirala je i bubreg. Bila je izuzetno vješta portretistica po narudžbi. Njeno je ulje iz 1925. Naš auto u Škotskoj, pejzaž s crvenim Fordovim samovozom u donjemu desnom uglu možda prvi naslikani automobil u hrvatskome slikarstvu. Slika Naste Rojc Autoportret u lovačkom odijelu naslikana je gotovo po ikonografski zadatim pravilima. Figura u poluprofilu, s puškom o desnom ramenu, cijevi po lovački okrenute prema gore, bezbroj je put već reproducirana: Nasta, lijepa i snažna, puna zabranjene erotike, samosvjesna i muževna.

Udala se za Branka Šenou, cijenjenog sina velikog oca, prvog hrvatskog kazališnog scenografa, prosječnog slikara i akademika. Ali je Nastina životna ljubav bila Alexandrine Maria Onslow, engleska medicinska sestra i ratnica, koja je sa srpskom vojskom prošla Solunski front. Upoznala ju je odmah po završetku Velikog rata (I. svjetski rat), i ostala s njom sljedećih trideset godina, sve do Alexandrinine smrti, u Zagrebu 1949. S njom je putovala u Englesku i Škotsku.

POVRATAK SLIKARICE

Za života izložbe su joj bile relativno brojne, no nakon smrti sve rjeđe. Retrospektivnom izložbom iz 1996/97., autorice Đurđe Petravić Klaić, održane u Umjetničkom paviljonu, učinjena je prekretnica. Autorica je okupila na retrospektivi pozamašan broj slikaričinih djela. Sljedeću važniju slikaričinu izložbu u Muzeju arhitekture 2007. priredila je Leonida Kovač. Izložba je objedinila djela Stjepana Lahovskog i Naste Rojc. Te izložbe, zajedno s ovom najnovijom kritičkom retrospektivom, čine trilogiju kojom se, sada već sasvim jasno i objektivno, može sagledati, procijeniti i valorizirati opus slikarice koja je bila nezaobilazna.

Povodom izložbe Naste Rojc razgovarali smo s bjeovarskim akademskim slikarom Dubravkom Adamovićem.

INTERVJU - DUBRAVKO ADAMOVIĆ,
AKADEMSKI SLIKAR

BORBA ZA UMJETNIČKU SLOBODU



Nasta Rojc je rođena u Bjelovaru. Kakav je odnos rodnoga grada prema njoj?

Tijekom 250 godina povijesti Bjelovara mnogi su Bjelovarčani svojim znanstvenim ili umjetničkim radom, djelovanjem i postignućima zadužili svoj grad, za što im se on, posebice tijekom proteklih dvadesetak godina – od osamostaljenja Hrvatske, odužuje imenovanjem ulica u njihovu čast. Na tom podužem popisu začasnih je i Nasta sa svojim ocem Milanom, tako da se jedna od prilaznih kolodvorskih ulica, na čijem se početku nalazi njihova nekadašnja kuća, danas zove Ulica Milana i Naste Rojc. Uz to, na samome početku moga ravnateljskoga mandata u Gradske muzeju Bjelovar 2003. godine, izbio sam se za promjenu bezličnoga naziva izložbena galerija u Galerija Naste Rojc, što se i do danas održalo. Ideju, pak, o otvaranju Zavičajne galerije uz rub središnjega gradskoga parka u kojoj bi se ispreplitali stalni postavi svjetskoga Vojina Bakića, Ede Murtića, Branka Vlahovića, Josipa Zemana, Ive Friščića i Naste Rojc, nisam, nažalost, uspio ostvariti. Nepostojanost dnevno politikantske retorike bila je preslaba podrška za takav ozbiljan projekt i njegovu dugovječnost.

TISUĆU DJELA

Je li njenom opusu doista potrebna revalorizacija, kako naglašavaju autori izložbe održane u Umjetničkom paviljonu ovoga proljeća?

Svakako. Umjetnosti i inače vape za revalorizacijama, posebice na ovim našim estetski i moralno trusnim područjima. Nastin impresivni retrospektivni hodogram jedinstven je u hrvatskoj likovnoj umjetnosti: prvu retrospektivnu izložbu imala je 1938. u Umjetničkom paviljonu u pedesetpetoj godini života, zatim, onu revitalizirajuću, autora Željka Sabola u bjelovarskom Muzeju 1969. te, zatim, dvije retrospektive u samo dva desetljeća: prva, 1996/97., autorice Đurđe Petračević Klaić i ovogodišnja, autorice Jasminke Poklečki Stošić u suradnji s Ivankom Reberski. Ne znam umjetnika koji je imao takvu čast! Kada tomu pridodamo i sjajnu autorsku izložbu Leonide Kovač u Muzeju arhitekture 2007. Zelene vrpce: Samoreprezentacijski radovi Naste Rojc i Stjepana Lahovskog iz zbirke dr. Josipa Kovačića, onda je sasvim razvidno kako je posrijedi intenzivno, gotovo polustoljetno, traganje za Nastinim „skrivenim blagom“. A, sljedeći, sveobuhvatni korak, bila bi, po meni, njena monografija. Nasta ju je odavna zaslužila.

Stječe se dojam kako na interes za Nastino slikarstvo donkle utječe i Nastin životni stil koji se uklapa u današnji trend. Misli se, dakako, na njenu vezu s groficom Alexandriom Mariom Onslow s kojom je provela 30 godina, iako je bila udana za Branka Šenou. Mislite li da ta činjenica doprinosi današnjoj popularnosti njena slikarskoga opusa?



NASTA ROJC I BRAK

O toliko spominjanome, formalnome, braku je napisala: „Mene je silno vuklo u Beč pa da pokušam slikati sada slično kao Sargent, velikim kistovima (1907. vidjela je njegova djela na venecijanskome bijenalu, op. D. A.). Znala sam da su se naše materijalne prilike uvelike pogoršale time što je tata napustio zvanje i gospodarstvo narodnoj stvari za volju. Slutila sam da će opet biti borbe i žao mi je bilo doći sa tim zahtjevom. Otac mi je predložio da se radije udam i napustim studije, ali ja sam za se brak drugačije zamišljala no što ga obično ljudi zamišljaju, te rado pristala da učinim ocu veselje, ali uz uvjet da se u mom životu baš ništa ne promijeni, te da se moj brak ograniči na ceremoniju u crkvi bez promjene imena ili ikakve druge promjene. Ne želim se prodati nikomu, niti mom poštovanom prijatelju koji je već jednom igrao ulogu zaručnika, već želim ostati čovjek, imati zvanje koje će mi ispunjati život i zaslužiti sama svoj kruh. (...) Među nama po mojoj želji taj brak ne smije biti brak. Moja teška bolest bila mi je za to dobra obrana, a ruka pomoći si međusobno. Teškim srcem, radi sebe pristala sam na taj neugodni, opasni korak, a za nagradu obećao mi je otac da će mi pomoći doći do svog ateljea...“ - Quid pro quo!

Koliko znam, Nastina popularnost među kolekcionarima nikada nije prestala, a, svakako, nije bila nadahnjivana jedino njenom homoseksualnošću. Naime, Nasta je naslikala, nacrta, izjetkala i izmodelirala najmanje tisuću djela, a nerijetko su joj izložbe bile, doslovce, rasprodane. Na Jadranu je upoznala ženu svoga života - Miss Onslow, odlikovanu bolničku časnicu iz Prvoga svjetskoga rata. Gospođa O. u Korčuli je dala izraditi jahtu Festina lente s kojom su obišle Jadran i Mediteran (jedanput čak i u društvu Oskara Kokoschke nakon njegova ljubavnoga kraha s Almom Mahler).

CIJENJENA I POPULARNA

U Engleskoj, pak, ženska su prijateljstva između dva rata bila prilično moćna. Nasta je ondje jako puno radila - i zaradila. Naslikala je brojne portrete i održala zapaženu samostalnu izložbu. Vlastitom je zaradom za svoju prijateljicu i sebe sagradila kuću na Rokovu perivoju koju je sama projektirala. Dakle, bila je plodonosna umjetnica čiji rad je publika cijnila. Je li joj podilazila? Jest, kao i svaki umjetnik koji želi biti svoj i zaslužiti kruh vlastitim rukama. Međutim, istodobno, Nasta se svojim prešućivanim, angažiranim, osviještenim stvaralaštvom neprestance borila za umjetničku slobodu, ne pristajući na malograđanštinu i licemjernu podjelu na „muško“ i „žensko“ slikarstvo. Jesmo li danas manje malograđani i licemjeri pa da joj samo zbog toga „vraćamo“ popularnost? Ne bih rekao.

Otkriva li glasoviti Autoportret u lovačkom odijelu (figura u poluprofilu, s puškom na desnom ramenu) samosvjesnu ženu čija su shvaćanja daleko ispred vremena u kojem živi? Ne usudim se tuđim djelima pridavati značenja i moći koje im ni sam njihov autor nije otvoreno dao. To mogu priučeni kolumnisti i skribomani. Mene više zanimaju djela koja u svojim tekstovima i predavanjima o Nasti Rojc obrađuje Leonida Kovač, kao npr. Ja borac, 1914., Naše doba, 1928. i sl. Autoportret koji spominjete, kuriozitetan je po tome što se Nasta naslikala u muškome odijelu, čak štoviše - u lovačkome odijelu, duboko dirnuvši time u „mušku stvar“. Kako je

tada bila u dobi 29 godina, držim kako ju je i u taj inspirativni „eksces“ uvukao tek korijenski aktivistički inat.

Nasta je bila poznata po slikanju portreta. Sa stajališta struke, smatraju li se njeni portreti uspješnijim dijelom njena slikarskoga opusa?

Dobroga slikara, kakva je Nasta bila, možete prepoznati i na manje zahtjevnim zadaćama. Već i sama Nastina žudnja da nakon posjeta venecijanskom Biennalu 1907., nakon što je vidjela djela britaniziranoga Amerikanca Johna Singera Sargenta, slika portrete „svojim širokim kistom“, dovoljno govori o zasićenosti akademskom kanonikom i traženju izlaza iz toga besplodnoga labirinta. Nasta je i u životu i u umjetnosti tražila „nešto drugo“ – više, mnogo više nego mnogi drugi.

SMRT LIJEPOME

Vidio sam mnogo njenih sjajnih, briljantnih, portreta (neke sam i atribuirao), koji su, ipak, samo jedan segment njena stvaralaštva. Na drugoj, teoretičarima i dijelu struke neusporedivo intrigantnijoj strani, stoje djela kakvo je, primjerice, ono amblematsko iz 1928. na kojemu u frenetičnom vrtloženju „svećenici, komunisti, prostitutke, anarhisti, vojnici, pin-up djevojke, umjetnici, topovske cijevi, aktivističke parole, slikarske palete, negroidni kerubini, tenkovske gusjenice, srpovi i čekići, Biblije, odrezane uši“ čine Naše doba - Smrt lijepome, Živjela korupcija, Živio nered, Konac umjetnosti, Dolje inteligencija, Komunizam destrukcija, Mirovni pakt, Peace i još štošta – piše na naslikanim papirićima koji lebde nad potocima krvi.

Svojevremeno ste i vi postavili njenu izložbu. Kojim ste se kriterijima vodili pri odabiru njenih slika?

Postavio sam dvije izložbe Nastinih djela, obje zahvaljujući dr. sc. Josipu Kovačiću iz Zagreba, vlasniku većine tada izlo-

BITKA ZA RAVNOPRAVNOST

Nasta je bila nonkonformist, prezirala je konzervativizam i malograđanštinu i o tomu je u svojim pismima iz Engleske i Škotske detaljno pisala: „Danas je Miss. O. umorna pa smo ranije prekinule put i doista polako vozile 25-30 milja na sat. Auto za autom nas je prestizao, većinom dame šofiraju, po dvije kao i mi, i po jedna i po 4 bez muževa, koji valjda dotle moraju negde raditi da zasluže što taj šport stoji. (...) Dame uživaju ovde veliku slobodu, podpunu ravnopravnost u svemu, pa uslijed športskog života vidiš ih mnogo u hlačama svakojake vrsti, al uvijek se oblače s ukusom i lijepo češljaju odrezane kose i fino se ponašaju i dobro izgledaju. Nikomu ne upane u oči ako dama, bila mlada ili stara putuje sama bez šofera u autu, stavi auto u garažu, uzme sobu u 'Innu' (hotel na selu ili uz cestu) i odputuje drugo jutro.“ Možemo li zamisliti bolje prizore za nadahnjivanje borbenoga srca djevojke iz „blatnoga i prašnoga mjestanca Bjelovara“ koja je iz inata „okapala kukuruz, pilila i cijepala drva, kosila po žarkom suncu do umora, orala po kiši s volovima i konjima“ ili, pak, sudjelovala u „tučnjavama do krvi za ženska prava. Najmanja i najmlađa u razredima, prezirala je muške drugove zbog toga što su glupi i kukavice i dokazivala im je rukopipatelno da jače i veće tijelo ne vrijedi u tučnjavi, koliko odvažan, brz, junački duh!“

ženih djela. Ideja je bila jednostavna i neambiciozna: izložiti što više do tada u Bjelovaru neizlaganih djela i aktualizirati ideju Zavičajne galerije. Zahvaljujući tim izložbama, kao i zalaganju g. Albanežea na aukcijama, jedino sam uspio povećati fondus Nastina opusa u Gradskome muzeju Bjelovar. Eto, bar nešto.



ESEJ

GLAZBA IMA SNAGU KOJA ČINI LJUDE BOLJIMA

Glazba je svuda oko nas. U školi, u kući, na treningu, na ulici, u restoranu, čak i u našim snovima. Glazba je tolikim dijelom ispunila našu svakodnevicu da imam osjećaj kao da je postala našom građevnom tvari. Zamišljam note zapisane u našim stanicama... Čak i beba koja se tek rodi plače u određenom ritmu

LEA GEGIĆ, 2.H

Još od začeca počela nas je glazba pratiti kroz život. Bila je tu na našim najvažnijim životnim događanjima: rođenju, polasku u vrtić i školu, rođendanima, pobjedama, prvim ljubavima, vjenčanju, smrti. No glazba nije prisutna samo u takvim trenucima. Ona će nam uvijek pružiti bezuvjetnu podršku. Raznolikost tonova čini glazbu prigodnom za svaku situaciju. Njena ljepota pogotovo je vidljiva u teškim trenucima.

UZ NJU JE SVE LJEPŠE

Više nego jednom glazba me izbacila iz okova tuge, očaja, razočaranja, povrijeđenosti, ljutnje i boli. Pomoću tih slatkih zvukova uronila sam u svijet mašte i snova, najvećih želja koje su se tada činile tako stvarnima da sam imala osjećaj kao da stoje ispred mene. Shvatila sam da nisu nimalo nedostižne i krenula u njihovo ostvarivanje. Kad mi ponestane motivacije, odmah posežem za slušalicama ili CD-playerom. Postala je to automatska ljudska reakcija. Bilo tijekom pisanja domaće zadaće ili vježbanja u teretani, glazba uvijek



ubrizga dozu snage u moje tijelo i dušu. Glazba mi pogotovo pomaže prije važnih utakmica. Negativna nervoza pretvori se u pozitivnu tremu željnu pobjede, uspjeha, donošenja sreće svojoj ekipi... Glazba nas također tjera da stvari sagledamo iz drugačijeg kuta. Slomljeno srce može napraviti mnogo pogrešaka ako nije ispunjeno ljubavlju. Slušajući omiljene pjesme, njihova melodija ulazi u oštećene dijelove našega srca, smiruje nas i otvara nam oči. Pruža nam jedan potpuno drugačiji pogled na svijet. Stat ćemo i zapitati se: „Trebam li zaista to napraviti? Koje će biti posljedice?“ I tu leži snaga glazbe. Mnogi ljudi se protive sve većem slušanju glazbe među tinejdžerima. Govore da im ometa koncentraciju, odvodi ih na krivi put... Nemaju pojma koliko su u krivu. Današnji mladi pretrpani su obvezama, stresom... Što je to što ih čini tako poletnima i motiviranima i nakon svega? Glazba. Postoje dani kad me umor potpuno savlada i jedva skupljam snage za otići u školu, no onda poslušam nekoliko omiljenih pjesama. Sve postane ljepše. Ljudi oko nas, prostorija, priroda, predmeti, situacija... I mi sami. Dođem na nastavu sa smiješkom i ljubavno se odnosim prema kolegama. Potom se zapitam je li glazba zaista to što me oraspoložilo, motiviralo...?

DAJE SVE

Je li glazba zaista zamjena za prijateljsku ruku, rame za plakanje? Pitanje je previše subjektivno, no jedno je sigurno – ljudi su od davnina osjećali potrebu za glazbom, baš kao za socijalizacijom, hranom, vodom... Često mi je draže poslušati neku pjesmu nego popričati s prijateljicom. Glazba bezuvjetno daje i ništa ne traži zauzvrat. Ispunjava svaku moju stanicu snagom. Snagom za nove izazove, razočaranja, sretno trenutke, slomljeno srce, pobjede, poraze, iznenađenja... Snagom za životom. Snagom za postajanjem onakvom osobom kakvom sam oduvijek željela biti...

ZBOR X. GIMNAZIJE „IVAN SUPEK“

VIŠEGLASNO DRUŽENJE

Kad sam došla prvi put na probu zbora, osjećala sam se nesigurno, ali čim je ušla profesorica Alma Zubović, znala sam da dolazak nije uopće loša odluka. Njezina pojava zračila je odlučnošću i pozitivnom energijom. A opet, bila je opuštena i odražavala autoritet. Zbog tih osobina naše profesorice, probe koje su uslijedile bile su zabavne i radne istovremeno

DORA NOVAK, 4.B

Na početku probe zagrijali bismo glasnice raznim vokalnim vježbama, a potom bismo uzeli materijale i počeli čitati note pjesama s kojima nastupamo. Zbor se sastoji od prvog (višeg) i drugog (nižeg) glasa, točnije soprana i alta. Iako sve lijepo zvuči kada svaki glas zasebno pjeva svoju dionicu, prvi put kad obje dionice pjevaju zajedno, izgubimo se u

ritmu, tonalitetu i dinamici. Međutim, naša želja i volja bile su tako velike da bismo na kraju uspjeli otpjevati sve u harmoniji. Solisti imaju potporu cijelog zbora te smo ponosni na njih i njihov talent. Neki su od članova našega zbora svirači koji su završili osnovnu muzičku školu, srednju muzičku školu ili samo rekreativno sviraju.

BOŽIĆNI KONCERT

Spoj talenata svirača i pjevača stvara poseban doživljaj. Prvi, božićni koncert sastojao se od hrvatskih tradicionalnih božićnih pjesama i klasičnih internacionalnih božićnih pjesama („White Christmas“ i „Merry Christmas“). Zanimljivo je da su solisti većinom bili dečki: Ivan Periša koji je pjevao uz gitaru, bivši maturant Luka Bršić koji je svirao klavir i učenik 3. i razreda, Luka Novokmet. Nastupao je i Rock duo koji su činili Rok Mozbah i Fran Mihelin. Oni su pripremili rock klasike „Sve još miriše na nju“ Parnoga valjka i „Put ka sreći“ Gorana Barea. A Ida Hamer i Sandra Smiljanić svojim su nevjerojatnim pjevačkim talentima uspjele stvoriti predivan dojam svojim solo dionicama. Sandra Smiljanić također je odsvirala „Berceuse“ na flauti, a još jedan instrumentalni nastup imao je Tonko Marković koji je svirao Bachov „Preludij iz prve suite za violončelo u G-duru“.

SUPEKOVI DANI

Uz česte probe travanj 2014. brzo je došao, a naš zbor se potrudio nadmašiti sve prijašnje nastupe. „Odom radosti“ otvorili smo Supekove dane, a u instrumentalnim nastupima sudjelovali su: Sandra Smiljanić na flauti (G. Ph. Telemann: Sonata u F-duru, Largo i Allegro) i Tonko Markonić na violončelu (J. S. Bach: Sarabanda iz 1. suite u G-duru, BWV 1007). Na gitarama toga su dana svirali: Tomislav Gajski (J.S. Bach: Preludij u d-molu, BWV 999) i Mislav Grubišić s Klarom Justić koji su pratili svoju kolegicu u Jetovoj pjesmi „Are You Gonna Be My Girl“. Drugog dana, u srijedu, nastup je započeo neobičnim kanonom Ulia Führea „Django“. Cijeli taj dan bio je ispunjen zanimljivim točkama: Andrea Mikulić svirala je na harfi (J. S. Bach – M. Grandjani: Sarabane iz violinske partiteop. 45 no. 1 i Alph. Hasselmans: Chasseop. 36), Marta Sesar svirala je flautu (C. Chaminade: Concertino), Luka Vidović svirao je prekrasne skladbe za gitaru (I. Albeniz: Granada i F. Tarrega: Fantazija na temu iz opere „La Traviata“), hrabra Sandra Smiljanić odlučila se za solo izvođenje pjesmom „Impossible“ Shontellea i Dora Novak pjevala je svoju autorsku pjesmu „Saturday Evening“ u pratnji Ivana Periše na gitari. Za završnu svečanost treći dan profesorica Alma Zubović sa zborom izvela je „Lijepu našu“. Potom je

uslijedio Georg Draušnik na violini (Pugnani/Kreisler: Preludiumund Allegro). Mihael Vorel svirao je „Preludij u d-molu“ D. Poppera na violončelu. Solistica Anamarija Matić i gitarist Mate Ponjević ugodno su iznenadili svojim nastupom pjesmom „Pileddriver Waltz“ Artic Monkeysa. Luka Novokmet, Ivan Periša, Marta Sesar, Tomislav Gajski i Dora Novak ponovili su prijašnje nastupe. Za kraj, Ivan Periša otpjevao je i izveo na gitari pjesmu „Mirrors“ i na lijep način zatvorio Supekove dane.

Nakon svečanosti ravnateljica Željka Frković i gosti kolege iz prirodoslovne gimnazije Vladimira Preloga čestitali su nam na izvedbama. Posebno nas je razveselilo kad bi nas ravnateljica počastila slasticama u znak zahvalnosti i podrške za ono što smo uistinu učinili s ljubavlju za našu školu i ljubavlju prema glazbi.

MATURALNA ZABAVA

Osim toga, nagrada za sve probe i nastupe je zahvalnost zato što nekamo pripadaš. Druženja prije proba, tijekom pauza i nakon proba postaju stalna i nezaboravna. Iskorištavajući naše talente i prolazeći svi zajedno kroz najburnije doba našega života zajedno rastremo i sazrijevamo. Tako sve do dana kada službeno potvrdimo našu zrelost. Na maturальноj zabavi prošle godine u Westinu naši zborashi Ivan Periša, Anamarija Matić, Iva Levanić, Laura Kovač, Marijana Habuš, Kristina Knezović, Ida Hamer i Matea Rogić pjevali su solo himnu X. gimnazije u pratnji zbora i dirigentice profesorice Alme Zubović. Nakon toga zbor je kao i uvijek otpjevao „Gaudeamus igitur“, studentsku himnu. Ivan Periša opet je nastupao sa pjesmom „Mirrors“. U2-ova pjesma „With or Without You“ je posljednja pjesma koju je zbor pjevao na maturальноj večeri u solo pratnji Ivana Periše, Ide Hamer, Anamarije Matić i Ive Levanić. Na taj način sudjelovali smo u najvažnijem danu maturanata i tako uljepšali njihov naj-svečaniji dan kada se rastaju sa svojom gimnazijom, profesorima i prijateljima. Zbog toga je nama zborashima iznimno drago.

Sigurna sam da smo kroz nastupe učinili našu školu bogatijim, sretnijim i boljim mjestom. Kako su školske godine prolazile, upoznala sam mnoge ljude u zboru koje mogu zvati prijateljima. Ustrajnost i ljubav prema glazbi zajedničko je cijelom našem zboru. Ugodno je biti negdje gdje je zajedništvo najvažnija stvar. Više nisam nesigurna u sebe. U stjecanju samopouzdanja velikim dijelom mogu zahvaliti sudjelovanju u školskom zboru i odrastanju u sredini koja me u tome podržavala.



ŠENOVA I ZAGREB

14. studenoga, na rođendan Augusta Šenoa, posjetili smo arheološki muzej u sklopu radionice "Šenoa i Zagreb"



August Šenoa - detalj spomenika

Radionica je bila organizirana povodom zatvaranja izložbe numizmatičke zbirke Augusta Šenoa, otvorene točno godinu dana prije. Nakon razgledavanja impresivne Šenoine numizmatičke zbirke počeli smo s radionicom. Njen cilj je bio napraviti plan Gornjeg grada s označenim najbitnijim znamenitostima o kojima smo pripremili kratka izlaganja te ih nacrtali. O tim znamenitostima smo čitali ulomke iz "Zlatarevog zlata" u kojima ih je Šenoa opisao. Radionici je također prisustvovala Šenoina praunuka gđa. Jasmina Reis koja nam je pričala o Šenoi, o njegovom ocu koji je bio slastičar i o njegovom sinu čiji dnevnik još uvijek ima. To lijepo iskustvo upotpunilo nam je degustiranje kolača "biskupski kruh" koji su dan prije pripremili učenici O. Š. August Šenoa po receptu iz kuharice «Biskupski sladopek» od Augustova oca.

DA SE TINEJDŽERIMA OLAKŠA ŽIVOT

TEKST: ZVONIMIR ZORIĆ, 3.C

U knjižari Profil 30. siječnja 2014. održana je promocija knjige „Teen psiha“ Dubravke Miljković i Majde Rijavec na kojoj je bilo, na poziv knjižničarke Kasandre Molnar, desetak učenika 2c i 2e

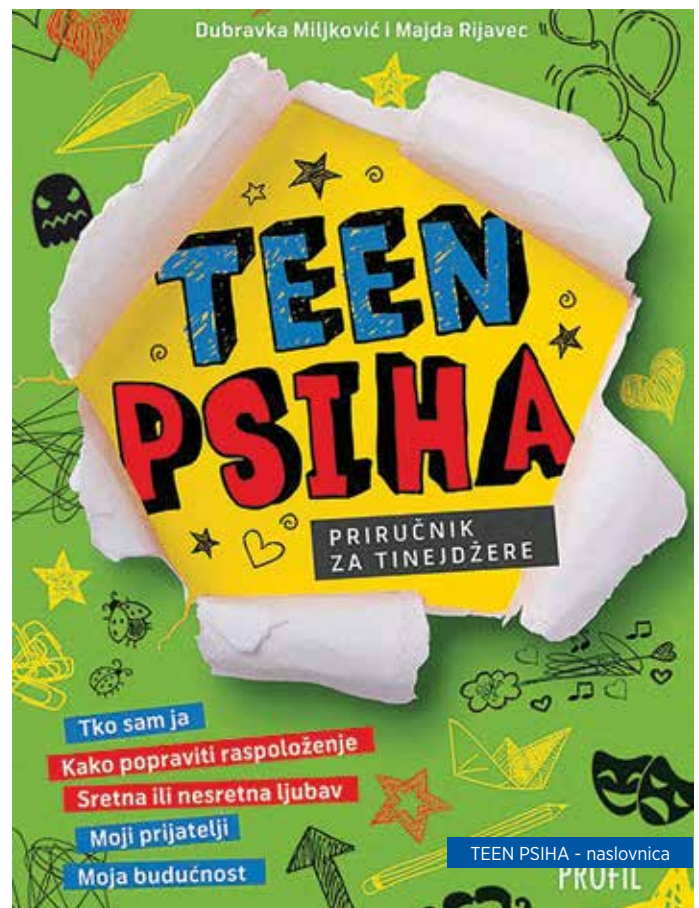
Knjiga „Teen psiha“ priručnik je za tinejdžere koji obuhvaća mnoge zanimljive teme s odgovorima na pitanja: tko sam ja, kako popraviti raspoloženje, kako steći prijatelje, kako ostvariti svoje ciljeve, u koga se (ne) zaljubiti, kako odgojiti roditelje te kako otkriti tajne budućnosti. Cijelo jedno poglavlje knjige posvećeno je školi i kako ju preživjeti. Ono obuhvaća teme učenja, motivaciju za učenje, te odnose učenika i profesora u školskoj sredini. U priručniku se nalaze vježbe i upitnici koji tinejdžerima pomažu da bolje upoznaju

sebe, da se oslone na vlastite snage i lakše riješe probleme s kojima se svakodnevno susreću.

Priručnik je namijenjen tinejdžerima, ali ga preporučam i roditeljima i nastavnicima kojima može poslužiti da se prisjete svojih mladih dana, teškoća s kojima su se suočavali i načina na kojih su ih rješavali. Svaki puta kada upute neku kritiku mladima ili ih proglase beskorisnim, nevaljalim i lijenima neka se sjete sebe i vremena u kojima su živjeli, ali i ponekog savjeta uvaženih, cijenjenih i posebnih osoba poput prof. Dubravke Miljković i Majde Rijavec iz priručnika „Teen Psiha“.

Autorice su ozbiljne, a ponekad za tinejdžere i teške teme, pisale s puno humora i jednostavnim stilom, svima razumljivim, a opet psihološki dobro razrađenim. Ovakav stil pisanja koji obuhvaća mnoge probleme i teškoće mogu imati osobe s velikim znanjem i pozitivnim stavovima prema današnjim generacijama mladih ljudi. Ova knjiga je poput savjetnika koja će vam uvijek biti pri ruci kada vam zatreba pomoć i utjeha.

Dubravka Miljković diplomirala je psihologiju i pedagogiju, a zatim magistrirala psihologiju i doktorirala pedagogiju. Radila je kao školski psiholog i pedagog, a zatim kao predavač na više zagrebačkih Sveučilišta. Njezina dugogodišnja suradnica, doktorica psihologije Majda Rijavec zaposlena je na Učiteljskoj akademiji u Zagrebu i već se više od deset godina bavi edukacijom iz područja psihologije. Održale su mnogobrojna predavanja, radionice i seminare s temama iz psihologije i pedagogije te su dobile brojne nagrade.



LEO VITASOVIĆ I FILIP MAYER

ŽIVOT U SVIJETU FILMA

Iako su se upoznali par godina prije početka srednje škole, njihova suradnja intenzivnije se razvijala tijekom srednje škole

TEKST: IVANA BEKAVAC-BASIĆ 2.A



Iz filma *Ljubav ili smrt s Kokom* (Antonio Parać) i *Marijanom* (Vanja Makrovinović)

Unatoč tome što Filip nije ljubitelj tehnologije, a Leo s druge strane uživa u njoj, zajedno čine savršen par za izradu kvalitetnog filma. To potvrđuju brojne nagrade i priznanja koja su zajedno osvojili, a najznačajnija je ona s Dubrovačkog festivala na kojem su dobili Nagradu publike i Nagradu za najbolji igrani film.

„Naš prvi amaterski film koji smo zajedno snimili zvao se *To nije rješenje*. Tada smo shvatili da, osim što dobro surađujemo, imamo mnogo zajedničkih tema i pogleda na svijet. Tada smo se neformalno dogovorili da ćemo od sada raditi zajedno na svim projektima. I sada, pet godina nakon toga, mogu reći da nam je to bila odlična odluka“, govori nam Filip o počecima njihove uspješne suradnje.

MLADI ZA MLADE

Marljivo surađujući stvorili su nekoliko filmova o kojima nam Filip govori: „Film koji nam je dao vjetar u leđa i kojima smo sami sebi priznali da radimo nešto dobro je film *Teške boje*. Njega smo napravili na ljetnim praznicima nakon završenog drugog razreda. Potvrda našem radu bile su nagrade s nekoliko dječjih filmskih festivala. S tim filmom smo prvi put shvatili ljepotu putovanja po festivalima i upoznavanja s ljudima sa svih strana svijeta. Tako da smo se povezali s filmskim inkubatorom Blank od kojeg sada možemo posuđivati genijalnu opremu za snimanje. Trenutno radimo na velikom projektu *Mladi za mlade* čiji je cilj osvijestiti ljude o problemima učenika iz učeničkih domova. Film će se uskoro početi prikazivati po nekim srednjim školama i fakultetima.“

Brojne obaveze u školi i izvan škole ponekad znaju biti stresne i svima je potreban odmor. „To nam je bijeg od svakodnevnih rutina i dosade u kojoj se baš ne znamo snalaziti najbolje. Vole me ljudi pitati oko moje inspiracije za pisanje

scenarija i pravljenje uloga. Još do sada nisam našao nikakav konkretan odgovor, možda baš zato što ga i nema. Kroz naše čudne glave, često u društvu neshvaćene, prođe mnogo stvari. To su najčešće neka mjesta, ljudi koje smo upoznali, situacije u kojima smo se nalazili... I onda takve stvari iskoristimo pri stvaranju filmova na pravi način“, kaže nam Filip o svojim dosadašnjim iskustvima u filmskim vodama.

PUNO POSLA

Leo i Filip su osvojili i Nagradu za najbolju režiju, Najbolji igrani film i Najbolji film po izboru publike u Karlovcu 2014. Film *Teške boje* prikazivao se na festivalima u Danskoj, Albaniji, Srbiji, SAD-u (Hollywood i Minnesota), a ni brojne radionice i ostali radovi nisu prošli nezapaženo: „Radio sam televizijske reklame za hrvatske smartphoneove H18 i Noa, ovo ljeto snimao sam video kronike za Opuzen film festival za HRT3, vodim radionice za srednjoškolce i osnovnoškolce u zagrebačkom filmskom studiju Blank, ovo ljeto sudjelovao sam u Film Talent Campu u Odenseu u Danskoj gdje sam kao najmlađi sudionik predstavljao hrvatski film, snimao sam promotivni video za Sisak film festival, montirao sam igrani film *Crne mačke*...“ nabrojio nam je Filip sve svoje angažmane. Kao što je rekao irski dramatičar George Bernard Shaw: „Kad ima volje ima i načina“.



Leo Vitasović i Filip Mayer

PRIVATNI INTERESI, JAVNI PROSTOR

NAŠI SU UČENICI SUDJELOVALI U UMJETNIČKOJ RADIONICI

Galerija Miroslav Kraljević bila je u svibnju 2014. organizator međunarodnog interdisciplinarnog projekta „Likvidacija“ koji je pokrenula njujorška kustosica Sarah Lookofsky 2013.

LUKA BAKOVIĆ, MILJENKO LOVRE TRUTINA, KARMEN FARAC

Cilj ovog međunarodnog projekta u kojem su, uz GMK uključeni i Centar za suvremenu umjetnost Stacion u Prištini te Europski institut za progresivnu kulturnu politiku u Beču, jest osvijestiti javnost o problemima privatizacije javnog prostora i/ili vidljivošću privatnog unutar onog što je bilo i što bi trebalo biti javno.

TEŠKO STANJE U DETROITU

U sklopu međunarodnog projekta „Likvidacija“, kustoski tim galerije „Miroslav Kraljević“ (Ana Kovačić, Lea Vene i Sanja Sekelj) organizirao je radionicu za srednjoškolce koja je održana od 29. do 30. svibnja 2014. godine pod vodstvom umjetnice Dine Rončević. Cilj radionice bio je približavanje procesa privatizacije mladima te shvaćanje posljedica koje taj proces donosi kroz kreativne prezentacije i rad na terenu. Posebno zanimljiva bila je diskusija o stanju u američkom gradu Detroitu. Upoznati smo s ekonomskom, infrastrukturnom i demografskom situacijom u gradu Detroitu gdje se, otkako je proglašen bankrot, financijsko stanje grada sporim koracima oporavlja. Ipak, to je samo jedna strana priče jer se siromašniji dio stanovništva Detroita (većinski afro-američko stanovništvo) zapostavlja zbog obnove i razvoja dijelova grada u kojima žive bogatiji stanovnici. Također se

gentrifikacijom stvaraju nova naselja, pritom brišući stara, kako bi se stvorilo prostora za nove, bogatije ulagače. Ali situacija u Detroitu nije nužno loša, uzme li se u obzir da kroz nova ulaganja grad unosi nove izvore zarade. Jedino pitanje koje preostaje je: koliko je uprava zaslužna za stanje stvari i koliko su spremni preuzeti odgovornost?

TREBA BITI AKTIVAN

Zanimljivo je bilo proučiti kako se odvijaju privatizacijski procesi u samom Zagrebu na primjeru Cvjetnog trga, gdje je održan završni dio radionice. U razgovoru s umjetnicima i stručnjacima saznali smo sve o dugotrajnim prosvjedima protiv gradnje podzemne garaže i shopping centra na ovoj atraktivnoj lokaciji te što je uopće dovelo do prosvjeda. Diskutirali smo i o spornim točkama vezanima uz samu izgradnju kao i manipulacije zakonom i urbanističkim planovima ne bi li se pogodovalo bogatom pojedincu.

Radionica je bila izuzetno zanimljiva i korisna za shvaćanje problema privatizacije u suvremenom društvu te nas je potaknula da na drukčiji način pristupimo problematici interveniranja u javni prostor. Smatramo da ćemo ubuduće moći aktivno sudjelovati u nastojanjima da se javni prostori sačuvaju za građane, a ne za privilegirane pojedince.



GOVOR U ČAST RAVNATELJICI

MOJ JE ŽIVOT BIO DIVAN

TEKST: LJERKA JURKIĆ, PROF.

Ovih mi dana na um padaju neke Andrićeve refleksije poput: „Žao mi je čovjeka. Ljudi su nama potrebni i nikako se, nikako ne može živjeti bez opraštanja. Živite i borite se kako najbolje umijete, molite se Bogu i volite ovu prirodu... ali najviše volite ljude, često im pomozite i uvijek ih požalite, jer su nam svi ljudi potrebni.“

Upravo u ovim riječima nalazim našu Rosu koja je uvijek i svima, pa i onda kada nam nije bilo pravo, htjela pomoći. Ovih smo se dana u školi također prisjećali i nekih njenih rečenica. U jednom od posljednjih razgovora s njom rekla mi je: „Moj je život bio divan. Meni je Bog dao sve što je mogao dati! I zato nemojte žaliti za mnom!“ Stoga, draga Roso, ovo zapravo nije oproštaj! Jer svi su hodnici i sve učionice naše Desete prepuni tvoga prelijepog duha! Ne možemo ti reći „zbogom“ jer svi su tvoji snovi i sve vizije utkani u naše. Bila si nam jedinstven dar jer s tobom ništa nije bilo obično i kraj tebe nitko nije bio nevažan!

Možemo samo reći „HVALA“ što si sve tako nesebično i uporno dijelila s nama! Hvala što smo mogli živjeti s jednom tako jednostavnom, a tako dubokom osobom, NAŠOM ROSOM!



SURADNIK I PRIJATELJ

UVIJEK JE BILA SPREMNA POMOĆI

ZLATKO STIĆ, RAVNATELJ PRIRODOSLOVNE ŠKOLE VLADIMIR PRELOG

„Rosa je bila veliki čovjek, s razumijevanjem za sve oko sebe i uvijek tu, spremna pomoći kome je god pomoć trebala, u bilo kojem trenutku“ tim nam je riječima gospodin Stić, ravnatelj Prirodoslovne škole Vladimir Prelog opisao pokojnu ravnateljicu i njegovu blisku prijateljicu, Rosu. Ističe da je uvijek bila tu za njega kad je trebao pomoć ili savjet. „Bila je primjer pravog ravnatelja. Znala je voditi ljude, biti im prijatelj, pomoći im, a uz sve to i držati red. Zanimljiva Rosina navika je bila da je uz sebe uvijek imala poklone. Nju nije mogao iznenaditi susret s nekim koga dugo nije vidjela, koga dugo neće vidjeti ili susret s nekim tko joj je jako drag. Uvijek je bila spremna“. U početku druženja s Rosom gospodina Stića zvali su „mali od ravnatelja“ jer je ravnateljem postao u trideset prvoj godini. On je bio taj koji je vozio nakon svih fešti, išao po cigarete i slično. No, stariji ravnatelji, uključujući i Rosu uvijek su mu pomagali. Rosa je sudjelovala u osnivanju Udruge ravnatelja, zajedno su organizirali razne humanitarne akcije: „Čistili smo školu u Pakracu nakon Bljeska, slali smo pomoć u Bosnu i Orašje...“ prisjeća se gospodin Stić i govori nam da su tada vremena bila drugačija i da su se svi puno više družili. „Svaki tjedan smo se nalazili. Kad smo imali problem zvali smo jedni druge, Rosi se nikad nije bilo teško naći sa mnom u bilo kojem trenutku i priskočiti mi u pomoć. Rose ću se sjećati dok sam živ, njezinih simaptičnih gafova i njene smirenosti.“

Rosa je voljela Dobrišu Cesarića

Slap

*Teče i teče, teče jedan slap;
Što u njem znači moja mala kap?*

*Gle, jedna duga u vodi se stvara,
I sja i dršće u hiljadu šara.*

*Taj san u slapu da bi mogo sjati,
I moja kaplja pomaže ga tkati.*

Rosina kap pomogla je tkati slapove naših života.

LIJEPA GODINA U ITALIJI

Kada sam prije nešto više od godinu dana sjela u avion te krenula prema malenome gradiću na jugu Italije, nisam mogla niti sanjati kako će se moj život promijeniti

TEKST I FOTO: MIHAELA ANTOLKOVIĆ 4.G



Prije tri godine ušla sam nesigurna u X. gimnaziju "Ivan Supek". Nisam bila sigurna u što se točno upuštam, nisam poznavala nikoga i nisam bila sigurna jesam li spremna na školu u potpuno novome gradu i novome okruženju. Odlučila sam se za dvojezični program opće gimnazije i nakon što sam prošla prijemni ispit te bila među prvih pet dobila sam dodatnu motivaciju. Dvojezični program mi se svidio zbog mogućnosti polaganja Cambridge ispita koji ti mogu otvoriti vrata britanskih i irskih koledža, ali pripremaju i na jedan drugačiji režim, drugačiji način učenja. U početku mi je to zadavalo malo muka i bilo je teško prilagoditi se na tu promjenu, no s vremenom engleski mi je postao kao materinji jezik, ne mogu više naći razliku između usmenog ispitivanja i testova na engleskom i onoga na hrvatskom jeziku.

ENGLESKI ISPIT

Nastava na engleskom jeziku pripremala je mene i moje prijatelje iz razreda na IGCSE ispite. Svi smo se odlučili da ćemo položiti IGCSE ispit iz engleskog jezika za koji smo se pripremali na fakultativnoj nastavi, kroz rješavanje prijašnjih ispita te raznolike diskusije i debate na tim satovima. Profesorica Crnić nas je sve veoma dobro pripremila te smo svi prošli ispit. Neki su se odlučili na polaganje i drugih predmeta poput fizike, kemije ili sociologije, dok su

drugi zadovoljeni samo certifikatom iz engleskog jezika jer ne ciljaju na sveučilišta izvan Hrvatske.

Budući da sam dvije godine uz engleski učila i talijanski jezik, poželjela sam na deset mjeseci otići u Italiju. Tih deset mjeseci su prošli u trenu i proživjela bih ih još tisuću puta. Odlazak na samu razmjenu i priprema svih dokumenata te prolazak svih selekcija nije bio nimalo lak zadatak za mene, ali sam bila odlučna i ustrajna u svojim planovima i željama. Uz podršku mojih roditelja te moje razrednice, uspjela sam ostvariti svoju želju.

TEŠKI POČECI

Talijansko školstvo se u mnogo čemu razlikuje od hrvatskog. I dalje ćete naići na raznolike prepreke i probleme u administraciji, ali Talijani su velikodušan narod te uz topli osmijeh i "buon giorno" rijetko tko vam neće pomoći. Naravno da sam prošla kroz fazu gdje sam razmišljala o povratku u Hrvatsku, gdje mi je nedostajao Zagreb, moja škola, moji prijatelji, naša hrana, način na koji se nešto radi kod nas, ali s vremenom sam naučila da je to druga kultura koja je jednako zanimljiva i vrijedna kao i ona u kojoj sam rođena te je talijanska kultura i život također postala moja. U školi je bilo teško, ja nisam znala talijanski, profesori nisu znali engleski i prvih dva mjeseca nismo nikako mogli na zelenu granu, ali s vremenom sam poznavala sve bolje i bolje jezik te je sve postajalo lakše. Nisu mi ugađali i tretirali su me kao najnormalnijeg učenika svoje škole, pisala sam sve ispite te usmeno odgovarala, ne mogu reći da sam imala neke posebne povlastice, ali drago mi je zbog toga, mogla sam bolje proživjeti i doživjeti njihov svijet. Odlučila sam se na posjet svojih talijanskih prijatelja i moje talijanske obitelji već ovog prosinca i jedva čekam da ponovo vidim sve te ljude koji su mi uljepšali tih godinu dana.

PROTIV PREDRASUDA

Odlazak na razmjenu potaknuo me da razmišljam o studiju izvan Hrvatske te u prosincu polažem C1 certifikat talijanskog jezika kako bih se mogla prijaviti na neka talijanska sveučilišta. Promijenila sam se tijekom i nakon same razmjene jer vam se jako puno predrasuda u potpunosti poništi. Svi mi mislimo kako su Azijati tihi i povučeni, vjerujte mi, mogu pričati sto na sat samo im treba malo više vremena da se otvore; Talijani koji stalno bez veze lamataju svojim rukama, svako to lamatanje znači nešto, iznenadili biste se da je moguće komunicirati samo tim njihovim znakovnim jezikom, bez govora; Nijemci nisu uštogljeni, ne, ne, nikako, vjerujte mi, i oni znaju tulumariti kao i mi Balkanci. Sve su to neke predrasude koje sam i ja imala prije odlaska na razmjenu, tj. još više njih, s vremenom sve to nestane.

Željela bih da svatko od vas barem jednom u svom životu iskusi ovako nešto, ili u srednjoj školi ili na fakultetu. Promijenit će vam život, donijeti pregršt lijepih iskustva, upoznat ćete ljude iz cijelog svijeta, a neka prijateljstva ostat će vam za cijeli život.

PARIZ

Što biste vi rekli da dobijete priliku provesti tjedan dana u jednom od najpoznatijih, najljepših, najromantičnijih i najrazvijenijih gradova, ne u Europi, već u cijelom svijetu? Pitali bi kad krećemo, eto što bi rekli. Za sve se pobrinula profesorica francuskog jezika, naša prof. Papo i dok si rekao keks bio je 6. siječnja 2014.

TEKST I FOTO: PETRA ĐURĐEVIĆ, 2.B

KRUNJENJE KRALJEVA

Tog istog dana stigli smo u Strasbourg. Prošetali smo pješacom zonom od Katedrale do „Male Francuske“ –kako Francuzi zovu staru jezgru grada. Posjetili smo i glavni trg te tamo proveli 2-3 sata slobodnog vremena razgledavajući trgovine te promatrajući izgled ulica i kuća koje su sve bile uređene u duhu Božića. Uslijedila je večera i smještaj u hotel. Sljedećeg jutra našli smo se u Reimsu, glavnom gradu francuske pokrajine Champagne. Tamo se nismo dugo zadržali, ali prije nego što smo nastavili vožnju prema Parizu, razgledali smo katedralu u kojoj su se nekada krunili francuski kraljevi.

Bila je večer kad smo pristigli u Pariz. Svi smo bili umorni i gladni, ali smo se vrlo brzo razbudili kada nas je naš vodič Marko odveo do Velikog kotača, na trgu odmah iza vrtova Tuileries, iz kojega smo mogli vidjeti sva svjetla Pariza, pa i Eiffelov toranj koji je na puni sat počeo svjetlucati kao u nekakvoj bajci. Uzdasima divljenja nije bilo kraja. Baš kad smo pomislili da večer ne može postati ljepša, autobus nas je ostavio ispred velikog vidikovca koji ima izravan pogled na Eiffelov toranj. Bilo je čarobno.

ZRCALA I SVJETLA

Sljedeća tri dana proveli smo razgledavajući sve moguće znamenitosti grada, učeći o njegovoj prošlosti i upoznavajući se s njegovom sadašnjošću. Posjetili smo crkvu Notre-Dame i crkvu Saint Chapelle čiji su nas vitraji zajedno sa zlatnim interijerom ostavili bez daha. Saznali smo ponešto i o cijjenjenim sveučilištima u Parizu sa Sorbonneom na čelu, šopingirali smo po aveniji Champ-elysees, vozili smo se brodom po rijeci Seini i još puno toga. Drugi dan je bio najbolji. Dan smo započeli poludnevnom izletom u Versailles. Zlatna palača okružena je desetcima zgrada, s velikim, zelenim vrtovima na svojoj južnoj strani i preko 300 prostorija unutar palače. Svaka prostorija ukrašena je najskupljim umjetninama, bogatim bojama i zlatnim detaljima. U palači se nalazi i Hala zrcala koja vas jednostavno očara, a u sporednim hodnicima naići ćete na stolove s raznim suvenirima, među kojima je i čokolada tako ukusna da ju je i sama Marie Antoinette mogla pojesti.

Podne smo proveli na drugom katu Eiffelovog tornja upijajući veličanstveni pogled, a navečer smo se popeli na Montmartre i uživali u prizoru Pariza po noći. To čak i nije sve. Svaki smo dan dobili 4 ili 5 sati slobodnog vremena kako bi mogli samostalno istraživati. Neki su bili avanturisti te su se, nakon pomnog planiranja uz kavu u francuskim kafićima, uputili podzemnom željeznicom u udaljenije dijelove grada

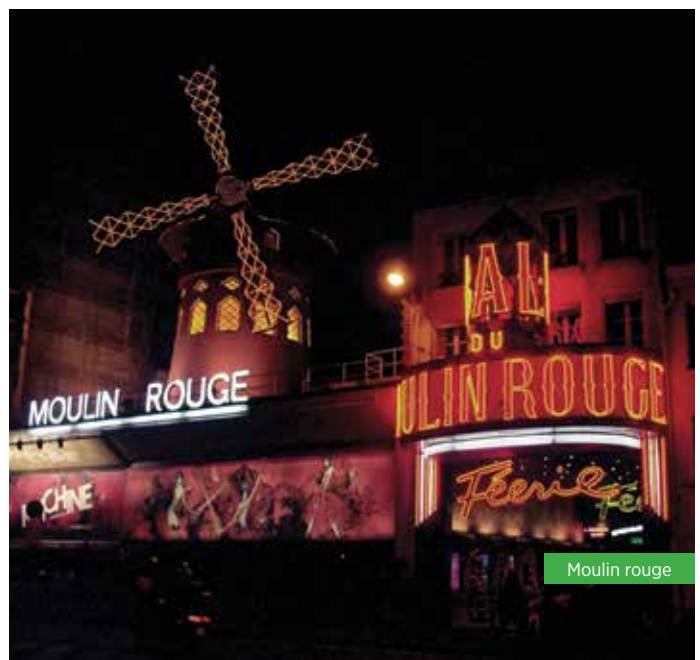
kako bi posjetili razne muzeje, knjižare i druga mjesta koja su ih zanimala. Drugi su pak harali pariškim dućanima, suvenirnicama i restoranima ili su jednostavno sjeli i popili kavu uživajući u opuštenom francuskom ambijentu.

TORTA OD SIRA

Za mene je prostranost grada bila zastrašujuća, ali u isto vrijeme i očaravajuća. Lutala sam pariškim ulicama, bila pratnja prijateljicama u modnim dućanima i svaki dan sam uživala u torti od sira – to čudo je savršeno! Priznajem, pomalo jesam čudna biljka. Na primjer, pri posjetu muzeju Louvre svi su tražili sliku MonaLise, dok sam ja samostalno odšetala na drugi kat i uživala u promatranju raznih slikarskih portreta od 14. do 19. st. Također, jednom prilikom sam testirala svoje znanje francuskog jezika i upitala sam par Parižana za upute kako doći do najbližeg McDonald'sa. Bila sam tako ponosna na sebe kad sam ga pronašla! Svaku večer večerali smo u istom fastfood restoranu, a zadnju večer smo okusili pravu francusku večeru u jednom otmjenom restoranu s domaćim jelima. Kasnije te iste večeri smo se našli u busu spakirani i tužni jer napuštamo taj mali djelić raja. Ujutro zadnjeg dana došli smo u München gdje smo razgledali katedralu, Karlsplatz te dobili sat vremena slobodno na Marienplatzu. U tih sat vremena odgledali smo kratku lutkarsku predstavu za djecu, rasplesali se na svirku uličnih svirača, pokupovali još par suvenirira i krenuli za Zagreb.

DOBRO ISKUSTVO

Upoznali smo nove ljude, francusku kulturu i povijest... Testirali smo sami svoje sposobnosti snalaženja. Vratili smo se iskusniji i s proširenim znanjem. Bili smo pohvaljeni od naših profesorica, vozača i vodiča da smo bili odlična i mirna grupa s kojom se lako moglo surađivati. Na kraju bih se željela zahvaliti našim profesoricama prof. Papo i prof. Talargić koje su nam bile pratnja, našim vozačima koji su nas svugdje dovezli na vrijeme bez ikakvih problema i našem dragom Marku, vodiču za sva vremena. Hvala im što su bili uz nas, što su udovoljavali svim našim željama i što se nikad nisu požalili iako im vjerojatno nije bilo lako sedam dana čuvati četrdesetak živahnih tinejdžera.



Moulin rouge

STO PRAŠKIH TORNJEVA

U travnju bili smo u tom bajkovitom glavnom gradu Češke



Jedan od mnogih tornjeva

Putovanje prema Pragu trajalo je deset sati, ali u Pragu smo se osjećali kao kod kuće. Ulice i dućani činili su nam poznati, ali i potpuno nepoznati. Izlazeći iz autobusa stupili smo na predivne, široke, kamene ulice Praga i krenuli prema glavnom praškom trgu, Trgu sv. Vjenceslava. Praćeni lijepim vremenom, obasjani praškim suncem i sa sjajem u očima stigli smo u središte života i zabave grada. Trg sv. Vjenceslava (izvorno Vaclavove namesti) bio je prepun turista svih dobi i iz raznih dijelova svijeta. Tada smo stigli Prašne brane, tornja koji je u srednjem vijeku bio jedan od ulaza u grad. Izgrađen od tamnog kamena i bogato ukrašen, a činio je središte praškog glavnog trga.

OD PRAŠNE BRANE DO BURGERKINGA

Od Prašne brane krenuli smo prema jednom od astronomskih čuda Praga – praškom astronomskom satu iz 15. stoljeća. Bogat mnogim detaljima i zlatnom bojom, ovaj sat mjeri vrijeme, dane, mjesecne mijene i pokazuje znakove zodijaka, a najveće smo iznenađenje doživjeli u puni sat kad je počeo zvoniti i započela je predstava figura 12 apostola. Nakon mnogo fotografiranja i divljenja centru Praga, krenuli smo prema staroj židovskoj četvrti i židovskom groblju, nastavili dalje sve do rijeke Vltave koja je bila obasjana predivnim sunčevim zrakama.

Vodič nam je potom pokazao jeftine restorane s tradicionalnom češkom hranom. Mnogi su odlučili probati praške specijalitete, dok su drugi ipak više vjerovali McDonald'su i Burgerkingu. Puni želudaca krenuli smo u samostalnu pustolovinu Praga, obilazeći štandove, suvenirnice, kafiće i dućane. Ondje je bilo mnogo hrvatskih prodavača koji su

hvalili grad i usmjeravali nas kad bismo se izgubili. S kavom iz Starbucksa u jednoj ruci i fotoaparatom u drugoj, divili smo se predivnoj arhitekturi i uspoređivali grad s našim dragim Zagrebom!

Nakon 5 sati slobode svi smo se sastali kod Prašne brane i autobusom krenuli prema hotelu Olympic udaljenom 10 minuta vožnje od samog centra grada. Zbog iscrpljenosti i umora od cjelonoćnog putovanja i obilaska odlučili smo tu noć ostati u hotelu. Razrednice su rano zaspale, a pred nama je bila cijela noć zabave (neke je stvari bolje sačuvati za sebe i ostaviti u tajnosti).

ODLAZAK IZ BAJKE

Drugi dan obišli smo jedan od najljepših dvoraca, Hradčane, prešli preko rijeke Vltave predivnim Karlovim mostom s 30 kamenih kipova. Mnogim šarenim ulicama stigli smo i do muzeja Franza Kafke i Lennonovog zida gdje smo se svi fotografirali, a završili smo obilaskom jedne od najljepših svjetskih katedrala – Katedralom sv. Vida. Obilazak Praga ne bi bio potpun da nismo stali u jednoj od mnogobrojnih pivnica i probali praško pivo. Ostatak dana proveli smo kupujući poklone za svoje najbliže i potom se spremili za disko gdje su za nas organizirali Croatianparty. Zaplesali smo s razrednicama, a nakon diska smo se družili u hotelu.

U ponedjeljak umorni i tužni odjavili smo se iz hotela. U Beču nas je k tome još ispratila i kiša. Prag je definitivno jedan od najljepših i najbajkovitijih gradova. Zovu ga gradom stotinu 100 tornjeva, a vi imate osjećaj da se nalazite u središtu Andersenove bajke i da ćete tamo živjeti sretno do kraja života!

**KAMP „KARAWANE IN DIE ZUKUNFT“ U ISTANBULU,
GOETHE-INSTITUT, KOLOVOZ 2014.**

ISTANBUL

Početak svibnja Rok Mozbah i ja prijavili smo se za kamp u Istanbulu, u organizaciji Goethe-Instituta te uz veliku pomoć naše drage profesorice njemačkoga Liljane Skenderović, koja je uložila mnogo truda da se to i ostvari. Hvala!

FRAN MIHELIN, 3. D

Kamp je trajao 12 dana te je bio organiziran za mladež iz cijele Jugoistočne Europe. Prošli smo bez mnogo problema te smo jedva dočekali dolazak na Pleso. Već u zračnoj luci upoznasmo se s ostalim Hrvatima i Hrvaticama koji bijahu prijavljeni. Osobno, to mi je bio prvi let u životu i mogu reći da je bio itekakav doživljaj. Možda je najbolji dio tih dvanaest dana bio kad smo dobili hranu u avionu (Turkish Airlines zna kuhati, a uzbuđenje čini svoje).

Čim smo stigli u Istanbul, bijasmo podijeljeni po spavaonicama: u jednom dijelu grada djevojke, u drugom mladići. Dečki su spavali u internatu koji je osobno pohađao Sulejman Veličanstveni – Capa, a cure u internatu Vefa Lisesi.

Nakon toga smo raspoređeni u razne skupine prema našim interesima, npr. plesna grupa, glazbena grupa, radiogrupa, grupa za film, dizajn itd. U svakoj od tih skupina održavale su se cjelodnevne radionice. Rok i ja bili smo, naravno, u glazbenoj radionici pod vodstvom trojice mentora (Fabio, Michael i Sandro). Svaki mentor vodio je svoju skupinu, a svaka je imala i drugačiju zadaću. Mi glazbenici, zajedno s Fabiom, skladali smo pjesme, pisali tekstove pjesama te na posljetku sve to povezali putem programa Cubase. Osim radionica, išli smo i u razgledavanje lijepoga i velikoga grada, tako da smo svi posjetili poznata mjesta poput Aja Sofije, Ahmedije, glavnog trga Eminönüa, Velikog pazara (bazara) i jednog od manjih pazara. Osim toga, vozili smo se brodom po Bosporu, između Europe i Azije, a nakon toga otišli u obilazak trga Taksim. Uvježbali smo i „flashmob“ koji smo izveli na trgu Eminönü. Zadnjih dana imali smo predstavljanje onoga što smo radili na zanimljivim radionicama. Na prezentaciju su došli i mnogi ugledni ljudi iz zemalja Jugoistočne Europe, a nakon toga bijaše nam posluživana ukusna turska hrana i mnogi njihovi specijaliteti.

Moj je konačan dojam o ovom kampu odličan! Upoznao sam mnogo ljudi s kojima sam i dan-danas u kontaktu te se međusobno posjećujemo. Osim novih prijatelja, upoznao sam i jednu sasvim drukčiju kulturu od naše.

Kamp „Karawane in die Zukunft“ pružio nam je nezaboravno iskustvo koje ćemo pamtiiti do kraja života.



IDEM PRONAĆI SAMU SEBE:

MOJA RAZMJENA U MEKSIKU

Prije godinu i pol ja sam spakirala kofer, stavila sve ono bez čega sam mislila da ne mogu preživjeti u 23 kg i otišla na drugi kraj svijeta potpuno sama

TEKST I FOTO: PAULA BREČAK 3.G

Imala sam 15 godina i pružila mi se prilika da odem na razmjenu učenika organizacije Rotary Youth Exchange u Meksiko na godinu dana. Nisam poznavala jezik i zemlju, pa čak ni kontinent, tada tamo nije postojao nitko na koga bih se mogla osloniti i kome bih mogla vjerovati. Čudno je da se ni jednom nisam premišljala.



Paula na Machu Picchu-u

PRVI PUT NA OCEANU

Cijeli proces od prijave pa do intervjua i mailova koji su mi nudili razmjenu, popratila sam tresući se i plačući od sreće. A ipak, kada bih rekla ljudima što se spremam napraviti, nitko mi nije vjerovao. Kako mogu sama otići; pa u Meksiko; pa na godinu dana... Sve se to čini vrlo nerealno, i meni više nego ikome. Prvi put sam shvatila što sam učinila kada sam bila u kući svoje prve host obitelji, ležala sam u krevetu tu prvu noć i kroz glavu mi je prolazilo jedino: „Pa što je meni ovo trebalo?“ Tu noć sam proplakala cijelu. Bilo je puno takvih noći, onih kada brojiš dane do povratka kući, onih kada zažmiriš toliko čvrsto i nadaš se toliko jako da ćeš se, kada otvoriš oči, naći opet u svojoj staroj, maloj sobi u Zagrebu. Te noći su naplata za sve one ostale mnogobrojne dobre dane i stvari koje nikada ne bih doživjela u svojoj staroj, maloj sobi u Zagrebu.

Živjela sam u tri različite obitelji, u svakoj po 4 mjeseca. Neću vam lagati, opasno je hodati sam po gradu u 3 ujutro, ali opasno je činiti istu stvar i u Hrvatskoj. Ja sam živjela u velikom gradu sjeverno od México Cityja, Querétaru, koji je jedan od najsigurnijih i najljepših gradova, ali osim njege upoznala sam i mnoge druge predivne zakutke Meksika. Jedna od mojih host obitelji odvela je mene i jednu djevojku iz Njemačke koja je također bila na razmjeni, Valerie, na obalno mjesto Puerto Vallarta za praznik na koji se slavi nezavisnost Meksika. Trčale smo po pješčanoj plaži, stajale u vodi do gležnjeva i preskakivale valove koji su jurili prema nama, a u daljini smo ih vidjele kako dosežu visine od nekoliko metara. Smijale smo se i vrištale kao da smo deset godina mlađe nego što zapravo jesmo.

ZIPLINING

U Meksiku nisam našla samu sebe, ako išta, još sam se više izgubila. Prije dvije godine znala sam točno što želim od života, imala sam sve isplanirano u najmanje detalje. Tokom moje godine u Meksiku shvatila sam da me takav život neće učiniti sretnom. Ono što nas čini sretnima su upravo ovakvi mali, naizgled beznačajni, blesavi trenutci, ali u takvim trenucima imat ćeš osjećaj da vidiš cijeli svemir. Na istom putovanju prvi put sam probala ziplining, što je adrenalinski sport kada te pričvrste na žicu koja se proteže iznad zemlje, u ovom slučaju bilo je to 100 metara iznad zemlje, prašume i cijelog jednog otoka. Cijela ta avantura bila je iznenađenje; ni Valerie ni ja nismo znale što nas čeka kada smo se ukrcale u mali rafting brod i krenule put udaljenog otoka. Kao osoba koja se boji otići na vlak smrti u zabavnom parku i koja počne vrištati kada ju prejako zaljuljate na ljuljačci, stajala sam na rubu platforme tresući se dok je instruktor pričvršćivao moj sigurnosni pojas za žicu i gledala u ponor pod sobom te mislila: „Ovo je trenutak kada ja umirem. Čim se pustim s ove platforme čeka me smrt.“ No pustila sam se, i odjednom se sve promijenilo. I dan danas vjerujem kako je to najbolji osjećaj koji postoji na svijetu. Ljudi koji vole adrenalin reći će kako ziplining nije ništa posebno, no meni, koja se bojim prebrzo zavrtjeti na vrtuljku, to je bio trenutak u kojem sam se osjećala življe nego ikad prije i ikad kasnije. Letjela sam iznad cijelog svijeta, vjetar mi je šibao lice, puls mi je udarao u sljepoočnice, a ja sam željela plakati od sreće. Mislim da je to bio ključan trenutak, onaj u kojem sam „pronašla samu sebe“, onaj u kojem sam pronašla strast, ljubav i sreću za životom, za uživanjem u svakom trenutku.

ČAROBNA EGZOTIKA

Karma mi se nasmiješila pa sam imala puno takvih trenutaka, od plivanja s delfinima, morskim lavovima, morskim psima do prvog posjeta SAD-u, Peruu, Kolumbiji i Ekvadoru. Ista obitelj me za zimske praznike odvela na putovanje po Južnoj Americi. Jedna od prvih stvari koje smo napravili na tom putu bio je odlazak na jezero Titicaca te noćenje na jednom od otoka u malim, glinenim kućicama domorodaca. Iako na cijelom otoku nije bilo ni kapi vode, a spavala sam u pet majici, dvoje hlača i ispod tri deke, bilo je to nevjerojatno iskustvo. Ti sakriveni zakutci Perua izgledaju kao da su sa drugog svijeta, izgledaju kao slike koje su oživjele. Mnogobrojni hramovi i razrušeni gradovi Inka, među kojima je i Machu Picchu, odaju dojam da po noći kroz njihove ulice plešu vile, čarobnjaci i zmajevi, dok jezero Titicaca izgleda kao nacrtana stranica iz Gospodara prstenova. U Kolumbiji sam zaključila da od tamo potječu najljepši muškarci svijeta, a na otočju Galapagos, u Ekvadoru, da je to mjesto gdje se spajaju raj i pakao. Teško je opisati spokoj koji tamo vlada. Tlo je vulkansko, kamenito, obojano crnom bojom koju je teško i zamisliti, a na njemu se odvija život potpuno netaknut od čovjeka. Životinje su prekrasne, naivne, gledat će ljude u oči

bez imalo straha. Iguana će mirno spavati pokraj morskog lava i niti jedno od njih neće se bojati da bi im čovjek mogao nauditi. Dok sam bila tamo cijelo vrijeme me pratio osjećaj da mi jednostavno tamo ne pripadamo. Na Galapagosu se život odvija u jednoj savršenoj harmoniji koju čovjek samo narušuje. Tada shvatiš da postoje neke stvari koje su veće od tebe. Neke stvari koje se ne trebamo niti truditi razumjeti, već ih samo ostaviti na miru.



Paula i prijateljica iz Njemačke koju je upoznala na razmjeni

SA SEBI SLIČNIMA

Kada sam otišla u Meksiko na španjolskom sam znala reći jedino Hola, tequila i tacos. Sada ga pričam tečno, a pošto sam bila okružena i mnogim drugim kulturama i jezicima, naučila sam i neke riječi portugalskog, talijanskog, francuskog i njemačkog. Rotary program razmjene stipendira mlade iz cijelog svijeta i smješta ih zajedno u iste distrikte tj. manje cjeline unutar neke države. U mojem distriktu bilo je 74 učenika na razmjeni i svi smo proveli puno vremena zajedno na mnogobrojnim putovanjima po Meksiku. Između učenika na razmjeni stvara se poseban odnos koji je više od prijateljstva. Nitko drugi vas neće na taj način i toliko dobro moći razumjeti. Jer kako objasniti nostalgiju za domom, no svejedno se ne želite vratiti kući? Kako objasniti strah koji vam prodire do kostiju dok sami koračate u nešto potpuno novo i nepoznato, no svejedno nastavljate hodati? To je neka želja za pronalaženjem života, za pronalaženjem smisla. Ovo su putovanja, avanture, stvari koje mijenjaju živote, na koja smo mi krenuli sami sa sobom i s nikim drugim i svjesni smo da to tako mora biti. Ali možete li zamisliti sreću kada se na tako jednom usamljenom putovanju sretete s još jednom, jednako tako usamljenom dušom, ili čak više njih? To je jedinstvo veće od onoga na nogometnom stadionu. Stvaraju se niti koje nas još uvijek vežu iako se nismo vidjeli već 6 mjeseci, a s većinom od njih nisam niti razgovarala od kada sam se vratila u Hrvatsku. No i dalje znam, i niti u jednom trenutku nisam posumnjala, da su mi oni pravi prijatelji, oni koji će mi ostati do kraja života. Znam da gdje god da jesam, uvijek postoji netko u blizini, barem na istom kontinentu, barem u istoj vremenskoj zoni, koga mogu nazvati i tko će me razumjeti, netko tko će mi ponuditi sklonište kada više ne mogu biti sama sa sobom.

ZALJUBLJENI U SVE

Kada jednom odeš, kada se jednom usudiš napraviti ovakvo nešto, vjerujte mi da će vam to postati ovisnost, prekrasna kiselo-slatka ovisnost. Putovati znači riskirati sve, znači riskirati sebe i svoje srce jer vjerujte mi, zaljubiti ćete se. Zaljubiti ćete se u aerodrome i hladne stanice vlakova koje će

postati sinonim za novo poglavlje u vašem životu. Zaljubiti ćete se u oceane i oblake i gradove i način na koji oni izgledaju kada ste tisućama kilometara iznad. Shvatit ćete da će Sunce uvijek izaći, ma gdje god bili, i da smo svi pod istim Mjesecom (ne mogu vam opisati kolika će vam utjeha to biti). Zaljubiti ćete se u slučajne prolaznike, ljude koji će vam pružiti rame za plakanje, naći ćete prijatelje koji vas razumiju bolje od ikoga i osobu za koju biste preplivali oceane.

Sjećam se jednog jutra kada sam sa prijateljima bila na njihovom brodu i vozili smo se jezerom, glazba je bila toliko glasna da je skoro nadjačavala udaranje valova, vjetar mi je nosio kosu, a mi smo se smijali. Bilo je to na početku razmjene. Promatrala sam ljude oko sebe, tada sam ih toliko voljela, a sada mi znače još više iako nikada nisam očekivala da je to moguće. Sjećam se kako sam se u tom trenutku osjećala toliko spokojno, jednostavno toliko savršeno i pomislila sam na to kolika će biti cijena za ovaj savršen život koji mi je dan. Danas znam tu cijenu i predobro, i plaćam ju svaki dan. Kada se zaljubiš u nešto što je na drugom kraju svijeta, u ljude koji žive na svim kontinentima i u svim državama, shvatiš da će ti uvijek nešto nedostajati. Nikada nećeš moći biti zadovoljan.

GUBLJENJE SEBE

Svaka od tih osoba koje su dotaknule i promijenile moj život prošle godine odnijela je sa sobom mali dio mene i sada, ja nikada ponovo neću biti cijela. To je cijena putovanja, kamo god da ideš, ostavljaš mali dio sebe, i to će uvijek boljeti, uvijek ćeš biti nostalgičan. Shvatit ćeš kako su 23 kg u koja si do sada pakirao svoj život, puno previše, (ili možda puno premalo jer moj dečko teži 80 kg). Stvari nisu te bez kojih ne bih mogla preživjeti, već ljudi, uspomene, stara pisma i slike.

Zato reći da putuješ nekamo kako bi „pronašao sam sebe“, nije točno. Izgubit ćeš se. Izgubit ćeš glavu i srce za ljudima i mjestima. Shvatit ćeš da što više putuješ to ćeš se osjećati življim, a toliko će više boljeti, toliko ćeš više gubiti sam sebe. Naučit ćeš biti zahvalan na toj boli, jer ona je samo cijena za život kakav si odabrao, život pun putovanja, avantura i ljubavi.



Paula i ostali exchange studenti u San Miguelu

MLADI I STRES

U okviru projekta Modernizacijski stres, mladi i migracije provedeno je 2014. u X. gimnaziji "Ivan Supek" pilot-istraživanje

TEKST I FOTO: ANA MALNAR



Svrha projekta Modernizacijski stres, mladi i migracije (09.01./408 Hrvatske zaklade za znanost) je istraživanje zdravlja, posebice stresa, kod mladih u Hrvatskoj koji žive u tranzicijskom društvu – oni se i sami suočavaju s velikim životnim prekretnicama poput nastavaka visokog obrazovanja, ulaska na tržište rada, osnivanja obitelji, odlaska ili ostanka u Hrvatskoj. Cilj je prikupiti i upotrijebiti raznorodne empirijske podatke za razvoj i primjenu novog teorijsko-metodološkog koncepta istraživanja suodnosa suvremenih kulturnih promjena, stresa te migracija kod mladih pod nazivom model kompetencije u modernosti. Model kompetencije u modernosti pretpostavlja znanje, prihvaćanje i integraciju različitosti u individualnim orijentacijama u modernosti mladih u domenama svakodnevnog života. U istraživanju učestvuju srednjoškolci (učenici trećih i četvrtih razreda) tridesetak škola iz Zagreba, Splita, Rijeke i Osijeka.

ŠTO JE DOBAR ŽIVOT

Voditeljica projekta je dr. sc. Irena Martinović Klarić iz Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, a projektni tim čine: prof. dr. sc. Irena Drmić Hofman (Medicinski fakultet u Splitu), dr. sc. Ivan Lajić (Institut za migracije i narodnosti, Zagreb), dr. sc. Ivana Lučev, dr. sc. Ana Malnar (Institut za migracije i narodnosti, Zagreb), dr. sc. Roko Mišetić (Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb), dr. sc. Lana Peternel (Institut za društvena istraživanja u Zagrebu), mr.sc. Daniela Šupe-Domić, spec. med. biokemije (KBC Split) i dr. sc. Hrvoja Marija Zeljko, dr. med. (KB Merkur, Zagreb).

Od ožujka do travnja 2014. provodilo se pilot istraživanje u X. gimnaziji „Ivan Supek“ u Zagrebu. U kvalitativnoj fazi pilot istraživanja napravljeni su dubinski intervjui s ravnateljicom, psihologinjom i četiri učenika. Također su održane fokus grupe u kojima je sudjelovalo dvadesetak učenika. Raspravljalo se o mnogim temama iz svakodnevnog života mladih tj. o obrazovanju, zapošljavanju, obitelji, planovima za budućnost, slobodnom vremenu, poželjnim migracijskim odredištima te društvenoj participaciji i podršci. U sklopu fokus grupa raspravljalo se o obilježjima dobrog života te je provedena vježba slobodnog nabiranja kako bi se prikupila lista pojmova kojima mladi opisuju kulturne domene dobrog života.

ANALIZE I UPITNIK

Analize rezultata kvalitativne faze terenskog istraživanja poslužile su za kreiranje ankete za analizu kulturnog konsenzusa koja je provedena s 111 učenikom, kako bi se ustvrdilo postoji li u istraživanoj gimnaziji zajednički kulturni model dobrog života. Ukupno 166 učenika je sudjelovalo u kvantitativnom terenskom istraživanju koje se sastojalo od upitnika, antropometrijskih i biometrijskih mjerenja te davanja uzoraka sline. Upitnik za kvantitativno istraživanje sadržavao je pitanja o demografskim i migracijskim obilježjima, pojedinačnim orijentacijama i ponašanju u kulturnim domenama svakodnevnog života, zdravlju, ljubavnim vezama, stresu u odnosu na probleme vezane uz školu, budućnost, roditelje, vršnjake, slobodno vrijeme, partnere i osobne osjećaje te pitanja o strategijama suočavanja sa stresom. Od 166 učenika njih je 102 u potpunosti slijedilo protokol za davanje sline te im je laboratorijski određena koncentracija kortizola po buđenju, koncentracija kortizola 30 do 45 minuta po buđenju, koncentracija kortizola prije spavanja i jutarnja aktivnost alfa amilaze. Učenici koji su sudjelovali u kvantitativnoj fazi istraživanja dobili su pojedinačni pisani nalaz s vrijednostima antropometrijskih i biometrijskih mjerenja te salivarnih analiza, zajedno s pojašnjenjem dnevnog ritma lučenja kortizola i EKG nalaza.



MLADI SE TREBAJU NAUČITI ZABAVLJATI

U našoj školi od 1999. održavaju se tribine Mladi za mlade: Nepušenje – puniji doživljaj života, Alkohol – život je previše dragocjen da biste ga utopili, AIDS – nemojte umrijeti zbog neznanja i o reproduktivnom zdravlju

TEKST: MARINA SUNARA, 2.B

Vodi ih naša pedagoginja Jasminka Cigić u suradnji s Centrom za reproduktivno zdravlje, Klinike za dječje bolesti Zagreb u Klaičevoj.

U tome surađujemo s učenicima drugih škola – Elektrostrojarskom, Školom za cestovni promet, ekonomskim školama, i mnogim drugima. Bilo je vrijeme kada su sudjelovali učenici srednje policijske škole. Održavali su tribinu o štetnosti alkohola u prometu i posljedicama toga, u uniformama, što je svima zgodno izgledalo. Naša pedagoginja Jasminka Cigić o tribinama kaže da su one sve dobro pripremljene jer se rade na temelju materijala koje su napisali stručnjaci.

Povremeno se vrše ispitivanja među mladima, a baš su zbog dobivenih rezultata i pokrenute ove edukativne tribine, koje se provode kroz 4 godine. „Smatram da bi bilo bolje da nešto nije društveno prihvatljivo“, rekla je pedagoginja, kada smo ju pitali o korisnosti tih tribina, „a mi još nismo došli u tu fazu. Naime, ni pušenje ni ispijanje alkohola nije društveno neprihvatljivo ponašanje, prema tome poruka još uvijek nije poslana.“ Naša pedagoginja smatra i da je i oko marihuane nastala zbrka jer se miješaju proizvodnja industrijske konoplje za zdravstvene svrhe i ilegalna prodaja marihuane.

„Meni bi bilo draže kada bismo pričali o zabavi i vrstama zabave“, kaže naša pedagoginja. „Danas se mladi ne mogu zabaviti bez alkohola. To se ne može nazvati zabavom, to je prije bijeg od nečega. Možda bi bilo bolje da se otkrije na koje se sve načine može zabavljati na maturalskom putovanju ili na izletu bez alkohola i cigareta. Pogotovo u Zagrebu imamo mnogo mjesta na kojima se možemo zabavljati, a da se istodobno osjećamo ispunjeno. Da skratim, današnja mladost ima dosta kratku i usku putanju kretanja!“



Ivana Štuka 2.a

TRADICIONALNI BOŽIĆNI SAJAM X. GIMNAZIJE

Kao i prethodnih, i ove je godine održan tradicionalni božićni humanitarni sajam u našoj školi

TEKST I FOTO: IVANA BEKAVAC-BASIĆ, 2.A

Za prvu smjenu sajam je održan u petak 19. prosinca, a za drugu u ponedjeljak 22. prosinca. Svi razredi su pripremili nešto zanimljivo i originalno, od ukusnih kolača, ručno izrađenog nakita do neobičnih ukrasa za bor. Tokom cijelog sajma zabavljao nas je zbor naše gimnazije i ostali učenici svojim glazbenim umijećima.

O SAJMU SU REKLI:

Profesorica njemačkog jezika Višnja Špiljak:

Mislim da je hvalevrijedno organizirati ovakve humanitarne akcije jer učenici pokazuju da imaju puno osjećaja i volje pomagati onima kojima je to potrebno, a danas je nažalost potrebno sve više.



Grgo Ključarić, 2.F:

Drago mi je da se svake godine organizira ova humanitarna akcija. Na sajmu je bilo odlično, ukrasi su zaista lijepi, ali ja sam većinu svog novca potrošio na kolače. A što ću kad sam takav, uvijek gladan.

Ante Jurić, 2.C:

Na sajmu mi se najviše svidio zbor, pjesme su bile odlične i u pravom božićnom duhu. Kolači su me oduševili, drago mi je što se na ovaj način možemo bolje upoznati i družiti.

Knjižničarka Maja Vuković:

Svidio mi se veliki izbor domaćih kolača koji su se mogli kupiti za nisku cijenu, a pritom pomoći drugima. Svaka čast učenicima koji su nas zabavljali i stvorili pravi božićni ugođaj.

Profesorica matematike Jadranka Galović:

Svake godine iznova me oduševi entuzijazam, veselje, predanost učenika u provođenju božićnog sajma. Ove godine me posebno oduševio bend na hodniku i gomila učenika oko njega pa sam i ja odlučila sudjelovati u atmosferi jednog pjesmom, uz napomenu da je to, naravno, za skupljanje priloga. Otpjevala sam pjesmicu: „Jedan i jedan su dva, dva i dva su četiri, četiri i četiri su osam, hajde pogodi tko sam“, kako se i priliči jednoj profesorici matematike. Razveselile su me kovanice koje su stigle za moju izvedbu. Bljeskali su mobiteli, osjećala sam se kao zvijezda!



BAJKA IZ SREDNJOŠKOLSKIH KLUPA

Išli su zajedno u razred, družili se s istim prijateljima, a odnedavno su mladi bračni par

KATARINA ŠIRANOVIĆ, 4.A



To su Jelena Marinković i Tomislav Radošević, učenici nekadašnjeg 4.c razreda koji je maturirao 2005. godine. Čim su zakoračili u školu začuli su se uzdasi jer su se vratila sjećanja na srednjoškolske dane. Počeli su prepričavati doživljaje i jedino što se moglo čuti u praznim hodnicima bilo je: "Jao, sjećaš li se..."

„Nikada nismo očekivali da ćemo se na ovakav način vratiti u školu“, rekli su nam Tomislav i Jelena kada smo ih pitali o njihovom prvom dolasku u školu nakon 2005. godine, kada su iz nje izašli kao maturanti. Razlog zbog kojeg su se vratili onda nisu mogli zamisliti ni Tomislav ni Jelena, a ni njihov kum i prijatelj iz razreda, Nikola Tkalčević. Došli su u pratnji desetak prijatelja slikati se u svom bivšem razredu i ispred škole. S velikim oduševljenjem dočekala ih je i njihova razrednica, profesorica engleskog jezika, Jasminka Veber.

ŠOK U RAZREDU

Na pitanje traje li njihova ljubav još od srednjoškolskih dana rekli su nam: „Da, naša prijateljica iz razreda, Vedrana Pavlak, rekla mi je kako je Jelena baš super cura i pitala me sviđa li mi se ona, na što sam joj odgovorio da mi se stvarno sviđa. Na to mi je rekla da moram pokušati jer inače nikad neću saznati.“ I tako je sve krenulo, nakon pet godina veze odlučili su stupiti u brak. Neke od svojih prijatelja šokirali su svojom odlukom: Jedna od reakcija prijatelja je bila: “Ne, ja to ne mogu podnijeti, pa to je kao da se mama i tata ljube”, ali svi su nam prijatelji bili stvarno sretni i oduševljeni.“

Ono što priču čini još ljepšom jest činjenica da im je kum također prijatelj iz razreda. On je bio oduševljen Tomislavovim pozivom da bude kum: „Nisam bio šokiran, bio sam oduševljen kada me Tomislav pozvao da mu budem kum.“

U ARGENTINU

Prijatelj koji je posebno naglasio kako je prvi saznao za njihovu vezu želio je da se to ovjekovječi: „Ja sam Mislav i želim da se zna kako sam ja prvi koji je saznao za njihovu vezu i volio bih da to bude zapisano u novinama!“ O planovima nam nisu puno govorili. U šali su rekli kako im je primarni cilj ne rasti se. Također, planiraju zajednički život kao i bračno putovanje u daleku Argentinu.

Pitali smo i njihovu razrednicu, profesoricu Jasminku Veber, što misli o ovom lijepom događaju, na što nam je ona entuzijastično odgovorila: “Oboje su bili odlični učenici razreda koji je stvarno bio dobar. Ovo je jedan prekrasan, romantičan događaj, zaista sam puna dojmova. Kad si profesor, stvarno je lijepo vidjeti kako su tvoji učenici odrasli i postali dobri ljudi. Tada vidiš koliko ovaj posao ovaj posao ima smisla. Upravo zato, ovo je bilo lijepo doživjeti.”



OVOGODIŠNJI SPORTSKI USPJESI X.GIMNAZIJE

DESETA SVE U ŠESNAEST

Ovu školsku godinu započeli smo maratonima. Naši su učenici po prvi put sudjelovali u poznatoj međunarodnoj humanitarnoj akciji Terry Fox Run koja je u proteklih 14 godina u Hrvatskoj okupila oko 70.000 građana i prikupila oko 4.700.000 kn za borbu protiv raka. Sara, Karla, Ivona, Paula i Lucija s ostatkom učenika naše Supekice toliko su se oduševili trčanjem da su jedva čekali iduću utrku. U listopadu su odlučili otrčati Večernjakov maraton – utrku građana dugu 5 kilometara. Osim utrke građana trčao se i polumaron i maraton koji su start i cilj imali na Trgu bana Josipa Jelačića. Ove godine polumaron i maraton su učenici preskočili, ali za idući će se pripremati kod profesora Žukine, Juričevića, Bršanića i profesorice Jurić. Pripreme počinju u ožujku na srednjoškolskom igralištu Elipsa.



Sara Vranko, Karla Cegledi, Ivona Mamić, Paula Topić Brčić, Lucija Ljubičić



Dominik je bio toliko brz da je u cilju teško došao do daha

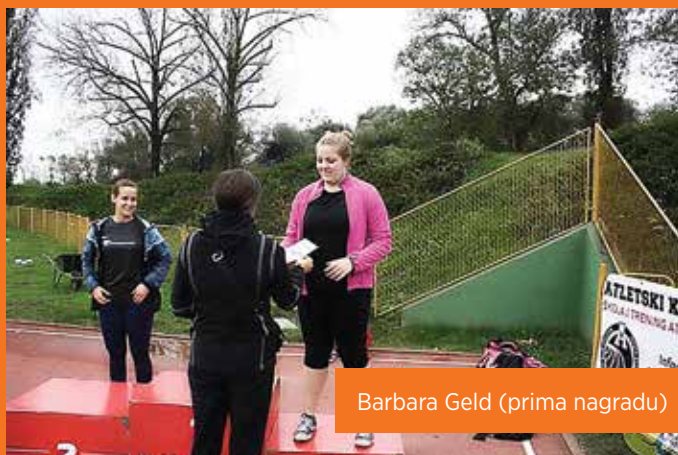


Dorotea Pupiće, profesorica Jurić, Luka Novak, Lovre Tičić, Petar Ilić, Marin Stanković, Karlo Stojević

Naši učenici osim maratonima bave se i drugim sportskim aktivnostima. Školsko sportsko društvo CENER i ove godine postiže sjajne sportske rezultate na prvenstvima grada Zagreba. Profesor Juričević vodio je atletičare na natjecanje. Iako atletičari i atletičarke ekipno nisu postigli bodove, pojedinačno su osvojili medalje. Inače zlatna Barbara Geld osvojila je 3. mjesto u bacanju kugle, a Ivana Arapović doskočila je dugim nogama na 1.mjesto pomevši svu konkurenciju. Pomoglo je i glasno navijanje njene kolegice iz 3E razreda Karle Mišetić



Ivana Arapović



Barbara Geld (prima nagradu)

Ženska odbojkaška ekipa ušla je u ligu. Odbojkašice su igrale u skupini s Petom gimnazijom, Drugom gimnazijom, SPOG K.K.Branković, Zdravstvenim učilištem i ŠZMS Vinogradska. Utakmice su se igrale svake subote u Ugostiteljsko-turističkom učilištu. Tri utakmice dobile su 2:0 u setovima. Igrale su toliko dobro da se protivnice preostale dvije utakmice od straha nisu pojavile. Višak vremena provele su nizajući selfije potom objavljene na instagramu #PREPALE #SU #NAS #SE

Anamarija, Blanka, Ema, Margareta, Laura, Ana, Jana, Martina, Karla i Elizabeth nizale su bod za bodom i dominirale u svim segmentima natjecanja. Svojim pobjedama razveselile su profesoricu Jurić koja ih vodi i priprema. Za dobar plasman počastile su se u McDonaldsu, a nastao je i mali ritual prije svake utakmice. Profesorica im peče najfinije kiflice kako bi one bile što bolje. Očekujemo dobar plasman djevojaka i ulazak u samu završnicu natjecanja. Molimo sve učenike i razrednike da od siječnja dođu na utakmice i navijaju za naš tim. .



Gornji red: Anamarija Priščan, Ana Šiminić, Jana Gregurić, Elizabeth Mioč, Karla Juriček

Donji red: Ema Strunjak, Laura Lopac, Blanka Zečević-Božić (na slici fale Martina Pavić, Ira Horvat, Dora Gorjan)



Ekipa futsala također je ušla u ligu. Nogometaši svoje utakmice igraju svaku drugu subotu u SŠ Sesvete. Do sada su jednu utakmicu igrali neriješeno, a jednu pobijedili. Profesor Juričević, veliki zaljubljenik u nogomet dobro je pripremio svoj tim i kaže da mogu doći do polufinala, ako ne i do finala. Možda ih čekaju Realova vrata. #LOL

Gornji red: Ivan Mioč, Karlo Kašner, Matko Mufa, Luka Abaz, Lovro Ante Rebić

Donji red: profesor Juričević, Nikola Kordić, Ivan Kamenicki, Antun Martinović



Plesna skupina Megaslayers priprema se za natjecanje koje će se održati u ožujku. U dvorani svaki ponedjeljak izvode salta, helikoptere, piruete, skokove, powermoves, a energiju održavaju M&M bombonima. Jelena snima glazbu i vodi tim uz mentorstvo profesorice Jurić. Dok Mario i Inga izvode akrobatiku, Iva, Jelena, Nika, Alma, Anamarija, Ivana, Lucija, Dora, Tonka i ostatak ekipe usavršavaju plesne korake i smišljaju kakve će hoodice ili cool majice nabaviti za nastup.

Stoje: Lucija Genc, Tonka Nakić, Jelena Pejčinović, Inga Geršak, Iva Plašćar, Bože Vuletić, Ivana Turković, Nika Kamčikis

Čuču: Dora Uidl (na slici fale Nika Draženović, Mario Anić, Anamarija Cvjetković, Alma Dervišević, Filip Drenski)

MOZGALICE:

1. Od najvećeg troznamenkastog broja oduzmi zbroj najmanjeg troznamenkastog i najvećeg dvoznamenkastog broja.
2. U vrtu su zečevi i kokoši. Dječak je zbrojio ukupno 126 nogu i 25 kokošjih glava. Koliko je zečeva u vrtu?
3. Na jednom su papiru upisana tri broja, a na drugom su papiru napisani zbrojevi po dvaju od tih brojeva. Što piše na prvom papiru, ako na drugom piše: 7,10,13?
4. U autobusu se nalazi 7 dječaka. Svaki dječak ima po 7 torbi. U svakoj je torbi po 7 velikih mačaka. Svaka velika mačka ima 7 malih mačića. Svaka mačka ima 4 noge. Koliko se nogu nalazi u autobusu?
5. Na jednom kraku vage nalazi se dinja a na drugom pola takve dinje i uteg težak 2 kg. Vaga je u ravnoteži. Koliko je teška cijela dinja?

GEO-KRIŽALJKA

Ispunite glavne gradove ovih država i dobit ćete najmanju državu na svijetu:

1. Lihtenštajn	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
2. Portugal	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
3. Estonija	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4. Bjelorusija	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
5. Ukrajina	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
6. Francuska	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	7. Njemačka

VIC X. GIMNAZIJE 2014/2015

Papučica i ameba žure na tramvaj, ali ne uspiju stići na vrijeme.

Papučica će na to: "KVRAPCU!"

A ameba joj kaže: "Nema veze, ionako imamo samo jednu stanicu."

1. Najveći troznamenkasti broj je 999, najmanji troznamenkasti je 100, najveći dvoznamenkasti je 99, a 999-199=800, 2. 19 zečeva, 3. Na prvom papiru piše 2,5,8, 4. 10990 nogu, 5. četiri kg

Rješenja



Audrey

Hepburn

Ivana M

Ljubav treba ponovo izmisliti, to se zna.

Arthur Rimbaud, iz "Sezone u paklu"

Zabludjeli kad čovjek pjesmu pijetla ovoga čuje, pameti svojoj dolazi.

Pico de la Mirandola, iz 'Govora o dostojanstvu čovjekovu'

Svaki voljeni predmet središte je Rajskog vrta.

Novalis

Idem leći i mislit ću na vas. Znajte, Pasternak, da ću o Vama samo lijepo misliti, ono pravo, veliko. Kao za sto godina! Neću dozvoliti nikakvu slučajnost ni samovolju.

Marina Cvjetajeva, u pismu Borisu Pasternaku

Sad pišite! Inače ćete me dovesti u vrlo glup položaj.

David Burljuk, mladom Majakovskom, uz obećanje

svakodnevnog darivanja 50 kopječki da pjesnik ne piše gladan.

Neki od citata iz izloga Galerije Prozori tijekom izložbe 'Uzmi, čitaj!' Stanislava Habjana

Knjižnica S.S. Kranjčević, listopad, 2014.